CEZAR PETRESCU

PIF-PAF-PUF

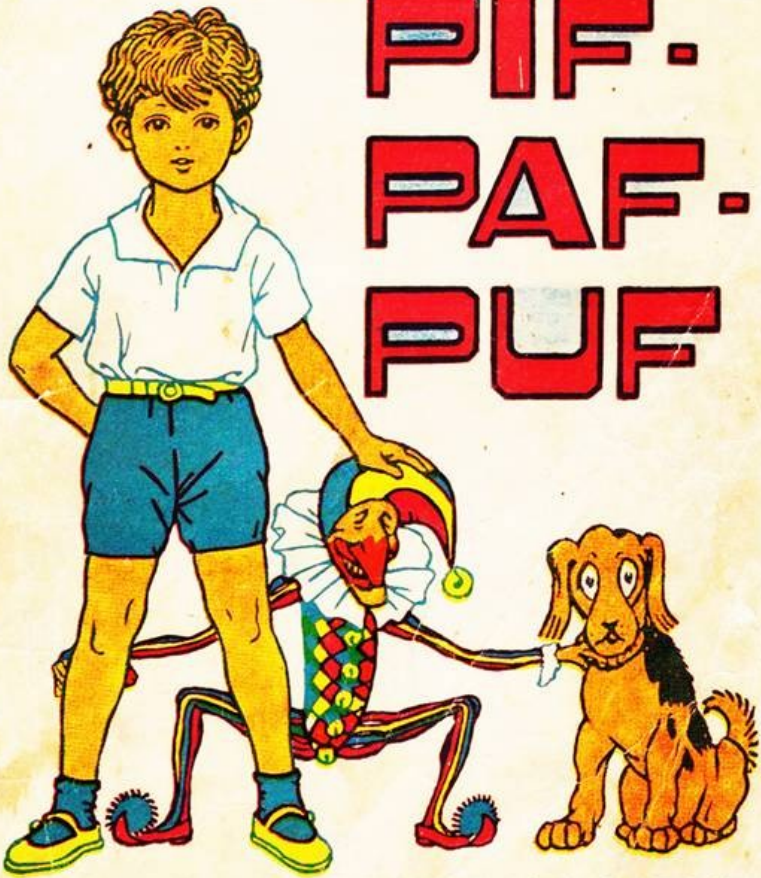

CUGETAREA-GEORGESCU DELAFRAS

CEZAR PETRESCU

PIF…

PAF…

PUF…

ILUSTRAŢII DE DEM.

Au fost odată trei prieteni.

Pif, era băiatul.

Paf, era paiaţa.

Puf, era căţelul.

Şi tustrei erau prieteni la cataramă.

Iar minte? Minte, aveau tustrei să mai împrumute şi la alţii.

Nimeni, însă, n’ar putea să spună care din trei e mai deştept decât’ celălalt. Nici ei nu se pun de pricină, când e vorba să se ştie care e mai deştept. Câteodată, căpetenia jocului o ia Pif. Atunci Puf şi Paf merg după el şi-i ascultă poruncile. Altădată, o ia Puf înainte. Atunci băiatul şi paiaţa se supun căţeluşului. Pe urmă, hop! iată-l şi pe Paf că vine cu ideile lui!

Ideile lui Paf sunt întotdeauna năstruşnice.

E o paiaţă mucalită şi plină de haz, cum nu mai are pereche. Aceasta o ghiceşti îndată ce te-ai uitat întâia oară la Paf.

Te uiţi la el; el râde la tine! Stă rezemat pe spate, în mâini, te priveşte de jos în sus şi râde cu gura întinsă până la urechi.

Are o haină vărgată de toate colorile. În tărcătura aceasta afli orice văpsea îţi pofteşte inima. Vrei albastru? Poftim albastru! Vrei roşu, iată şi roşu! Vrei negru, alb, portocaliu, verde, galben, cafeniu? În haina lui Paf, se găseşte câte o probă din toate văpselele. Parcă şi-a făcut costumul dintr'o farfurie întreagă cu coji de ouă încondeiate de Paşte.

Altul, s'ar ruşina de asemenea împestriţare caraghioasă. Paf e vesel şi pare foarte mândru. Tot aşa de mândru e şi de nasul lui. Un nas lung-prelung, ascuţit şi roşu în vânăt, ca un ardeiu iute.

Un moţ de păr verde, îi spânzură de sub scufie, până pe nas. Cine-a mai văzut oare vreodată păr verde? Ei bine, Paf are părul verde şi el găseşte că-i stă foarte frumos! Ba încă el râde înaintea tuturor de aşa năzdrăvănie!...

Dacă îl apuci cu mâna şi-l strângi la piept, deodată Paf cască gura şi scoate un ţipăt subţire de muzicuţă.

Te-ai speriat şi l-ai scăpat jos.

Paf începe a se da peste cap. Odată, de două ori, de trei, de zece ori. Se învârte, până când cade obosit, pe burtă, cu nasul lui de ardeiu în pământ: Paf!

Aşa rămâne şi crezi că a sfârşit. Te pleci să-l ridici. Paf svâcneşte încă odată în sus, şi începe a se da peste cap de-a 'ndăratele, repede-repede, să nu-l ajungi din urmă.

Căţelul latră la dânsul.

Şi strigă:

— Hei, Paf! Ajunge!... Ai să-ţi turteşti nasul, comedian- tule!...

Iar Paf se opreşte să răsufle. Se aşează în fund, cu moţul scufiei atârnând pe nas şi râde cu gura lui întinsă până la urechi. Şi râde şi râde...

Nici. se poate să te uiţi la nasul lui şi să nu te umfle şi pe tine hohotul.

Acesta e singurul lui cusur. Aşa ceva nu-i place nici lui Puf.

Puf spune că Paf nu ştie să fie niciodată serios. Prea le ia toate în glumă.

— Paf!... îl dojeneşte băieţelul. Fii şi tu odată serios în vieaţa ta... Spune, ce ne facem acum? Am spart ghiveciul cu flori. Floarea pe care o uda şi o îngrijea mămica în fiecare dimineaţă... Când o să dea mămica peste isprava noastră, mă tem că o să mâncăm o sdravănă papară. Haide, fii serios şi dă-mi un sfat: ce să facem acum?

Paf râde cu gura dusă până la urechi:

— Hahaha! Va să zică mătăluţă ai spart ghiveciul cu flori? Ei bravo!... Te poţi lăuda că azi ai făcut bună ispravă. Dar de ce spui, că isprava e a *noastră?* Şi de ce crezi că o să mâncăm papară *noi,* cu toţii?... Tu l-ai spart!... Tu ai să mănânci papară, nu *noi!*... Si încă, ce papară! Îmi vine să râd de pe acum...

Pif se întoarce spre căţeluş şi spune foarte necăjit:

— Acum vezi şi tu, dragă Puf, dacă ai cu cine vorbi? Eu sunt amărît ca vai de capul

meu. Şi el se hlizeşte! Până când într’o zi, am să mă supăr...

Paf râde încă mai vesel. Se dă peste cap, înainte şi înapoi. Hahaha! Pif a spart ghiveciul cu flori şi tot el se supără. Poftiţi cu toţii să râdem şi să ne veselim de aşa omuleţ!... Şi dă-i înainte. Şi dă-i înapoi. Şi râzi. Până când paiaţa cade ostenită, în nasul ei de ardeiu: Paf!

Puf, sprijinit în coadă, se uită şi el tare supărat.

— Ai dreptate!... spune din ochi băiatului. Acest Paf nu ştie ce e aceea supărare şi necazul pe capul omului! Începe să mă scoată şi pe mine din sărite... Ia mai bine, să-l înşfăc puţin şi să ţi-l scutur oleacă!

Puf înşfacă paiaţa de piept, cu dinţii. Fuge cu ea în jurul cameri şi o scutură sdravăn. Paf ţipă din muzicuţă. Dar nu se opreşte din râs. Nu-l doare. Se gâdilă!

După ce l-a scuturat bine, Puf îl pune jos. Dă din coadă, îl priveşte şi-l întreabă.

— Ei, onorabile! Ţi-a plăcut? Îţi mai vine şi acum să râzi?...

— Ba bine că nu!

Paf râde, cum n’a mai râs niciodată. A întins o gură, că poate să se muşte cu ea de urechi. Şi ca să arate că nici nu-i pasă, mai face o duzină de tumbe la deal şi la vale.

— Lasă-l încolo! spune Pif, cu lehamite. Din ale lui nu-l putem scoate. Atâta ştie! Râde şi face tumbe... Până când o da şi el odată de nevoie şi de necaz să spargă un ghiveciu cu flori. Atunci, să-l vedem!

Puf clatină din coadă, semn că e de aceeaşi părere.

Dar mi se pare că nu v'am spus ce fel de căţel e Puf.

Dacă nu-l cunoaşteţi, nu puteţi şti ce inimă are.

E un căţel alb şi pufos, cu nişte ochişori mici şi negri, ca doi nasturi de pantof. Are o sgărdiţă cu numele lui scris pe-o placă de alamă. O sgărdiţă, să nu se piardă. Dar cum să se piardă, dacă el nu iese din casă decât din an în Paşte?

Puf nu s'a jucat niciodată cu alţi căţei. El s'a trezit în camera lui Pif, la al treilea rând. Şi acolo a rămas de când era mic. Nu cunoaşte alţi prieteni, decât pe Paf şi pe Pif. Dela fereastră se uită câteodată în stradă. Vede alţi căţei. Ba vede uneori şi nişte câini mari şi fălcoşi, cât nişte uriaşi. Nu-i dă în gând să se dea jos şi să se sbenguiască cu dânşii. Prietenii lui îi ajung. Aşa e el, — un prieten credincios, cu durere la necazurile altora.

Nu e ca Paf, să râdă când se întâmplă o nenorocire lui Pif.

Chiar acum, e gata să arate cum înţelege să ajute pe om în nenorocire.

Îl atinge cu laba, pe Pif.

— Tare te mai văd eu amărât, dragă Pif! Cam ghicesc eu ce te doare... Mi se pare că nu ştii ce-ai să răspunzi, când te-or întreba cum s'a spart ghiveciul... Am nimerit bine?

— Lasă-mă, Puf, nu-mi mai aduce aminte!...

Căţelul se uită la prietenul lui, cu ochii mici şi buni. Îl apasă cu laba pe genunchi. Clatină coada pufoasă şi spune din ochi:

— Haide, Pif, nu mai fi mâhnit. Am eu o idee!... Ce-ar fi, adică, să dai vina pe mine? Zici că m'am repezit cu botul şi că eu l-am spart. Cu mine socoteala e mai uşoară. Eu sunt un căţel prost şi nimeni nu-şi pune mintea cu mine...

Pif a ridicat capul şi s'a luminat puţin. Într'adevăr, ar fi bună idee!

Îl apucă pe Puf, de gât, înduioşat, şi-l sărută pe bot:

— Vrei tu să spun asta, Puf? Vrei tu cu adevărat să suferi ocară în locul meu?...

Puf dă din coadă în semn de aprobare:

— Pentru un prieten, ce nu fac eu!

— Şi dacă mănânci bătaie?

— Mă ascund sub pat...

— Şi dacă te ajunge cu băţul până acolo?

— Ţip şi fac scandal să sea sperie toţi vecinii...

— Şi dacă te pune la post, şi nu-ţi dă porţia de mâncare?

— De asta n'am eu nicio grijă! Ştiu că ai să-mi aduci pe ascuns, un oscior şi o bucată din prăjtura ta.

Pif îl mai sărută odată. Căţelul îl linge drăgăstos pe nas. Şi băiatul se întoarce spre Paf, ca să-i dea o lecţie

— Ai văzut? Aceasta înseamnă adevărată prietenie? Nu ca tine... Să râzi şi să te bucuri de nenorocirea altuia!

Paf râde cu gura până la urechi şi cu canaful scufiei spânzurând pe nas.

— Hahaha! Auziţi, domnilor! Şi spuneţi dacă aşa ceva aţi mai văzut... Unul face isprava şi altul vrea să mănânce bătaia! Daţi-vă la o parte, să mai fac câteva tumbe de veselie.

— Eşti un măgar! spune Pif, supărat.

Paf s’a oprit din tumbe. Duce o mână pe pieptul lui cu pete tărcate:

— Eu măgar? Ai noroc tu, de ce ai... Altfel, ţi-aş spune

cine cred eu că are să se prefacă acuşi-acuşi, într’un măgăruş cu urechile mai mari decât el!...

— Ei spune! Poftim! Cine crezi tu că are să se prefacă într’un măgăruş?

Paf râde şi se uită cu ochii lui de sticlă, in tavan. A cam sfeclit-o! Dar nu e el paiaţa aceea care să se dea în lături când e vorba să spună ce gândeşte. Se uită în tavan şi nu spune chiar de-a-dreptul. Spune aşa, ca pentru alţii:

— Hahaha! Să vă spun eu cum se preface omul în măgar... Eu cunosc unul, care nu mai are mult. Au şi început să-i crească urechile!... Omul se preface în măgar, atunci când mai întâi face el boroboaţele şi pe urmă lasă să cadă vina pe alţii. Te-aş ruga, domnule Pif, să te uiţi puţin în oglindă! Mi se pare că urechile ţi-s acum mai lungi ca adineaori...

Paf a spus ce gândeşte el şi a pornit iarăşi să se dea de-a tumba, până ce-a căzut cu nasul de ardeiu pe covor: Paf!

Pif nu ştie ce să creadă. încă n’a mai pomenit aşa obrăznicie!

Întâi, i-a venit să-l ia pe Paf de scufie şi să-l arunce cât colo, sub pat. Ca să se înveţe minte dumnealui şi să mai în- drăsnească altădată. Auzi? Să-l facă pe el măgar?

Pe urmă, Pif şi-a făcut socoteală că prietenul lui cu nas de ardeiu şi cu zurgălău la scufie, tot are puţină dreptate. Ba, nu puţină! Are chiar toată dreptatea, când te gândeşti bine.

Aşa o învârte Paf întotdeauna. Crezi că glumeşte şi că se strâmbă. Când colo, râzând

şi scălâmbăindu-se el spune omului adevărul, în faţă.

Şi în ziua aceea, Pif n’a dat vina pe prietenul lui, Puf. A mărturisit singur cum s’a întâmplat isprava cu ghiveciul de flori. Şi bine a făcut!

Se temea el grozav să nu-l pună la post de prăjitură. N’a fost nimic. A scăpat ieftin. S’a ales numai cu o ocară, de care Paf râdea pe înfundate, cu nasul lui de ardeiu în pământ, gata-gata să-i plesnească muzicuţa.

Au plecat ca trei crai dela răsărit.

La începutul verii, au venit în oraş bunicii lui Pif.

Amândoi îl iubesc din cale afară. Bunicuţa poartă ochelari, are părul alb şi întotdeauna are de lucrat ceva cu mâinile. Împleteşte, coase, răsuceşte ţigări pentru bunicuţul. Bunicuţul are o barbă albă, ca sfinţii din icoane, nişte ochi verzi ca acadelele şi miroase întotdeauna a tutun.

Vin amândoi dela ţară, dela moşie.

Pif n’a fost niciodată acolo.

Dar acum se duce. Aşa a hotărît bunicuţa. Din ziua întâi, când l-a văzut, a spus:

— Mie nu-mi prea place cum arată copilul acesta! Prea e alb şi delicat la obraz. Prea îl ţineţi închis în casă!... Ia să mi-l lăsaţi mie şi am să vi-l aduc la toamnă, negru ca un puiu de ţigan.

— Tu ce zici, Pif? întrebă bunicul, scoţând ţigareta din gură. Ţi-ar plăcea ţie să te faci negru ca un puiu de ţigan?

Pif n’a văzut în vieaţa lui puiu de ţigan.

Se uită le prieteni, să-i întrebe, dacă n’au văzut ei cumva. Puf dă din coadă, în semn că nu; nu, n’a văzut nici el până acum un puiu de ţigan. Paf râde cu gura până la urechi. Nici el n’a văzut. Dar el crede că trebue să fie foarte nostim, un puiu de ţigan. Ceva, să te strâmbi de râs.

— Ei, ce spui Pifişor? îl înteţeşte bunicuţa cu întrebările. Mergi cu noi? Vrei să te joci în livadă?... Să te dai în leagăn? să te plimbi călare? Să mergi la scăldat?...

Dacă e vorba de dat în leagăn, de plimbat călare şi de scăldat, apoi atunci nici nu mai încape vorbă că merge!

Dar nu-şi poate lăsa prietenii. Spune cu îngrijorare:

— Merg... Dar numai dacă îl luăm cu noi pe Paf şi pe Puf.

— Vasăzică, nu ne putem despărţi de prieteni? întreabă bunicuţul, zâmbind.

— Nu. Fără ei nu merg! rosteşte Pif cu hotărîre.

— Ţi-am spus eu? clătină din cap bunicuţa, întorcându-se spre bunicuţ. Băiatul acesta are o inimă de aur! Păcat că trăieşte prea singur, în cucurigul acesta de casă.

Pe urmă, bunicuţa i-a desmierdat creştetul şi l-a încredinţat cu bunătate, că are să-i împlinească voia.

— Bine, dragă Pif! N’o să te despărţim de prietenii tăi. Numai să vedem dacă o să le placă...

— De asta, fii mata fără grijă, bunicuţo! Ce-mi place mie, le place şi lor. De aceea nici nu ne despărţim niciodată.

— Măi-măi! se miră bunicuţul. Straşnică prietenie! Numai să vă ţină mult.

— Bunicuţule! Eu, nici când am să fiu bătrân ca mata şi am să am barbă albă, tot n’am să mă despart de Puf şi de Paf. Am jurat...

Bunicul îşi priveşte nepoţelul cu înduioşare.

— Copile-copile!... Ce ştii tu, copile?... spune într’un târziu, şi face un semn cu mâna, împrăştiind fumul ţigării.

— Ia lasă acum dumneata şi nu mai strica inima băiatului! rosteşte bunicuţa răsucindu-se în jâlţ. Mai bine te-ai duce şi ţi-ai căuta de treburi, că n’o să stăm mult în fumăraia şi hărmalaia aceasta de oraş!... Simt că n’aş putea trăi aici. Mă înnăbuş!...

Peste două zile au plecat. Au plecat cu automobilul.

Pif, Paf şi Puf.

Pif stă pe genunchii bunicuţului.

Puf pe genunchii bunicuţii.

Paf pe genunchii lui Pif.

Nici Pif, nici Paf, nici Puf, n’au mai mers până acum cu automobilul la câmp.

Pif priveşte.

Puf strănută.

Paf râde cu gura până la urechi.

Şi pe tustrei nu-i încape locul de bucurie.

Vântul vâjâie pe la urechile lui Pif, gâdilă nările lui Puf, clatină zurgălăul dela scufia lui Paf.

Din când în când, trag unul cu coada ochiului, la celălalt.

— Ce ziceţi, face şiret cu ochiul, Puf.

— Straşnic! aprobă cu coada ochiului, Pif. Mergem ca vântul şi ca gândul!

— Eu de-acuma nu mă mai plimb decât cu automobilul! îşi asigură prietenii, Paf.

Au trecut printr'o pădure, printr'un oraş, peste o apă, pe-un pod.

Dacă lui Pif, i-ar fi povestit cineva vreodată vreun basm, el ar crede că aleargă acum ca Făt-Frumos, fugărit de Sgrip- ţuroaică, mama Smeilor, cea urîtă şi rea.

Iată şi pădurea de aramă. Iată şi lacul de argint. Cetatea cu ziduri de oţel. Podul de aur. Toate au rămas în urmă şi Smeoaica nu se mai vede în vârtejurile de praf.

Dar lui Pif, nu i-a povestit nimeni, acolo, în oraş, niciun basm. De aceea n'a putut şti că pădurea a fost de aramă, lacul de argint, podul de aur şi zidurile cetăţii, de oţel.

El a văzut numai o pădure de stejar. Un târg cu prăvălii. Un lac unde se adapă boii. Un pod de lemn, care se clatină sub roţi.

N'a auzit niciodată, niciun basm. Lui i-a citit mămica numai întâmplările lui Robinson Crusoe. Şi Puf nu se poate crede Robinson Crusoe.

El ştie că Robinson a călătorit pe apă, până când furtuna a sfărâmat corabia şi l-au aruncat

valurile în insula lui. Pif călătoreşte pe uscat. Pe uscat nu s'arată rost de corăbii.

— Bunicuţo, la moşie, la mata, nu ai cumva o Mare cu corăbii?

— N'am, Pif. Marea e tocmai departe, la marginea ţării. Dar ce-ţi trebue ţie Mare şi corăbii?

— Vreau să fiu Robinson Crusoe! îşi mărturiseşte Pif, ambiţia lui.

— Pentru asta, avem noi un fel de baltă! spune bunicu- ţul zâmbind. Pe baltă este un fel de barcă şi un fel de insulă... Ajunge pentru un Robinson ca tine!

— Ia te rog, nu mai vârî în capul băiatului istorii de acestea! rosti bunicuţa încruntată.

Bunicul priveşte departe, pe câmpuri, zâmbind unei amintiri. Poate şi el, când a fost copil, a voit să fie Robinson Crusoe şi să ajungă pe-o insulă pustie.

Pif, gândeşte la dânsul.

Însă altfel, şi altceva, gândeşte.

Vasăzică este un lac şi o insulă? Atunci are să fie mai bine chiar decât îşi închipuia el. Cine poate să-l oprească să naufragieze, ca Robinson? Are să se plimbe în insulă, în haine de piele cusute cu sfoară şi cu o umbrelă mare cât un cort. Are să crească pui de capre şi are să vâneze păsări. Puf are să-i păzească noaptea coliba. Iar Paf are să fie, când papagalul din pozele cărţii cu întâmplările lui Robinson; când harapul cel negru pe care l-a scăpat dela moarte şi l-a botezat el cu numele Vineri.

— Eşti obosit, Pif, de-ai tăcut aşa? întrebă bunicuţa. Ţi-e somn?

— Da de unde, bunicuţo!... Şi mă rog matale, spune-mi, oare pe lacul acela nu sunt câteodată furtuni? Nu s'a înnecat nicio corabie?...

Bunicuţa răspunde scurt:

— Nu! Nu trebue să te gândeşti la aşa ceva.

Pe urmă, spune bunicului:

— Istoria aceasta cu insula şi cu Robinson, nu-mi prea place mie! Trebue să avem ochii în patru,.. Te pomeneşti că-i dă cine ştie ce în gând...

Bunicu zâmbeşte mai departe.

Nu spune nimic.

Numai după un ceas, se răsuceşte şi răsuflă uşurat:

— Bine că am ajuns odată!

Automobilul a intrat pe un drum îngust, cu plopi înalţi. Departe, în vale, printre sălci, se vede un lac strălucind în soare ca o oglindă.

— Acela e lacul, bunicuţo? întrebă cu entuziasm Pif. Atunci ce spunea bunicuţul că e un fel de baltă? E un lac mare de tot... Mai mare ca marea... Dar nu văd nicio corabie.

— Lasă lacul şi corăbiile...

Pif lăsă atunci lacul şi corăbiile. A înţeles că bunicuţa are ceva contra lor.

Acum au o împărăţie a lor.

Livada se termină tocmai în vârful dealului. E o livadă cu pomi bătrâni şi cu iarbă până la brâu.

Şi toată e acum împărăţia lui Pif, Paf şi Puf.

Pif a încercat toate merele crude şi acre.

Puf a alergat după păsări, bondari şi fluturi.

Paf se dă singur în leagănul de frânghie şi râde şi râde şi râde!

N’a crezut el niciodată, că vieaţa la ţară e aşa de veselă.

Nu le mai ajunge ziua. Şi nu-i mai încape curtea, livada, grajdurile şi ocoalele.

La început, Puf a cam păţit-o.

Când a ieşit din casă, în cea dintâi dimineaţă, a dat ochii cu nişte câini mari şi păroşi, cum n’a mai văzut în vieaţa lui.

Repede, s’a ascuns cu coada între picioare, sub scaunul bunicului din cerdac.

— Mi se pare că ţi-e cam frică dumitale? l-a întrebat Pif, cercând să-l tragă afară de-un picior.

— Lasă-mă! s’a rugat, Puf. Nu vezi ce dulăi? Aceştia sunt
nişte câini sălbatici şi mă tem că-s nişte rău crescuţi. Nici nu vreau să am de-a face cu dânşii.

Bunicul zâmbea, scuturând scrumul ţigării.

A strigat:

— Na! Veniţi aci! Ursu! Lupu! Sultan! Doica! Bodolan!

Câinii au dat năvală pe scări, sărind gudurându-se, lătrând şi împrăştiind un miros de stână.

Puf s’a făcut mai mic şi a început să şcheaune. De aproape mai bine vedea că sunt într’adevăr nişte sălbateci. Se cunoştea şi după nume. Ce fel de nume sunt acestea: Ursu? Lupu? Sultan? Doica? Bodolan?...

Bunicul însă avea planul lui.

Începu să râdă şi vorbi:

— Ia ieşi dumneata la lumină, domnule Puf! Haide nu-ţie fie frică! Ieşi, să te recomand...

Puf n’ar fi ieşit din ascunzătoare să-l pici cu ceară. Se încovrigase sub scaun, cu spatele în perete şi simţea că-i ticăie inima micşorată cât un purice.

— Scoate-l tu, Pif...

— Are să-l muşte, bunicuţule!

— N’avea nicio grijă! îl asigură bunicul. Tocmai de asta, ca să nu-l muşte, vreau să-l prezint dumnealor!... Dacă au să-l vadă în braţe la mine, au să înţeleagă şi ei, că dorinţa mea e să-l lase în pace şi să-l apere la nevoie.

— Bunicuţule, au să-l facă bucăţi!

Bunicul râdea în barbă.

— Dacă ar fi vorba de aşa ceva, nici nu şi-ar bate ei capul să-l facă bucăţi. Dintr’un căţel cât un pumn, ce bucăţi să mai împartă? L-ar înghiţi întreg!...

— Vezi? şcheună disperat Puf, de sub scaun. Pif, dacă eşti tu prietenul meu, nu mă da pe mâna unor sălbateci şi hămesiţi... Eu nici nu vreau să mai stăm aici! Hai să ne strângem lucrurile şi să plecăm acasă la noi... Acolo era linişte şi ne lăsa toată lumea în pace. Acolo sunt câini civilizaţi, cu sgardă, şi nu au miros de stână.

— Bunicuţule, zău mă tem! Alungă mata câinii aceştia, că au să facă o nenorocire...

Fata din casă aducea cafeaua.

Bunicul, porunci:

— Catrino! Ia scoate tu căţeluşul de sub scaun şi adă-l la mine!

Catrina scoase căţelul de-un picior. Puf tremura, socotind că i-a sosit ceasul din urmă. Bunicul îl puse pe genunchi, desmierdându-l cu o mână.

Strigă:

— Ia poftiţi aici, Ursu! Lupu! Sultan! Doica! Bodolan!

Toţi câinii îşi îndesară boturile veseli, dând din coadă şi mirosind foarte miraţi această gânganie de căţel târgoveţ.

— Acum aţi înţeles? întrebă bunicul. E prietenul lui Pif şi nimeni n’are voie să se atingă de el. Vi-l las în paza voastră! Să nu-i clintiţi un fir de păr, că altfel cravaşa are să ştie de pielea voastră!

Câinii dădură din coadă şi începură să latre voioşi.

— Bine, stăpâne! Am înţeles... Vedem noi că e un be- cisnic, crescsut în puf şi în mătăsuri!

Bunicul îi dădu drumul lui Puf, jos, în mijlocul câinilor.

Puf rămase înlemnit. Nici nu îndrăsnea să se mişte. Ceilalţi câini îl miroseau, îl învârteau cu botul şi-l rostogoleau în joacă, cu labele lor mari.

Uitându-se unul la altul, îşi spuneau părerea:

— Ne-ar fi ruşine să ne punem mintea cu aşa un pitic!... Se vede că l-au hrănit numai cu lapte şi cu acadele... Are şi guler!... Vai de capul lui! Te miri că nu se ’nnăduşe, aşa strâns de gât şi cu cravată. Haide, amice! Nu te teme, că nu-ţi facem nimic. Hai cu noi, la grajd şi la bucătărie... Sau poate te temi c’a să-ţi murdăreşti blăniţa?

Din dimineaţa aceea, Puf s’a împrietenit, puţin câte puţin,
cu Ursu, Lupu, Sultan, Doica şi Bodolan. A înţeles că nu sunt aşa de răi, cum îi arăta mutra lor fioroasă.

S’a împrietenit şi Pif. S’a împrietenit şi Paf.

Dar au găsit mai ales alţi prieteni, cu care le place să stea la taifasuri.

Unul e Nucă. Aşa îl chiamă, oricât s’ar părea de caraghios. Iliuţă Nucă. E băiat de grajd. Îl ajută pe Moş Neculai, vizitiul.

Nucă ştie să călărească fără şea. Are şi fluier. Ştie să cânte. Pe urmă ştie o mulţime de poveşti, cu Balauri şi Sme- oaice, de ţi se ridică părul măciucă în cap, când începe a povesti isprăvile lor.

* * *

Mâgârdici era un căluţ cât vin pepene.

Alt prieten e Mâgârdici.

Mâgârdici e un căluţ negru, rotund ca un pepene şi cu moţ pe frunte. Printre ceilalţi cai, aşa mic şi alinat cum e el, arată drept ca Puf, printre dulăii din curte.

Când Nucă pune şeaua cea mică pe dânsul şi vine la scară, Mâgârdici nechează de bucurie şi începe a bate din copitele lui mici, ca nişte pantofi de lac. Ştie ce-l aşteaptă!

Porţia de zahăr.

Trei bucăţi; aceasta e porţia lui!

Una la început. Înainte de a se urca Pif, călare. Celelalte două, când a isprăvit de câteva ori ocolul curţii, răsplată că s'a purtat bine şi n'a făcut nazuri, ca alţi cai nărăvaşi.

Pif nu se poate urca singur în şea. Îl ajută Nucă, ţinându-i piciorul. Pe urmă, când Pif a pus picioarele în scări şi a apucat frâul, Nucă i-l întinde şi pe Paf. Fiindcă trebue să ştiţi că Pif nu pleacă niciodată fără prietenul lui, Paf. Îl urcă în faţa lui, călare, pe şea.

Şi Paf râde cu plăcere, cu gura până la urechi şi cu ca- naful scufiei pe nasul de ardeiu.

Puf vine în urmă. Lui nu-i place să călărească. A încercat el de câteva ori, Pif, să-l cocoaţe în braţe. Dar căţelul a şcheunat şi s'a cerut jos. Se lasă păgubaş! Mai bine decât aşa plimbare, cu frică şi primejdie, mai bine pe jos şi sigur!

Vine în urmă; sare înainte; latră; dă fuga să alunge gâştele din cale.

...Pif nu pleacă niciodată călare fără prietenii lui...

Cu gânsacul, chiar are el o răfuială mai veche.

Acest gânsac e un obraznic şi un încăpăţânat. N’are nicio educaţie. Nu ştie cum trebue să se poarte cu mosafirii. În- chipuiţi-vă că, într’o zi, a îndrăsnit să-l apuce pe Puf de coadă şi să-l tragă cu pliscul, scuturând în dreapta şi în stânga, din toate puterile.

Gânsacul trăgea. Puf lătra şi se răsucea să scape. Cele-
lalte gâşte gâgâiau de credeai că s’a întâmplat cine ştie ce balamuc.

Noroc că au sărit în ajutor tocmai prietenii de care se temuse altădată pe nedrept, Puf. Când au început să latre, Ursu, Lupu, Sultan,

Doica şi cu Bodolan, gânsacul a dat drumul speriat şi a căzut pe spate. Puf a căzut în bot. S'a scuturat de praf şi-a plecat foarte ruşinat.

Dar de atunci duce mare război cu gânsacul. Are să-i arate el, odată şi odată!

Mâgârdici şi-a făcut datoria. A înconjurat curtea, cu Pif şi Paf călare, de câteva ori. Ajunge! Se opreşte în fata scărilor.

— Dă-i ajutor, Nucă, să coboare băiatul! strigă bunicuţa îngrijorată, în cerdac.

Nucă se aşează cu spinarea, să facă scară, ca Aprodul Purice, lui Ştefan cel Mare. Pif scoboară. Netezeşte botul lui Mâgârdici, şi-l bate cu mânuţa pe frunte.

Pe urmă se preface că pleacă, să urce scările.

Mâgârdici urcă după el. Îl trage cu botul de haină.

— Stai! Aşa ne-a fost vorba?

— Ce mai pofteşti, mata, domniile Mâgârdici? se face a nu înţelege Pif.

Mâgârdici împinge cu botul, în buzunarul unde ştie că se află ceva pentru el.

— Poate vrei zahăr?

— Da! Da! face Mâgârdici din cap.

— Apoi, tocmai zahăr, n'am de data asta!

Mâgârdici împinge înainte şi vrea să-şi bage botul în buzunarul lui Pif.

Spune, cu ochii lui lucioşi şi umezi:

— Lasă, că nu mă păcăleşti tu, cu una cu două! Am simţit zahărul colea.

— Ia-l singur atunci! îi arată Pif, buzunarul.

— Nu pot! dă din cap Mâgârdici. Nu pot, că-s murdar pe

mâini şi n’am mânuşi. M’a dus ieri la potcovar, răul acesta de Nucă!

— Ei haide! se îndură Pif, întinzându-i cuburile de zahăr în palmă.

Mâgârdici ronţăie câte una.

— Ţi-a plăcut? întrebă Pif.

— Da-da! face din cap Mâgârdici. Mai ai? Mai dă-mi!

— Gata! S’a terminat porţia ta de azi.

Mâgârdici oftează şi strănută încet pe nări. Acesta nu o poate el înţelege. Cine a inventat oare moda asta cu porţiile? Ovăz cu porţia Fân cu porţia. Apă cu porţia. Zahăr cu porţia.

Numai Nucă nu-i trage cu biciul şi cu călcâile cu porţia. La bătaie, încă nu s’a făcut porţie. Nu-i drept!

Nucă îşi face vânt în şea, să-l ducă la grajd. Dintr’un salt a fost sus, cu picioarele goale în scări.

Aşa da! Aşa ar vrea şi Pif să călărească, nu numai la pas şi la trap.

Nucă se svârle în şea fără să-l ajute nimeni. Bate cu palma pe gâtul lui Mâgârdici, smuceşte frâul şi pleacă la galop chiuind şi lovind cu călcâiele în burta lui Mâgârdici.

— Nu alunga calul, năucule! strigă bunicuţa din cerdac.

Năucul n’aude. Aşa îl face toată lumea: năuc, desmăţat, smintit! Lui nu-i pasă. Se duce în grajd, râneşte gunoiul, cară apă. Pe urmă scoate fluierul şi cântă.

El ştie să vorbească în limba lor cu toţi caii. Se înţelege cu dânşii şi le cunoaşte păsurile, la fiecare.

Acum, înainte de a pleca, i-a şoptit la ureche lui Pif:

— Conaşule, nu vii mata cu mine? Am învăţat eu ceva nou din fluier, dela Culiţă ciobanul. Şi-am mai auzit o poveste cumplită, cu Sfarmă-Piatră, Strâmbă-Lemne, şi cu Ţâncul-Pământului... Nu vrei mata să ţi-o spun?

— Nu pot acum, Nucă. După masă, da!... Când s'o culca bunicuţul şi bunicuţa, să mă aştepţi. Acum avem alte treburi.

Într'adevăr, Pif, Paf şi Puf au acum alte treburi.

Mai au un prieten pe la care n'au trecut încă astăzi.

Pe Ţurlui, puiul de ţigan dela fierărie.

* * *

Ţurlui, aşa îl chema pe puiul unui ţigan.

Cine nu-l cunoaşte pe Ţurlui, nu poate să ştie ce-i aceea un puiu de ţigan.

Tot aşa nu ştiau nici Pif, Paf şi Puf, când i-a întrebat bunicul, în oraş.

Au înţeles ei, atunci, nu-i vorbă, că un puiu de ţigan trebue să fie o vietate, foarte neagră. Dar nu şi-au închipuit câ e chiar aşa. Mai negru ca fundul ceaunului şi mai negru decât cărbunele!

Fierăria e tocmai în fundul curţii. Lângă ocoale. Acolo a auzit Pif, din ziua întâi, nişte sunete foarte ciudate.

Parcă se juca cineva. Întâi o lovitură groasă. Bang. Pe urme altele mai subţiri: Bing-bili-bing! Bang-bilibing! Bang- bingbilibing! Bingbilibing!...

— Ce să fie asta? şi-a întrebat Pif, pe prietenii săi.

— Nu ştim! au răspuns nedumeriţi într'un glas, Puf şi Paf. Aicea, la ţară, sunt nişte lucruri foarte curioase, pe care noi nu le-am mai văzut niciodată şi nu le putem pricepe.

— Ia, hai să vedem! propuse Pif

— Hai!

Pif a pornit cu Paf subsuoară şi cu Puf după el.

Au înaintat cu mare sfială, pe măsură ce sunetele se auzeau mai puternice.

Bang-bingbilibing! Bang-bingbilibing!

Împrejurul fierăriei erau movili de sgură, fier vechi aruncat. Cercuri ruginite. Maşini stricate. Iar înlăuntru, prin uşa deschisă, se vedea un foc grozav. Ceva fosăia pe nări, ca un balaur.

— Hai înapoi! lătră furios Puf. Mie nu-mi place fosăiala asta. N'auzi? *Pfuuuu! Pfuuuu!*... Te pomeneşti că e cine ştie ce animal sălbatec şi hămesit, care abia aşteaptă să ne facă felul...

— Nu se poate să dăm înapoi! hotărî Pif, măcar că şi el îşi pierduse pe drum jumătate din curaj.

Un fel de omuleţ, negru, cu ochii şi cu dinţii albii, ieşi afară cu un fier roşu şi îl vărî de câteva ori într'un ciubăr de apă.

Fierul sfârâi şi scoase un nor de aburi albi.

Dar omuleţul cel negru nu se uita la fier şi la aburi.

Se uita la Pif, Paf şi Puf.

Se uita şi rânjea. Cumplit mai rânjea!

— Asta-i un sălbatec! Nu ţi-am spus eu? lătră Puf, bă- gându-se între picioarele lui Pif.

— Mi se pare că-i Vineri! spuse Pif. Vineri, robul lui Robinson Crusoe.

Omuleţul era cu părul sburlit, cu o cămaşă flenduroasă, neagră şi unsuroasă, cu pieptul gol, cu mânecile şi pantalonii suflecaţi. Era chiar Vineri în persoană. De aceasta, Pif nu se mai îndoia.

Omuleţul rânjea înainte cu dinţii lui albi şi strigă la cineva dinlăuntru:

— Mă taică, mă! Haoleo!... Ni să pare că-i nepotul boierului. O venit nepotul boierului!

Pif se miră grozav de unde ştie Vineri, că el e nepotul boierului. Dar n'au multă vreme să se mire.

Dinlăuntru păşi un uriaş negru, unsuros şi mustăcios, cu un şorţ de piele şi cu un ciocan cumplit în mână.

— De data asta, chiar nu mai scăpăm! se scânci Puf.

Nici lui Pif nu-i prea era îndemână.

Omul era fioros şi ciocanul lui, mai fioros decât el. Pif

se uită cu grijă înapoi, să vadă cam cât de departe e casa bunicului, cu cerdacul şi jâlţurile unde se simte el în siguranţă.

Casa era foarte departe. Slabă nădejde să mai poată ajunge până acolo, când o porni după el uriaşul cel negru cu ciocan!

Harapul răsuci ciocanul, săltându-l în mână.

Pif, Paf şi Puf se strânseră unul în altul. Măcar să-i lovească pe tustrei, deodată.

Dar când uriaşul căscă gura şi vorbi, minune!

Nu strigă la dânşii să-i înhaţe şi să-i svârle în cuptorul lui cu jăratic, care se vedea în casă. Spuse, cu un glas gros, dar foarte vesel:

— Sărut mâna, conaşule! Aţi venit să vedeţi fierăria noastră?

Pif era un băieţel cât o şchioapă. El săruta mâna la alţii: la cucoane, la domnii bătrâni, mâna preotului. Iar harapul acesta uriaş, îi spunea lui „sărut mâna!”

Aceasta îi dădu curaj.

Spuse:

— Da, domnule Harap!... Vreau să văd cine se joacă aicea cu bangbilibingul... Şi mai vreau să-mi arăţi animalul cel mare care fosăie pe nări...

Uriaşul cu ciocanul începu să râdă netezindu-şi mustăţile. Rândea şi omuleţul cel mic şi negru, cu o gură până la urechi, ca a lui Paf.

— Tare mai eşti mata şugubăţ! vorbi uriaşul. Care va să zică, noi ne jucăm aicea cu bangbilingul? Asta-i chiar o istorie bună s’o spun şi boierului.

— Animala care i se părea lui că fosăie, trebue să fie foalele! se dădu cu părerea omuleţul. Numai că asta-i pare lui animală... Asta vrei tu să spui?

Lui Pif nu-i plăcu defel că omuleţul îl tutuia. Omul cel mare îi spunea ,,Sărut mâna”. Şi puiul lui cel negru, îi spunea „tu” şi „lui”. Socoti însă că nu e momentul să lămurească aceste chestiuni. Mai pe urmă, avea să se înveţe cu felul de a vorbi al lui Ţurlui. Ba, îl găsea acum foarte la locul lui şi s’ar mira grozav, dacă Ţurlui i-ar spune *mata, conaşule, sărut mâna* şi alte mofturi.

Căci mi se pare că aţi ghicit? Puiul de harap, era puiu de ţigan! Şi pe el îl chema Ţurlui, prietenul pentru care Pif, Puf şi Paf au acum cea mai nemărginită admiraţie.

În ziua aceea, Pif a văzut cum se umflă şi se desumflă foalele suflând ca să aprindă jăraticul. A văzut cum bate tata lui Ţurlui în nicovală cu ilăul şi barosul, turtind fierul foalele suflând ca să aprindă jăraticul. A văzut cum bate Ţurlui trăgând şi el cu ciocanele cele mici: Bang! Bang-bing bilibing!

Acum a înţeles că nu era joacă măcar că Ţurlui părea că face o treabă foarte veselă. Aşa râdea el şi lucra fără nicio grijă. Ba chiar, spusese:

— Ia’n dă tu oleacă, dracu ista pestriţ, să-l punem aici pe nicovală şi să-i tragem un baros! Haoleo! Numai un baros... Să-i sară muzicuţa!

Paf a scăpat de primejdie. Pif îl strângea subsuoară, să nu i-l smulgă cumva Ţurlui.

Pe urmă, a înţeles că Ţurlui glumeşte, aşa cum face el năzdrăvănii întotdeauna. În privinţa aceasta, se potriveşte cu Paf. Amândoi ar trebui să fie cei mai buni prieteni. Şi chiar sunt.

Când îl vede Ţurlui începe să-i cânte:

„Hai Paf,! Hai Paf!
Vin'la tetea să te facă el pilaf!"

Şi cântă şi face semn cu ciocanul, să-l întindă pe nicovală, ca să-l facă pilaf.

Dar Paf nu se mai teme. Ştie că Ţurlui n'are să-l facă
pilaf. Îl ia numai în mână, îl răsuceşte, îl strânge de muzicuţă şi se minunează ce mecanism are în pântece, de poate sări, dă ochii peste cap, cască gura şi cântă.

— Asta-i a dracului maşinărie! spune Ţurlui. Am să-l desfac, să văd cum e înlăuntru, şi am să fac şi eu una la fel.

Din această prietenie, deocamdată Paf s'a ales cu nişte semne pe toată vieaţa. De pe mâinile lui Ţurlui, au rămas pe hainele lui Paf o sumedenie de pete de unsoare şi de funingine, pe care nu le mai poate şterge nimeni. Costumul lui Paf a pierdut din strălucire. Acum, toate culorile de care era foarte mândru, au început să se prefacă într'un fel de negru unsuros.

Nici nu-ţi vine să te mai atingi de el!

Pif vrea să se facă lăutar.

Un lucru nu pot înţelege Pif, Paf şi Puf.

De ce toată lumea vorbeşte cu dispreţ despre Ţurlui?

Toţi îi spun că e un puiu de cioară, baragladină — un puiu de ţigan flenduros.

Bunicuţa chiar i-a hotărît lui Pif, de câteva ori:

— Ia vezi, dragă Pif, mai răreşte-o pe la fierărie! Mie nu-mi prea place să te văd jucându-te cu un puiu de ţigan... Dela unul ca el, n’ai tu ce să înveţi

Cum, n are ce să înveţe?

Dimpotrivă. Pif a învăţat dela Ţurlui, nişte meşteşuguri şi nişte isprăvi, de care e foarte mândru.

Cum se fac belciuge şi cum se pot deschide lăcăţile fără cheie. Cu un cuiu răsucit. Învârţi cuiul şi gata! Lăcatul s’a descuiat.

A mai învăţat apoi, să cânte din drâmbă. Are Ţurlui o drâmbă, pe care n’o dă pe toate bogăţiile din lume.

„Hai Paf. Hai Paf. !"
„Vin la tetea să te facă el pilaf !"

— Ştii tu ce-am să mă fac, când oi fi mare? l-a întrebat într’o zi Ţurlui pe Pif.

— Poate vrei să te faci ministru, ca mine? a răspuns Pif.

Ţurlui a început să râdă.

— Ce-i aia Menestru? Mia nu-mi trebue Menestiu... Eu am să mă fac lăutar! Cânt boierilor la nunţi şi la cumătrii. Boierii îmi dau de băut şi-mi asvârl bacşiş. Haoleo! Ce mai bacşiş svârl boierii le petrecere! Pe urmă, le cânt la ureche... Atuncea să te aţii la bacşiş, taică Ţurlui!

Din ziua aceea, Pif s’a hotărît să se lepede şi el de gândul să se facă ministru. Lăutar i s’a părut ceva mai vrednic de dânsul! Chiar i-a spus bunicuţei, acest plan.

— Ştii mata, bunicuţo, că eu nu mă mai fac ministru?

— Şi de ce nu te mai faci ministru, Pif? a întrebat bunicuţa zâmbind şi prvindu-l pe sub ochelari.

— Nu-mi place, bunicuţo. M’am săturat...

— Şi pe ce-ai schimbat?... Ce-ţi place acum?

— Bunicuţo, eu mă fac lăutar! încredinţă Pif cu ho- tărîre.

Bunica a ridicat mâinile spre cer, minunându-se:

— Bine, Pif, ce fel de vorbă e aceasta? Cine a putut să-ţi bage în cap asemenea prostii? Mi se pare că iar ai fost astăzi pe la fierărie...

Pif nu spune dacă a fost ori nu pe le fierărie. Deocamdată, el vrea să dovedească bunicuţei, că meseria de lăutar nu-i de lepădat.

— Ascultă mata, bunicuţo... Învăţ să cânt din scripcă şi din cobză. Şi când se duce vestea, mă chiamă boierii la nunţi şi la cumetrii. Cânt toată noaptea, iar boerii au să-mi dea de băut şi au să mă umple de bacşiş... Pe urmă le cânt şi la ureche... Asta le place boierilor mult. Atuncea să te ţii la bacşiş, mă taică Pif! Măi!

Bunicuţa îşi încleştă mâinile de mirare. Spuse:

— Dar aceasta e ceva ne mai pomenit, dragă Pif! Te pof-
tesc să nu mai stai de vorbă cu Ţurlui al dumitale. Acestea sunt bune pentru el... Mai înţeles? Am să-l chem la mine şi-am să-i răsucesc urechile, dacă-ţi mai bagă asemenea prostii în cap...

— Bine, bunicuţo! Lasă-l mata. Nu mă mai duc pe la el...

Aşa, Pif a socotit că îşi apără prietenul cel negru. Are să se mai ducă pe la el. Dar după amiază, când doarme bunicul şi bunica.

Până atunci se duce la pârâu.

Pârâuaşul curge prin fundul livezii. E atât de mic, încât îl poate păşi cu piciorul. Puf sare de pe un ţărm pe celălalt, fără să se stropească măcar pe labe.

Acolo, a făurit Pif, împreună cu iliuţă Nucă, o moară de şindrilă. A dat drumul la corăbii de hârtie, făcute de bunicul. I s’a părut la început că e un pârâuaş cum nu se mai află altul pe lume. Nu se mai sătura jucându-se.

Acum, îi place mai puţin.

Îi place mai puţin, de când i-a spus Ţurlui, că el n’ar da nici două parale pe aşa „spurcăciune” de apă. El se duce la iaz. Acolo se scaldă, înnoată, prinde raci şi peşte. A adus într’o zi şi scoici. Toată Dumineca şi sărbătoarea, Ţurlui stă numai la iaz. Fierăria nu lucrează. Şi atunci tot lacul e al lui!

Pif n’are voie să se ducă la iaz. N’a mers niciodată. Bunicul a vrut într’o zi să-l ia cu dânsul. Dar s’a împotrivit bunicuţa.

El nu poate pricepe de ce se teme atât bunicuţa de lac? Poate, pe insulă sunt sălbateci care mănâncă oameni? Poate, acolo, sunt toată ziua furtuni şi se înneacă corăbii? Aşa ceva ar vrea şi Pif să vadă şi să i se întâmple, ca lui Robinson Crusoe.

— Ce spuneţi voi, Puf şi Paf? N’ar fi bine să fim şi noi Robinson Crusoe?... Eu Robinson, tu, Paf, să fii papagalul şi
tu, Puf, căţelul cel credincios... Pe Ţurlui l-am face Vineri. El chiar e o leacă de harap, ca Vineri...

Puf strănută, fiindcă-l gâdilă un bondar în nări. Lasă bondarul şi vine la Pif, dând din coadă. Şi el e de părerea aceasta. De ce adică, n’ar merge la iaz, să se suie pe-o corabie şi să naufragieze într’o insulă?

Cât despre Paf...

Paf râde cu gura până la urechi, când se gândeşte cum s’ar înveseli cu toţii de asemenea ispravă.

În insula lui Robinson Crusoe.

Bunicii au plecat la oraş. E sărbătoare şi s’au dus la un prieten bolnav.

Pif, Paf şi Puf au rămas singuri în seama Catrinei.

Iar Catrina s’a dus la horă.

E cald. Ceilalţi servitori dorm. La fierărie nu se mai aud ciocanele: Bang-bingbilibing. A plecat undeva şi lliuţă Nucă. Poate o plimbare cu Mâgârdici n’ar strica! Dar singur, Pif nu ştie să pună şeaua şi frâul. Şi nici n’ar putea să se urce în scări.

Au coborît tustrei la pârâuaş.

Pif, Paf şi Puf.

Morişca de şindrilă s’a stricat. Nu se mai învârte. Şi nu e Iliuţă Nucă s’o dreagă. Nu mai au nici corăbioare de hârtie. Toate s’au înnecat! Şi bunicul nu e, să facă altele noui.

— Mie a început să-mi fie urît? spune Pif.

— Şi nouă, la fel! îi dau dreptate Paf şi Puf.

Paf s’a culcat cu faţa în jos, cu nasul de ardeiu în iarbă. Puf s’a încolăcit şi încearcă să doarmă. Dar nu-l lasă muştele în pace. Pif aruncă în pârâu cu pietricele.

Deodată, cineva îl strigă:

— Piiiif! Unde eşti tu, măi Pif?

Toţi s au ridicat bucuroşi. Pif, Paf şi Puf.

E glasul lui Ţurlui. Şi iată-l şi pe Ţurlui! A sărit gardul şi vine la dânşii.

— Am venit să vă iau la iaz... Acum nu te mai poate opri coniţa... Nu ne vede! Mergeţi?

— Gata! rosteşte Pif, plin de veselie. Stăi, să iau umbrela bunicuţei.

— Ce să faci cu umbrela? se miră Ţurlui.

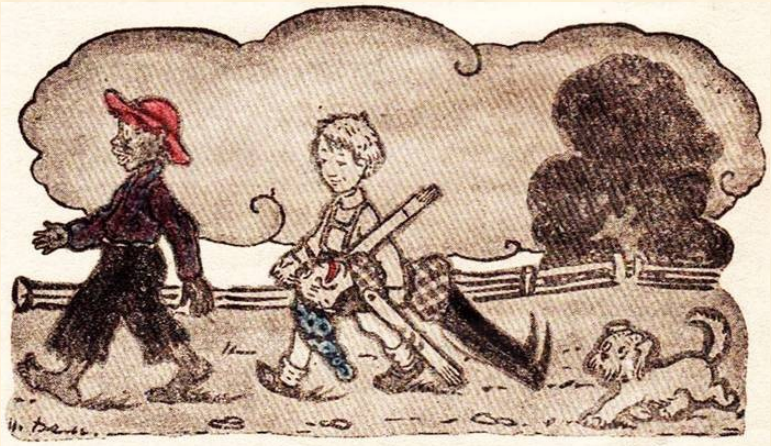

...Au pornit cu toţii tiptil, pe sub gard...

— Cum ce să fac?... Dacă mergem în insulă, îmi trebue numaidecât umbrelă. Aşa avea una şi Robinson Crusoe.

Ţurlui râde cu dispreţ şi spune:

— Eu nu ştiu cine e Cruzoia acela, de tot îmi vorbeşti numai de el... Trebue să fi fost un nebun ori un fel de fudul!.. Ce căuta el pe iaz cu umbrela? Mai bine ţi-ai lua şi tu, măi băiete, o pălărie ca a mea...

Lui Ţurlui nu-i plăcea umbrela lui Robinson Crusoe. Şi mai spunea că nu-i plac nici oamenii fuduli.

Dar adevărul cel adevărat este că se simţea şi el grozav de fudul de pălărie! În celelalte zile, umbla cu capul gol şi cu părul plin de unsoare şi de funingine. Numai Dumineca şi sărbătoarea îşi punea o pălărie verde şi prea

mare pentru capul lui. O pălărie căpătată. Iar din pricina cestei pălării, nu-şi mai încăpea in pene.

Pif a dat fuga în casă. Şi-a luat şi el pălăria. Au pornit cu toţii tiptil, pe sub gard, pe urmă printre porumburi, să nu-i vadă nimeni.

Până la iaz au scăpat cu bine. Câmpul era gol. Toţi oamenii se odihneau acasă, ca în zi de sărbătoare. Flăcăii şi fetele erau la horă. Printre ogoare şi pe drum nu se afla ţipenie omenească.

I-a văzut o babă. Dar baba n'avea grija lor. Culegea ierburi de leac.

Puf sburda bucuros. Intra în porumburi, mirosea movilele de cârtiţe, sărea după lăcuste, lătra după vrăbii.

Odată îşi vârî nasul într'un muşuroiu de furnici. De abia a apucat însă a mirosi, că a şi sărit scheunând, strănutând şi frecându-se cu botul prin iarbă.

Năvăliseră furnicile, îl pişcau de nări şi nu mai putea scăpa de ele.

Când se scutură bine, veni lângă Pif, gâfâind.

— Încă aşa nişte drăcării mici şi rele, n'am mai pomenit în zilele mele!... spuse dând din coadă.

— Hei! Ai să mai vezi tu şi altele, măi Pufuleţ cu părul creţ! îl desmierdă Ţurlui pe spinare.

Şi îndată, pe spinarea lui Puf au rămas urme unsuroase şi negre. Căci Ţurlui îşi punea Dumineca pălărie nouă, dar pe mâini nu se spăla el nici în zile mai mari decât Dumineca.

— Iaca, de-*amu* se vede şi iazu’! vorbi Ţurlui.

— Nu se văd corăbiile! se miră Pif. Cu ce mergem în insulă?

— Înnotăm! spuse Ţurlui. Ce, tu nu ştii să înnoţi?

Pif mărturisi că nu ştie să înnoate.

— Nu face nimic! îl mângâie Ţurlui. Trecem atunci cu barca dela moară. Era acolo o lotcă... Moş Neculai trebue să fie la cârciumă. Ne strecurăm pe furiş eu fur lopeţile...

— Nu-i bine să furi! spuse Pif.

— Parcă eu spun că-i bine!... Dacă te prinde mai ales, apoi atunci e rău de tot! Vai de *chelea* ta! Dară pe mine nu mă prinde... Ştiu eu unde ascunde lopeţile Moş Neculai... Asta o fac numai pentru tine, Pif... Când sunt singur, n'am eu nevoie de barcă şi de lopeţi. Mă desbrac şi-mi ascund hainele intr'o scorbură de răchită... Pe urmă mă asvârl în apă, încep să înnot şi du-te băiete!

Vorbea numai Ţurlui, foarte fudul sub pălăria lui mare şi verde.

Pif privea. Privea şi se minuna. Aşa un lac înţelegea şi el. Mai mare decât marea! Păcat că nu sunt corăbii şi că nu e furtună. Dar furtuna poate că vine mai târziu!

— Haide apucă pe aici! arătă Ţurlui, drumul la barcă. Acuma să mă aştepţi, ca s'aduc întâi lopeţile.

Pif, Paf şi Puf s'au aşezat pe marginea iazului să aştepte.

O broască sări pe mal şi începu să-i privească cu ochii ei mari şi aurii. Puf se repezi să o apuce în gură, dar o lepădă îndată cu

scârbă. Încă nu mai prinsese vreodată în gură, ceva atât de rece şi umed.

Se întoarse dând din coadă şi scuipând foarte furios:

— De acum nu mai pun gura pe nimic... Urâte dihănii a mai lăsat Dumnezeu pe pământ! Ţie nu ţi se pare, Pif?

— Adevărat, răspunse în locul lui, Paf, care el se credea frumos nevoie mare.

Pif n'avu când să răspundă.

Venise Ţurlui cu lopeţile.

Se svârli în barcă şi luă el comanda poruncind:

— Acum, urcaţi-vă înainte! Eu desleg frânghia... împing, sar după voi şi am să vă duc mai avan ca în corabia lui Cruzoia.

Întâi se urcă Pif cu Paf în braţe, Puf se codea. Intra şi sărea îndată afară. Se vedea că el nu avea încredere nici în corabia lui Robinson Crusoe, nici în meşteşugul de barcagiu al lui Ţurlui.

Şi n'avea dreptate.

Cum sări Ţurlui în barcă şi începu să vâslească, a putut să înţeleagă şi Puf, că aşa barcagiu n'a fost nici pe corabia lui Robinson!

Barca porni pe lac, unde apa era adâncă şi întinsă. Pe urmă, Ţurlui o împinse printre trestii şi papură. De acolo sburau stoluri de păsări. Se vedeau în apa limpede, peşti, melci şi alte vietăţi, mici ca gângăniile. Apoi barca ieşi din trestii şi dădu peste altă parte de lac, încă mai mare şi mai liniştită.

— Acolo e plavia! spuse Ţurlui, lăsând o lopată şi arătând cu degetul lui negru ca funinginea.

— Ce e aceea plavie? întrebă Pif.

— Boierii îi zic, pesemne, insulă! Noi îi spunem plavie... Acolo am eu ascunse undiţele mele.

Ţurlui mai vâsli de câteva ori cu lopata, pe urmă opri sub o salcie, în marginea insulei.

— Am ajuns! spuse sărind pe mal.

— Nu sunt sălbatici? întrebă Pif, cu nelinişte.

— Aici nu sunt decât împăraţi! îl încredinţă Ţurlui. Împăratul crapilor şi împărăteasa ştiucilor! Şi mai este împăratul păsărilor! Ei sunt mai mari peste iaz şi papură.

— Atunci n’avem nicio grijă! se bucură Pif.

Şi coborî, fiindcă ştia că împăratul crapilor şi împărăteasa ştiucilor, ca şi împăratul păsărilor, nu putea avea nimic de împărţit, cu Pif, Paf şi Puf.

Pe urmă s’a ridicat o furtună şi Ţurlui a mâncat o bătaie.

Insula lui Robinson Crusoe nu era mare. Dar se cunoştea că pe acolo a trecut Robinson. Se afla un fel de colibă, veche şi dărâmată.

— Asta-i coliba lu Robinson!... rosti Pif cu bucurie. Ce ţi-am spus eu?...

— Ce mi-ai spus? îl strâmbă Ţurlui în batjocură. Mi-ai spus prostii! Aicea n’a stat

niciun Cruzoia... Aci e o colibă unde se adăpostesc pescarii când plouă.

Pif văzu că n'are cu cine vorbi. Şi-i păru rău pentru Ţurlui, că el n'a avut o mamă să-i citească minunata întâmplare a lui Robinson Crusoe. Atunci n'ar mai spune că nici n'a fost un Robinson şi că n'a stat el atâţia ani în această colibă, unde se mai cunosc urmele şi acum.

— Uite, aci făcea el focul! arătă Pif, urme de foc pe iarba arsă.

— Da! Aici fac eu focul, când prind peşti şi-i frig. Ai să vezi acuşi!... Îi prind, îi frig singur pe cărbuni şi-i mănânc. Ai să mănânci şi tu.

Acestea îl umplu de admiraţie pe Pif. Dar în fundul su- fletului, tot nu-i venea să creadă că Ţurlui poate să prindă peşte, să facă foc şi să-i frigă.

— Hai după mine, că ne-apucă noaptea stând cu mânele în sân! porunci Ţurlui pornind înainte.

Pif, Paf şi Puf merseră după el.

Într'o scorbură de salcie, Ţurlui îşi avea ascunse undiţele. Le scoase şi începu să le cerce cârligele.

— Dă-mi şi mie una! se rugă Pif.

Ţurlui îi dădu una. Pe cea mai rea.

Şi îi spuse:

— Ţi-o dau aşa, ca să nu stai degeaba. Dar peşte, ai să prinzi tu când mi-oi vedea eu ceafa, măi Pif!... Pentru asta trebue meşteşug.

Pif se simţi ofensat. Apucă undiţa, hotărît să prindă numaidecât un peşte, ca să-i arate el lui Ţurlui. Când răsuci undiţa ca un biciu

deasupra capului, cârligul prinse din sbor pălăria cea nouă şi verde a lui Ţurlui şi o svârli cât colo, în lac.

Ţurlui rămase cu gura căscată.

Paf râdea cu gura până la urechi.

Înccpu să latre foarte vesel şi Puf, fugind de colo-colo, pe ţărm.

— Am pus-o de mămăligă! spuse Ţurlui, scărpinându-se în cap.

Pe urmă, se aşternu pe brânci şi începu să pescuiască pălăria şi să o tragă la mal cu varga undiţei. O prinse, o stoarse de apă şi o aşeză într'un băţ, să se usuce.

— A doua oară, să ştii că ţi-l iau pe Paf şi ţi-l svârl drept în mijlocul iazului, să facă baie! ameninţă Ţurlui necăjit.

Pif tăcu. Se simţea vinovat. De altfel nu veniseră aici să se certe.

Începură să pescuiască, aşezaţi cuminţi sub răchită.

— Unu! strigă Ţurlui, trăgând cu undiţa şi scoţând un peşte spânzurat în cârlig.

Îl desfăcu din ac şi îl svârli în iarbă. Peştele se svârcolea cu solzii lui argintii în bătaia soarelui. Puf se apropie să-l miroasă dar nu îndrăsni să pună gura pe el. Se învăţase minte, după cele ce păţise el cu muşuroiul de furnici şi cu broasca.

— Doi! strigă Ţurlui, a doua oară, svârlind alt peşte. Ia să-i pui în ulcică! Eu am aici şi o ulcică... Am şi sare. Trebue să ştii dela mine, măi Pif, că eu dacă vreau, pot sta aici şi o lună! Ce mânca am!... Ce bea am!... Unde dormi am!...

— Rămâi şi eu cu tine o lună! se hotărî în scurt Pif.
Mă înveţi şi pe mine cum să aprind focul şi cum să frig peştii.

— Mai întâi trebue să înveţi cum să-i prinzi. Că de fript şi de mâncat, nu-i mare lucru... Trage repede!

Pif trase repede, cu răsuflarea tăiată de bucurie.

În vârful undiţei spânzura un peştişor mic şi necăjit, cât un deget.

— Tot e bun! îl încurajă Ţurlui.

— Pe acesta îl frig şi-l mănânc eu! vorbi Pif cu mândrie.

Îi dădu drumul în oala de lut a lui Ţurlui. Peştişorul începu să să sbată în apă, alături de ceilalţi peşti mai mari, prinşi de profesorul lui Pif.

— De-acum ajunge! hotărî Ţurlui. Să facem focul... Mi se pare mie că are să ne prindă o leacă de ploaie.

Un vânt subţire începu să încreţească oglinda apei. Trestia şi papura se clătinau înfiorate. Au trecut sburând grăbite, nişte păsări mari şi albe.

Ţurlui însă n’avea vreme să se gândească la toate acestea.

El aduna trestie uscată şi bucăţi de găteje, să pregătească focul.

Când ridică o moviliţă, scoase un amnar, o cremene şi o bucată de iască. Scăpără şi suflă să aprindă întâi iasca. Pe urmă, cu iasca aprinsă, dădu foc la câteva fire de iarbă uscată

şi de trestie, suflând mai cumplit ca foalele din fierărie.

O aţă subţire de fum se ridică din moviliţă, pe urmă flacăra săltă vesel, întărită de vânt.

Pif privea cu admiraţie.

— Aşa făcea focul şi Robinson Crusoe! rosti plin de convingere.

— Dacă ai să-mi baţi capul cu Crozoia al tău, am să te las cu el aici şi am să văd cum te scoate el la mal!... ameninţă Ţurlui. Eu nu vreau să ştiu ce făcea Cruzoia! Mai bine învaţă dela mine, că eu îs tata focului!...

Ţurlui avea dreptate. Înţelese şi Pif. Îl lăsă în pace, hotă- rît să nu-i mai pomenească de Robinson, cu care se vede că Ţurlui avea o răfuială veche.

— Acum, dă ulcica la mine să ne pregătim un ospăţ ca acela!... porunci Ţurlui.

Pif se duse la ţărm şi aduse ulcica.

Socoteala lui de acasă se cam schimbase.

Când a venit aci, credea că el are să fie Robinson şi Ţurlui are să fie Vineri, robul lui Robinson, ca să facă tot ce-i porunceşte stăpânul.

Aci, însă, Ţurlui poruncea şi Pif asculta.

Cu un briceag, Ţurlui spintecă peştii, îi curăţi, îi presără cu sare, îi înfipse într’o ţăpuşe şi începu să-i frigă la cărbuni. Pif îşi fripse şi peştişorul lui. Rămase îndată în locul peştişorului cu solzi argintii, o bucată neagră şi arsă, ca un tăciune.

— Cu acela n’ai să te saturi tu! rânji cu batjocură Ţurlui. Stai să-ţi frig eu un crăpuştean!

Şi Ţurlui fripse pentru Pif un crăpuştean.

— Acuma n’avem furculiţi şi farfurii! băgă de seamă Pif.

— Poate vrei şi faţă de masă! râse în bătaie de joc Ţurlui. Măi băiete, aicea se mănâncă cu farfurie de frunză şi se apucă bucata cu mâna. Ia’n te uită la mine!

Când spuse, Ţurlui şi aruncă o bucată de peşte în gură, pe care o prinse din sbor, o mestecă clefăind şi o înghiţi cu mare poftă.

Pif n’avu încotro. Mâncă şi el cu mâna, gândindu-se la tot ce-ar păţi el, dacă l-ar vedea cineva de acasă, ospătând în halul acesta.

Deodată picături mari începură să răpăie de sus şi o ploaie repede îi despărţi de lumea cealaltă. Nu se mai vedea nimic, de pe malurile de dincolo. Trestiile încovoiate de furtună, se sbăteau plecându-se într’o parte şi în alta...

...cu iasca aprinsă, dădu foc... suflând mai cumplit ca foalele din fierărie

— Fugi în colibă! strigă Ţurlui. Eu mă duc să-mi aduc pălăria.

Pif, Paf şi Puf se retraseră în colibă. Prin acoperişul spart, apa începu îndată să curgă gârlă. Cu mare greu îşi găsiră un ungher mai adăpostit.

— Mare furtună! rosti Pif, către Puf şi Paf. Acuma se înneacă toate corăbiile!...

Puf se ghemui să nu-l ajungă apa. Paf râdea cu gura până la urechi. Aşa îi plăcea şi lui! Cu barca s'a plimbat. De pescuit au pescuit. Au mâncat şi peşte fript. Acum au şi furtună. Tot ce-au dorit, se împlinea după cum au visat.

— Asta-i ploaie care poate să ţină până la noapte! spuse Ţurlui, când veni cu pălăria care făcuse a doua baie. Ţine până la noapte, şi nu ştiu cum avem să plecăm acasă.

— Dormim aici! hotărî curajos Pif. Facem pe rând de pază. Sau aprindem un foc mare, să ne vadă alţii, să vină şi să ne scape din primejdie.

Pif era să spună:

— Să ne scape, cum l-au scăpat corăbierii pe Robinson Crusoe...

Dar îşi aduse aminte că lui Ţurlui nu-i place să-i amintească nimeni de Robinson. De aceea tăcu şi se strânse mai tare, să se ferească de apa care năvălea în colibă.

Aşa au stat vreme de un ceas. Ploaia, în loc să se potolească, se întărise. Începea să se întunece. Pif moţăia ostenit cu Paf pe genunchi. Puf dormea de-a-binele şi visa prin somn.

Deodată se auziră glasuri şi tropote de paşi afară.

— Aicea sunt! I-am găsit!... vorbi un glas gros.

— Aceştia sunt sălbateci! sări în picioare Pif. Ţurlui, scoate repede briceagul să ne apărăm!...

Puf lătra cu înverşunare. Chiar Paf o sfeclise şi râdea ca vai de capul lui.

Iar Ţurlui îşi pierduse tot curajul şi spuse:

— Am păţit-o mai rău decât cu sălbatecii, măi Pif! Aista
e glasul lui Moş Neculai. Ne-o căutat şi ne-o găsit!... Am să mănânc o bătaie soră cu moartea... De asta nu scap!...

Moş Neculai apăru în uşă.

Se repezi la Pif şi îl luă în braţe.

— Aici erai, cuconaşule? Bine că a dat Dumnezeu şi te-am găsit, că ne sărise inima din loc.

Pe urmă, se întoarse la Ţurlui şi începu să-l lovească cu piciorul, strigând la el:

— Bine, mă mişelule! Cum ai îndrăsnit să aduci în pustietăţile acestea pe nepotul boierului? Dacă se întâmpla o posnă? Dacă se răsturna barca... Ei lasă, că-ţi arăt eu, să mă pomeneşti câte zile-i mai trăi!...

Moş Neculai răcnea din gură şi izbea din picior. Ţurlui, cât era de viteaz când se afla singur sau numai cu Pif, începuse acum să se bocească şi să se vaite în chipul cel mai ruşinos:

— Nu mai da, Moş Neculai!... Ia uite, mă Pif, cum mă bate şi mă ologeşte şi tu îl laşi să mă omoare cu zile!

— Cum spui, *tu?* strigă Moş Neculai. Cum cutezi tu să spui la nepotul boierului *„măi Pif”* şi *„tu”?* Hai?... Na, pentru *măi!* Şi na, pentru *tu!*... Că pentru celelalte, am eu altă socoteală...

— Lasă-l, Moş Neculai! se rugă Pif. Nu-i el vinovat...

— Nu-i el? Atuncea eu sunt?...

Şi dă-i! Şi trage-i!

Ţurlui îşi puse pălăria pe cap, fiindcă nu găsise un loc mai bun să o ferească de apă şi de murdărie. Moş Neculai i-o trase pe ochi şi îl învârtea cu pălărie cu tot, întorcându-l tot cu spatele şi dându-i câte un picior, unul după altul.

— Îmi rupi pălăria, Moş Neculai! striga şi se văita Ţurlui, fiindcă îl durea pălăria mai rău decât locul unde lovea piciorul morarului.

— Lasă, că ţi-oi rupe eu oasele!

Moş Neculai îl înveli pe Pif în suman şi ieşi cu el, afară
prin ploaie. Se urcă în barcă, îl aşteptă pe Puf şi porniră vâslind repede, spre ţărm.

Acolo aştepta Catrina. Se întorsese dela horă, văzuse că Pif, Paf şi Puf nu erau nicăieri. Pornise în căutare, dăduse de veste şi aflase dela baba cea care culegea ierburi de leac, că-i văzuse mergând spre iaz.

Aşa s’a terminat întâmplarea din insula lui Robinson Crusoe. Ţurlui a rămas acolo în noaptea aceea.

N’a vrut să-l ia Moş Neculai. L-a lăsat să vină înnot, când o trece ploaia şi când i-o trece lui mânia.

Iar bunicii n’au aflat niciodată.

Se mirau numai, de ce Pif nu mai vorbeşte despre lac, despre insula lui Robinson Crusoe şi de ce nu mai cere să-l ducă nimeni acolo.

* * *

Povestirea noastră sfârşeşte aici.

A sosit toamna. Au început să se scuture cele dintâi frunze galbene.

Sus, pe cer, se văd trecând păsări mari, care pleacă spre alte ţări depărtate şi calde.

Lumina soarelui e mai slabă, iar noaptea se face mai de vreme.

Au murit fluturii. S’au veştejit florile.

Fără fluturi şi fără flori, grădina e pustie şi tristă.

Iar într’o dimineaeţă, bruma a căzut ca un praf mărunt de argint.

— Mâine, plecăm la oraş! vesti bunicuţa. Ce zici?... De- acum, la cealaltă vară, mai vii la noi, dragă Pif?

— Se înţelege că vin. Eu nici nu mai vreau să stau vara, decât aici, la ţară...

A doua zi, poarta s’a deschis în lături.

Pif s’a urcat în automobil, pe genunchii bunicului.

Toţi au venit să-i ureze drum bun.

Mâgârdici bate din copita lui mică. Face din cap:

— Da-da! La bună vedere! Mai vino pe aci. Te aşteptăm.

Iliuţă Nucă priveşte în pământ cu ochii înnotând în lacrimi. I-a adus un fluier nou şi învârstat, pe care i-l dăruieşte lui Pif, ca să nu-şi uite prietinul.

De după poartă, negru, flenduros şi uns de cărbuni, Ţurlui îi face semn cu mâna.

— La anul! la anul.. Şi să vii fără Crusoia cela!...

Măcar că nu e nici Duminecă, nici sărbătoare, Ţurlui şi-a pus pălăria cea verde şi mare, în cinstea prietenului.

Toţi câinii s'au adunat în jurul automobilului. Ursu, Lupu, Sultan, Doica şi Bodolan. Privesc cu ochii lor mari şi buni. Înţeleg că le pleaecă un prieten. Şi-i spun:

— Să nu ne uiţi, Pif, să nu ne uiţi!... Poate la anul, vreunul din noi n'are să mai fie. Tu însă, să nu ne uiţi!

Pif face cu mâna lui mică:

— Nu! Nu vă uit. Pe nimeni n'am să uit. Niciodată n'am să uit vara aceasta...

— Haide! porunceşte bunicuţa.

Automobilul a pornit. Poarta s'a închis în urmă.

Paf nu mai râde pe genunchii lui Pif. E negru de tot, plin de unsoare. Şi-a pierdut clopoţelul din moţul scufiţei. Nici muzicuţa din piept acum nu mai cântă. Nici mecanismul care îl dădea peste cap, nu mai merge. E acum o paiaţă murdară şi veche. O paiaţă bătrână care nu mai ştie să râdă.

Ce are de a face? E o paiaţă care a trăit o vară veselă şi plină de peripeţii, cum n'a mai trăit nicio paiaţă din lume.

Iar Pif, e şi el negru ca un puiu de ţigan. Pârlit de soare, pare mai mare şi e mai voinic decât acum trei luni.

Puf scânceşte pe genunchii bunicuţei.

Scânceşte.

— De acum, iar au să ne inchidă în camera noastră, tocmai sus, unde nu mai vine soarele... De acum, iarăşi spargem ghiveciuri cu flori... De acum, iarăşi intrăm la închisoare...

Din vârful dealului, Pif, Paf şi Puf s'au întors să mai privească în urmă.

De-o parte e casa, cu livada cea mare, cu pârâul îngust, cu morişca părăsită.

De cealaltă parte, e lacul cu insula lui Robinson Crusoe în trestii şi papură.

Şi toate rămân în urmă. Nu se mai văd.

La revedere!

A început să sufle un vânt rece.

415

Na! Cuţu-cuţu 415!

— Marş de-aici 415!

— Închide uşa la bucătărie. Iar intră 415 şi fură ceva!

— Ia uită-te, de ce latră 415? Bate cineva la poartă...

— Ţibă 415!

— Dă fuga, Marito! Banditul cela de 415, iar a încolţit căţeluşul cucoanei de peste drum.

— Să nu te văd în ochi, 415! Eşti un câine urît şi nesuferit. M'ai înţeles?

Căţelul dă din coadă. Semn că a înţeles.

Pe urmă, pleacă nepăsător la isprăvile lui. Semn că puţin îl doare pe el, dacă lumea spune că e urît şi nesuferit.

Aşa e 415! Un adevărat căţel-filosof. Ştie el bine că nimeni nu poate opri gura lumii, când se porneşte.

De altfel, poate chiar el, dacă s'ar uita în oglindă, ar recunoaşte că e cel mai urît căţel de pe faţa pământului. Ei, şi? Nici nu se uită în oglindă şi atunci nici n'are de ce să fie amărît.

El nu e un căţel de salon, cu panglică albastră şi zurgălău galben de gât.

A mai văzut el asemenea potăi periate, pieptănate şi frizate, plimbându-se târîţi de lanţ. Mai bine liber, sbârlit şi urît, decât fudul şi cu lanţul de gât!

Pe alţii i-a văzut cum privesc de obraznic pe fereastra automobilelor. Ştie el câtă frică se ascunde, în dosul acestei ţâfne. Numai odată dacă mârâie la dânşii, se trag înlăuntrul automobilului, ca melcii în găoace. Pe toţi îi cunoaşte! Nişte sclivisiţi şi nişte câini de nimic, care se linguşesc şi ţupăie pe picioarele lor subţiri ca picioarele de păianjen

Pe câinii aceia înfumuraţi, nu-i poate el suferi! Simte scârbă, numai când aude de numele lor. Nişte nume care se găsesc pe toate drumurile. Când strigi unul, răspunde zece Picki. Nicki. Coco. Toto. Pusi. Tip. Top. Dick. Neron. Biberon. Max. Wax!

Nimeni însă nu are un nume fără pereche pe lume, cum e numele lui. Nu? Spuneţi drept, dacă aţi mâi auzit vreodată despre vreun câine care se chiamă 415?

Chiar povestea lui şi a botezului, e plină de peripeţii.

Ascultaţi întâmplarea!

Astăvară, stăpânii de astăzi ai lui 415 se aflau la băi. Undeva, în munţi. Cum vă închipuiţi bine, de acolo nu putea lipsi nici Todică, singurul lor copil.

Todică, prietenul cel nedespărţit de acum, al lui 415.

Poate nu-l cunoaşteţi nici pe Todică? Să vi-l zugrăvesc în câteva cuvinte.

Todică e un băiat sănătos, vesel, neobosit şi gata oricând, să născocească jocurile cele mai năzdrăvane. Obrazul lui e rumen ca un măr domnesc. Ochii albaştri şi sclipind de râs. E adevărat că părul lui, cam sburlit, nu păstrează cărarea pieptănată, decât jumătate de oră, dimineaţa. Dar cum să-şi păzească el, părul lins şi cărarea dreaptă, când are atâtea alte griji? Todică nu e un băiat somnoros şi cocolit, să moţăiască în fundul patului. Abia îi ajunge ziua, pentru câte are de isprăvit!

Cum a ajuns la băi, într'o singură zi, s'a făcut astăvară prieten cu toată lumea. A luat îndată comanda jocurilor. El hotăra cine să fie haiduc şi cine poteraş. Cine e cal şi cine vizitiu. Cine e căpitan şi cine prizonier.

Când el lipsea sau întârzia, ceilalţi tovarăşi se învârteau fără rost şi fără veselie.

Îndată ce apărea Todică, toţi făceau roată în jurul său. Parcă se umplea toată valea de larmă şi de râsete, de chemări şi de însufleţire.

— În sfârşit, bine că a venit Todică! răsuflau toţi.

Şi Todică pregătea îndată o expediţie, care până atunci nu mai trecuse prin minte nimănui.

Dar Todică mai avea şi alte ocupaţii.

Până atunci, trăise numai în oarş. Văzuse numai case cu ziduri înalte şi cenuşii, străzi pline de vuiet, de automobile, de tramvaie şi de fum de benzină. Dela fereastra de sus, dela etaj, privea în capul trecătorilor, care se

vedeau jos, în stradă, întotdeauna grăbiţi şi mici, ca sute şi sute de furnici negre.

Acum, descoperise că pe lume se află ceva mai frumos şi mai plăcut. Un adevărat raiu al copiilor! Descoperise pădurea de brad, unde se joacă veveriţele, alungându-se de pe o creangă pe alta. Izvorul rece şi limpede, clipotind sub frunzele înalte de mintă, cu miros răcoros de pastile. Lacul, unde se vede cerul ca într'o oglindă. Potecile ascunse. Tufişul de alun, unde sunt cuiburi ştiute numai de el. Şoseaua albă, urcând şerpuit, tocmai sus, în munte.

Acestea toate erau împărăţia lui.

Nimeni şi nimic nu-l oprea să alerge, să se ascundă, să cutreiere potecile şi să-şi scufunde mâinile suflecate până la cot, în izvorul rece ca ghiaţa.

Ştia un loc sus, pe-un pisc de stâncă, de unde se vede toată valea. De acolo, când îşi striga numele, răspundeau munţii şi văile.

— Todicăăăă! striga el.

— Todică! răspundea îndată, de aproape, muntele.

— ...odică! îl îngâna mai încet, de departe, o vale.

— ...dică! sfârşea alt glas, într'o văgăună.

— Todicăăăă! îl chema ne mai pomenit de aproape şi de limpede, pădurea, undeva, chiar la spatele lui.

Oricine ar fi crezut că în fiecare ungher al munţilor şi al codrului, se află ascunşi prieteni pe care nu-i cunoaşte.

Prieteni pe care nu-i cunoaşte, dar îl aşteaptă, şi-l strigă. Îl chiamă şi răspund

singuri. Se joacă de-a-ascunsul şi se îngână. El ştia dela şcoală, că acesta se numeşte *„ecoul”.* Dar nu putea să se împace cu gândul că din stânci şi poieni, răspunde îngânându-i numele, tot glasul lui, prefăcut în ecou.

Îi plăcea mai degrabă gândul celălalt, că acolo stau tu- pilaţi alţi copii. Poate copii cu care s’ar înţelege el mai bine decât cu toţi prietenii de până acum...

Câteodată pleca să-i caute. Îi striga, apropiindu-se. Dar ei nu răspundeau. Todică se întorcea ostenit şi trist. Nu-l mai opreau nici izvoarele cu apa de cleştar. Nu mai vedea nici veveriţele, care se dădeau în leagănul crengilor, cu coada lor pufoasă.

Aşa se întorcea Todică, într’o după amiază, pe şoseaua albă, din munte.

Prietenii nevăzuţi îl strigaseră din ascunzişul lor. Pe urmă, deodată au tăcut. Şi Todică era trist! Mergea cu ochii în pământ, gândindu-se ce jocuri ar mai fi născocit el cu asemenea tovarăşi care iubesc pădurea, munţii, văile şi izvoarele.

Deodată, în marginea şoselei, lângă piatra de kilometru, ceva s’a mişcat şi a scâncit.

Todică se opri, cu inima svâcnind.

Speriat, nu îndrăsni să se apropie.

Poate era o dihanie ascunsă în iarbă? Un puiu de lup care muşcă. Un bursuc, ori cine ştie ce fiară cu colţi răi?

Vru să ocolească, pe cealaltă parte a şoselei. Dar scâncetul se auzea slab, fără putere, şi nu-i mai păru de fel ameninţător... Se întoarse în vârful picioarelor, păşind cu

teamă. Strângea în mână varga de alun, gata să se apere sau să o ia la goană.

Încă un pas. Şi altul Şi încă unul...

Cum i-a venit pe urmă să râdă, de frica lui prostească!

— Ce faci tu aici, căţelule ?

Era numai un căţel. Un biet căţel slab şi tărcat, şcheunând părăsit în marginea drumului.

Inima lui Todică îi veni la loc. Înaintă plin de curaj şi se plecă să desmierde blana încărcată de praf a căţelului.

Câinele scâncea încet şi prietenos. S'ar fi spus că se bucură şi că rosteşte în limba lui:

— Bine că s'a găsit în sfârşit un suflet de om, să aibă milă de mine!

— Ce faci tu aci, căţelule? întrebă Todică, alintându-i blana.

— Ham! răspunse căţelul proptindu-se pe picioarele di- nainate.

Ham! Adică: ,,Te aşteptam!"

— Cum te chiamă pe tine, mă necăjitule!... îl întrebă mai departe, Todică.

Căţelul dădu din coadă şi privi ruşinat împrejur.

Todică înţelese îndată ce voia să spună căţelul.

Adică:

— Nu vezi, că sunt atât de mic şi singur pe lume, încât n'am nici măcar un nume?

— Săracul de tine! îl mângâie Todică.

Căţelul clătină din cap şi scânci amărît.

— Nu e aşa? spunea în glasul lui. Vai de capul meu! Sunt un căţel orfan şi sărman.

— Văd că ai purici, mata! descoperi îngrijorat, Todică.

Căţelul nu se ruşină de fel de această descoperire. Lătră înveselit, se gudură şi privi la Todică, cu ochi şireţi.

Spunea, cu alte cuvinte:

— Atâta am şi eu! E singura mea avuţie... Dar în purici, pot spune că sunt bogat, nu glumă. Milionar!

— Şi eşti grozav de urît. Eşti cel mai urît căţel de pe lume! se dădu cu părerea, Todică.

Căţelul dădu mâhnit din coadă şi privi cu umilinţă în pământ.

Oftă şi spuse în limba lui:

— Aici, ai dreptate! Sunt grozav de urît.. O ştiu şi eu. De asta chiar m'au adus aici şi m'au svârlit, nişte stăpâni răi şi fără inimă... Dar ce pot să fac? Mie drept să-ţi spun, îmi place mutra mea... Am şi eu hazul meu!...

Todică stătu pe gânduri. Poate căţelul are dreptate. Era urât, dar avea hazul lui! Era un căţel simpatic.

— Poate eşti rău? îl întrebă Todică. Ia să te văd pe mă- tăluţă, în cerul gurii!...

Îi căscă gura şi privi. Căţelul era negru în cerul gurii ca fundul ceaunului. Semn bun! Aceasta o ştie şi Todică, din

Dădea voios din coadă şi întorcea ochii din când în când, să vadă dacă vine din urmă, prietenul cel nou.

auzite. Un câine negru în cerul gurii, înseamnă că e rău pentru străini şi bun pentru stăpân.

— Ai să fii rău cumplit, domnişorule!... îl asigură Todică.

— Ehei! Şi încă cum!... aprobă căţelul plin de mândrie. Todică iar rămase pe gânduri.

Se hotărî, şi spuse:

— Vrei tu să fim prieteni?

— Mai întrebi! lătră căţelul vesel şi dând din covrigul
cozii. Se înţelege că vreau să fim prieteni... Prieteni până la moarte. Fraţi de cruce!

— Atunci, hai! La drum!...

— Ham-ham! La drum. Să nu ne apuce seara! o luă înainte căţelul.

Dădea voios din coadă şi întoarcea ochii din când în când, să vadă dacă vine din urmă, prietenul cel nou.

Aproape de casă, Todică se opri. Îl prinsese o îngrijorare.

Până acum totul fusese uşor şi simplu. Acasă era însă tot greul. Se temea de ce va spune doamna şi domunl Bunescu, despre acest amic plin de praf şi de purici, şi urât, urât... Dacă nu-l primesc? Dacă au să-l alunge?

— Ascultă! spuse căţelului. Ascultă, amice...

Căţelul se opri şi el, cu urechile ciulite.

— Ascult. Ce veste-poveste?

— Acum e acum! şopti privind în dreapta şi'n stânga, Todică. De-abia acum începe partea cea grea. Dăm ochii cu tata şi cu mama... Mă tem că n'au să te primească prea bine, cu dulceaţă şi cafea.

— Cum? Vrei să mă laşi? lătră căţelul cu o mare durere. M'ai adus până aici şi acum te lepezi de mine? Îmi pare rău... Te credeam altfel de prieten. Unde sunt jurămintele?...

— Nu mă înţelegi! rosti Todică, mâhnit că prietenul poate să-l bănuiască de asemenea fără lege. Nu mă gândesc de fel să mă lepăd de tine. Dar vezi, acum trecem un examen greu!... Dăm ochii cu tata şi cu mama. Ei hotărăsc! De cum ai să te porţi cu dânşii, atârnă soarta ta. Dacă ştii să te faci simpatic, atunci bravo ţie! Suntem scăpaţi! De nu, mă tem că am să te văd luat de ceafă şi dus la domiciliul tău, la kilometrul 415. Îmi promiţi că ai să te porţi frumos? Ca un căţel bine crescut...

— Las' pe mine! lătră căţelul, dând din coadă plin de încredere în sine.

Era să-i spună:

— Dacă nu ţi-o place să nu-mi spui pe nume!

Dar el îşi aduse aminte că el n'are încă nume, şi nu mai lătră.

— Atunci, hai! Înainte cu Dumnezeu! porni Todică.

— Cu Dumnezeu! îl urmă, căţelul.

Intrară în poarta vilei. Părinţii lui Todică erau în cerdac. Doamna Bunescu lucra la o dantelă. Domnul Bunescu, în faţa ceştii de cafea, citea zirul.

Amândoi ridicară ochii, când au auzit portiţa scârţâind.

— Ce e aceasta, Todică? întrebă doamna Bunescu, uitân- du-se mirată la animalul păros şi plin de praf.

— Un căţel, mămico! rosti cu tărie, Todică.

— Credeam că e un puiu de urs, de lup, altă dihanie! se minună domnul Bunescu, punând ziarul la o parte.

Căţelul aştepta smerit. Cu botul în pământ şi cu coada neclintită, părea pocăit, nevoie mare. Numai trăgea cu coada ochiului spre Todică.

Îi făcea semn:

— Vezi? Mi-ai spus să fiu cuminte, şi eu sunt cuminte. Ce mai ai de zis?... E rândul tău. Acum să te văd!...

Todică nu ştia de unde să înceapă povestea.

Îl scăpă domnul Bunescu de această cumpănă.

Îl luă din scurt, întrebându-l:

— Şi ce e cu sluţenia aceasta? De unde e moda, să aduni toate urâţeniile de pe drum?

— Tăticule, dar nu e urâţenie... E un căţel destul de frumos!

Madam Bunescu începe să râdă.

— Asta numeşti tu frumos, Todică? Te credeam mai deştept!... Ţi-ai sălbăticit gusturile, prin pădurile aceste. Frumos? Acesta se poate numi frumos?

— E frumos... în felul lui! îşi apără prietenul cu tărie, Todică.

Căţelul privea în pământ cu modestie. Altul, s’ar fi rotit îngâmfat, auzind că e frumos, măcar aşa... în felul lui.

Atâta modestie, îi plăcu însă doamnei Bunescu. Întrebă, mai blând:

— Frumos, nefrumos, nu m’ai lămurit însă ce e cu el! De unde l-ai adus? Ce caută aci? Ce ai de gând cu dânsul?

Todică începu povestea şi puse tot sufletul lui în ea îşi apără soarta prietenului, cât se pricepu mai iscusit şi mai cald.

Când sfârşi, doamna şi domnul Bunescu erau înduioşaţi de soarta orfanului.

— Bine! hotărî domnul Bunescu. Fie!... Să-l ţinem pe lângă vilă, până ce plecăm. Pe urmă, îl lăsăm aci... S’o descurca singur, că doar n’o fi poftind să-l dăm la pension!

Căţelul abia îşi înnăbuşi un mârâit, de revoltă.

— Cum, adică? voia să spună. Vreţi să mă învăţaţi cu traiu bun şi culcuş cald, apoi după o vară, să mă lăsaţi iar pe drumuri?... Aceasta numiţi voi faptă creştinească?...

Ar mai fi avut el multe de spus. Dar socoti că e mai cuminte deocamdată să tacă.

De altfel, ştie el că până atunci mai e timp. Multe se pot schimba până la toamnă!

— Să punem pe Mariţa să-l spele! vorbi doamna Bunescu. Altfel ne umple casa de purici...

Mariţa îl spălă cu apă caldă şi săpun. Căţelul îndură fără să scoată glas, un chin pe care nici nu-l visase vreodată... Strănuta, tuşea şi lăcrima.

Dar stătea blând ca mielul.

— Putem strica pe el toată apa din gârlă şi tot săpunul din cămară... Tot n’avem să

scoatem ceva de seamă, dintr’o sluţenie ca dânsul!

Aceasta era părerea Măriţii.

Auzind-o. căţelul mârâi:

— Vasăzică aşa-mi vorbeşti? Ai tu răbdare, că ai să afli curând-curând, cu cine ai de-a face!

Mârâi, iar Mariţa se minună grozav:

— Ia uite la el, urâtul! Îl spăl şi-l pieptăn, iar el, nerecunoscătorul, mai are glas...

După un ceas căţelul apăru în cerdacul vilei, aşezându-se cuminte la picioarele domnului Bunescu. Îi venea să apuce cu dinţii papucii de pâslă, să-i târâie şi să fugă cu ei, în straturile grădinii. Dar se stăpâni. Ştie că de-acum înainte, are să aibă el destul timp şi pentru asemenea isprăvi.

Deocamdată trebuia să pară un câine cuminte şi ascultător. Un model de căţel cuminte şi ascultător, spălat şi pieptănat.

Domnul Bunescu lăsase din nou jurnalul din mână. Se uita foarte atent la căţel. Îşi încruntă sprâncenele, silindu-se să-şi aducă aminte de ceva.

Într’un târziu, spuse doamnei Bunescu:

— Nu pot pricepe în ruptul capului din ce neam o fi căţelul acesta? Seamănă cu toate rasele şi nu seamănă cu nicuna!

— E un corciu! vorbi doamna Bunescu.

— Şi încă e corcitura cea mai teribilă pe care am văzut-o în vieaţa mea! adăogă domnul Bunescu. Uite-te la el şi te cruceşte! Are bot de mops. Urechi de prepelicar. Păr de câine de salon. Pete de foxterier. Picioare de baset. Şi

coada!... Coada aceasta covrig, e coadă de câine ţigănesc... Nu ştii dacă trebue să râzi sau să-ţi faci milă de asemenea creatură!

Căţelul se prefăcea că nu aude şi că nu înţelege că e vorba despre el.

De după un jâlţ de paie, Todică privea pe sub gene, prefă- cându-se şi el că e foarte atent numai la ilustraţiile dintr'un album. Se temea încă de cele ce spun şi hotărăsc părinţii. Şi se temea să nu se apuce cumva noul lui prieten, de vreo ispravă, care să strice într'un minut, tot ce câştigase într'un ceas! Dar căţelul stătea cuminte.

Domnul Bunescu luă ziarul şi începu să citească. Căţelul avea în sfârşit o casă şi avea stăpâni. Adormi îmbăiat şi periat. Prin somn, visa fericit şi se tolănea ca un puiu de paşă, pe saltea de puf.

* * *

Pupă vreo două zile domnul Bunescu căuta căţelul să-i arunce nişte oase de pui.

Voia să-l strige şi nu ştia cum.

Spuse, întorcându-se în cerdac:

— Căţelul acesta n'are niciun nume! Trebue să-i găsim numai decât un nume.

— Poate va fi avut el un nume, la foştii lui stăpâni! îşi dădu părerea doamna Bunescu.

Căţelul rosese oasele şi apăruse clătinând din coada bâr- ligată.

— Să încercăm să-i aflăm numele! rosti şi doamna Bunescu.

Şi toţi dela masă împreună cu Todică şi cu mosafirul din seara aceea, începură să strige fel de fel de nume.

Căţelul nu răspundea la niciunul. Nici la numele câinilor de salon, nici la numele câinilor de stână, nici la numele câinilor de vânătoare.

Picki! Tom! Block! Grivei! Top! Leuţu! Tip! Lupu! Nero! Cesar! Ursulică! Târcuş!

Nimic! Căţelul nu dădea niciun semn că a purtat vreodată vreun nume. Asculta nepăsător toate chemările şi privea în ochi, pe rând, dela unul la altul, încercând să priceapă ce au toţi de-i scornesc atâtea porecle caraghioase.

— Trebue botezat! hotărî domnul Bunescu. Să-i găsim un nume... Un nume mai năstruşnic, ca pentru el!

Mariţa aştepta cu farfuria de bucate, iar toţi nu puteau găsi un nume potrivit căţelului care nu era nici de salon, nici de curte, nici de stână, nici de vânătoare.

Musafirul, om glumeţ; fiindcă se numea Costică Popescu, spuse că-i dărueşte el, unul din numele lui. De ce adică pe un câine, n'ar putea să-l cheme Costică sau Popescu?

Ar fi ceva nou şi neobişnuit.

Domnul Bunescu vorbi atunci, râzând:

— Dacă e vorba de ceva nou şi neobişnuit, am găsit eu... Todică, la ce piatră de kilometru zici că l-ai cules?

— La kiometru 415! răspunse Todică, fără să înţeleagă ce rost are această întrebare.

— Perfect! Să-l botezăm 415! hotărî domnul Bunescu. Na! Cuţu 415! Vin aci, 415!

Căţelul dădu din coadă şi se prezintă la chemare, foarte voios. Părea că şi lui îi place acest nume, cum n’a mai avut niciun câine pe lume.

Şi astfel căţelul rămase botezat pentru totdeauna, cu numărul kilometrului 415.

Acum nu mai avea de ce se plânge de soartă. Avea o casă. Avea stăpâni. Avea un nume. Şi încă, ce nume! Avea şi un prieten, un adevărat frate de cruce; pe Todică.

Toamna, stăpânii nu s’au mai îndurat să-l lase printre străini. L-au luat la oraş.

* * *

L-au luat la oraş, spre disperarea Mariţei, cu care 415 ducea un neîmpăcat război.

Fiindcă trebue să vă spun aceasta; 415 şi-a dat îndată în petec.

Cum a înţeles că stăpânii n’au de gând să se mai lepede de dânsul, s’a aşternut pe isprăvi. Una mai latră decât cealaltă. Şi când sfârşea una, începea alta!

E adevărat că avea haz în toate isprăvile. Era un câine mucalit! Degeaba spunea Mariţa că e un soiu rău, când arunca cu vătrarul după dânsul. Domnul Bunescu se supăra şi îl ierta. Doamna Bunescu ridica mâna să-l lovească şi nu se îndura. Începea să zâmbească

Spunea:

— Căţelul acesta are privire de om!... Când se uită în ochi, parcă înţelege nu numai ce-i spui. Parcă înţelege şi ceea ce gândeşti... Păcat că n’are glas!

Dar 415 surâdea pe sub musteaţă. Dădea din coadă şi clipea şiret din ochi. Spunea în felul lui:

— Cum, n’am glas? întreabă pe Todică, dacă nu ne înţelegem mai bine, decât am vorbi cea mai frumoasă limbă din lume...

Cu un lucru mai ales nu se prea împăca, 415.

Cu locul prea strâmt din curte.

El fusese născut şi crescut în mijlocul pădurii. Avea nevoie de aer şi de libertate. Strada nu-i plăcea. Ce e aceea o stradă? Un drum strâmt, gâtuit între ziduri de temniţă, bătut de pietre şi cu asfalt unde nu e praf, unde nu e iarbă, unde nu-s pomi. Abia ai scos capul şi *Bang! Bang!* vine tramvaiul ca o casă de fier pe roate, gata să te strivească. Abia scapi de tramvai şi guiţă un automobil. Mai bine pagubă, decât aşa libertate!

Noroc că Todică, Joia după amiază şi Dumineca îl lua cu el la plimbare. Atunci ajungeau în nişte grădini mari, cu poteci de nisip şi cu straturi de flori. Era locul de joacă al copiilor. Todică îşi găsea acolo prieteni vechi. În jocurile lor, lua parte foarte însemnată şi 415.

La început, toţi copii au pornit pe râs, când au văzut aşa câine urât.

— De unde l-ai cules, Todică?

— Ia uite ce nas are! A furat nasul dela un cârn.

— De ce nu-l duci la muzeu? Sau la Moşi? Câştigi bani cu el!... Toată lumea are să vină, să vadă cel mai urât câine din lume.

Todică îşi muşca buzele. Iar 415 înţelegea că e vorba despre el. Şi înţelegeae că vorbele acelea nu erau de prea mare admiraţie. Privea la Todică, privea la prietenii lui.

Întreba:

— Ce spun gălbejiţii aceştia de prieteni ai tăi? Ce-ai zice oare, să înşfac unul de fundul pantalonilor? Aşa, de-o probă!...

— Fii cuminte. Lasă-i acum! hatărî Todică. Ai să vezi, că în scurtă vreme au să te iubească toţi.

Şi 415 a răbdat batjocura, aşteptând ceasul să le plătească tuturor, după cum merită.

Ceasul acela a venit mai înfricoşetor decât se aştepta. Iar 415 s'a purtat mărinimos ca un erou.

Cel mai neastâmpărat dintre prietenii lui Todică, era un copil roşcat, care născocise cele mai urâte porecle pe socoteala lui 415. Ce n'a spus? Cu ce nu l-a asemănat? Venea de acasă, în fiecare zi, cu alte porecle, pregătite din cărţi şi atlasuri. Bietul 415 răbda şi se prefăcea că nici nu ascultă.

Se culca cu botul pe labe şi închidea ochii, ca să pară că doarme şi visează la pădurea lui, dela kilometrul 415.

Aşa stătea, când a auzit deodată un ţipăt. S'a ridicat în picioare şi a privit încotro fugeau copiii răcnind. N'a simţit niciodată o răzbunare

mai mare. De pe pod, căzuse în lacul din miilocul grădinii, tocmai duşmanul lui cel roşcat. Dădea din mâini şi înghiţea apă.

Toată lumea striga, dar nu sărea nimeni.

— Aşa! Încă putină apă! Mai înghite puţin, prietene! se bucura 415, dând din coadă şi hămăind cu mare veselie.

Deodată, înţelese că gluma nu mai e glumă. Duşmanul
lui mai dădu de câteva ori din mâini şi începu să se scufunde.

— Nu! Aşa nu! Până aci!... lătră îngrijorat de câteva ori 415, fugind de pe ţărm pe pod şi alegând un loc bun.

Îşi făcu vânt şi sări în apă. Innotă şi se scufundă după copilul care era să se înnece. Îl târî de haină, scuturându-se şi gâfâind, până aproape de mal.

Abia atunci, prinseră şi oamenii de pe ţărm, curaj. Intrară în apă şi săriră în ajutor. Copilul fu întins pe iarbă. După o jumătate de oră, era în picioare, cu ceilalţi, gata să continue jocul. Numai la o parte, singur, 415 se usca la soare, cu ochii pe jumătate închişi.

Copilul veni să-i desmierde blana lui tărcată:

— Mă ierţi, 415? îi şopti, la ureche.

— Te-am iertat! spuse 415, închizând ochii şi întinzân- du-şi botul pe labe, cu o înfăţişare plictisită, de câine care cere să fie lăsat în pace, ca să viseze la pădurea lui, din copilărie.

Din ziua ceea 415 fu iubit de toţi prietenii lui Todică. Lua parte însemnată la toate jocurile lor. Se bucura de aceeaşi trecere, ca

fratele lui de cruce. Era acum un câine voinic şi pieptos. Crescuse cât un câine de stână şi era spaima celorlalţi fraţi de-ai lui, de rasă boierească şi fudulă, cu sgărzi argintate şi cu panglici la gât.

Lumea care se plimba prin grădină, se oprea să vadă jocul copiilor. Se minunau de deşteptăciunea lui 415. Câinele alerga, ţinea calea, înţelegea poruncile lui Todică, lătra, se gudura, dar nu lăsa niciun strein să încalce locul jocului.

Câte un trecător, spunea uneori:

— Oricum o fi el, e prea urât! Să nu-l visezi noaptea!...

Întotdeauna se găsea cineva să-i ia apărarea:

— Nu vorbi aşa! E câinele care-a scăpat un copil dela înnec. A fost scris şi în ziar. Şi are nume foarte nostim. Îi spune 415.

— Cum ai zis?

— 415. Patru - sute - cincisprezece. Numărul *patru sute cincisprezece.*

— Fugi de-acolo! Ce fel de nume e ăsta?

Trecătorii se depărtau vorbind între dânşii despre numele câinilor şi despre isprava lui 415. Iar faima câinelui creştea, purtată din om în om şi din copil în copil.

Todică era foarte mândru de prietenul său. Mai puţin mândru de 415, deveni, în scurtă vreme, domnul Bunescu.

Începeau să-l necăjească toate întrebările cunoscuţilor, cu tot soiul de mirări neplăcute.

— E adevărat că ai un câine care se chiamă 415? îl oprea un prieten pe stradă.

Altul, îl întâmpina cu altă întrebare:

— Al tău e câinele ăla slut, de face să viseze copiii noaptea?

Al treilea prieten, îl sfătui cu bunăvoinţă:

— Dacă ai vrut numaidecât un câine, puteai să alegi unul mai de soiu... Ai ajuns de pomină cu animalul ăsta. Toată lumea acum, când vorbeşte despre tine, spune: „Aa! Ştiu, Bunescu ăla cu un câine caraghios, care se chiamă şi mai caraghios... Un număr de kilometru...”

Domnul Bunescu începu să vină din ce în ce mai posomorît acasă. Toate întrebările îl supărau. Începuse să înţeleagă, că toată istoria aceasta trebue să sfârşească. Nu mai întâlnea om, să nu-i vorbească despre 415. Şi lui, nu-i mai spunea nimeni, „domnule Bunescu”. Îi spunea: „Cel cu câinele 415, ştii tu!...”

— Am să termin odată cu povestea aceasta! anunţă într’o zi, trântind uşa biroului. M’am plictisit! 415 în dreapta, 415 în stânga! Nu mai pot scoate piciorul din casă...

— Dar tu l-ai botezat 415! vorbi cu blândeţe doamna Bunescu.

— Eu l-am botezat, se vede într’un ceas când n’am avut
ceva mai bun de făcut! mărturisi amărît domnul Bunescu. Eu am făcut prostia! Dar eu am s’o repar. L-am botezat eu ori nu; vorba e că eu am să mă scap de el. Îl dau. Îl alung!

— Bietul 415! Ce e el de vină? îl plânse doamna Bu- nescu.

— Şi eu ce sunt de vină să sufăr toate întrebările cunoscuţilor şi necunoscuţilor? Asta e! Cât mai repede, să mă descotorosiţi de acest 415, dacă vreţi să nu-i fac eu felul!...

Tocmai în clipa aceea, 415 apăru izbind cu fruntea în uşă şi aducând în dinţi, triumfător, un şoşon.

— Şoşonul meu! strigă scos din fire domnul Bunescu. Uitaţi-vă în ce hal l-a adus! Rupt! Flendurit!... Curg sdrenţele din el. Şoşonii mei cei noui-nouţi!

415 pusese şoşonul pe covor şi dădea victorios din coadă.

— Marş, netrebnicule! răcni domnul Bunescu, lovindu-l cu piciorul în culmea mâniei.

415 se retrase spre uşă. Pe urmă se gândi că mai are de joacă, cu şoşonul. Se întoarse, îl înşfăcă şi fugi cu coada între picioare, prin

antret, pe urmă pe scări, jos, în curte, în zăpadă.

— Ai văzut? întrebă desnădăjduit domnul Bunescu. Acesta nu e un câine. E un bandit! E pagubă şi batjocură în casa omului.

Doamna Bunescu nu mai avu ce răspunde.

În seara aceea, soarta lui 415 a fost hotărîtă. Îl trimiteau departe, la ţară, la o moşie a unei rude. Chiar a doua zi, dimineaţă, pleca o sanie. Mariţa îşi freca mâinile de bucurie.

— Scap de tine urâtule! Pofteşte acum, de mai mârâie, jupâne!

Într'un colţ al bucătăriei, 415 stătea ghemuit. Mâncase bătaie pentru isprava cu şoşonul. Dar nu de aceasta era el pocăit. Mai simţise şi altădată gustul bastonului. Acum presimţea că se pregăteşte altceva. Ceva mai rău. Stătea şi
mocnea. Era grozav de amărît; altfel i-ar fi arătat el Mariţei!

Sus în casă, Todică încercase, pentru cea din urmă dată, să-şi scape prietenul. Se rugase. Plânsese. Făgăduise că va ieşi la sfârşitul anului, primul din clasă, dacă-i lasă pe 415. Domnul Bunescu era neîndurat.

— Am hotărît! Hotărîrea mea e sfântă! Acum pleacă la culcare!...

— Cel puţin, tăticule, lasă-l să doarmă în noaptea asta în odaia mea. La picioarele patului.

— Încetează cu prostiile. Ţi-am spus să pleci la culcare. Haide!

Todică închise uşa, abia înnăbuşindu-şi plânsul. Îşi des- legă băierile plânsului, în camera lui, cu obrazul în perne. În- tr'un târziu, ridică capul. I se părea că umblă paşi uşori, în faţa uşii.

Intră doamna Bunescu, şi după dânsa 415. Părea că şi câinele ştie că trebue să umble în vârful degetelor.

— Ssst! puse doamna Bunescu, degetele la buze. Ţi l-am adus eu, fără ştirea tăticului. Acum dormi. Dormiţi!...

La picioarele patului, 415 se culcă pe covor şi închise îndată ochii.

Doamna Bunescu îşi sărută copilul pe frunte.

Abia ieşi, că amândoi au fost în picioare. Todică şi 415. Copilul îl strângea de gât, câinele scâncea încet, încet de tot, încât numai Todică putea să-l audă şi să înţeleagă cât e de trist, fiindcă pleacă. Au stat aşa de vorbă, în şoaptă.

— Am să vin şi eu după tine! îl îmbărbătă, Todică. Eu nu pot trăi fără tine. Am să pornesc prin viscol şi tot am să ajung. Am să învăţ drumul pe hartă.

— Ba aceasta să n'o faci! dădea 415, din coadă. Lasă, că au să vină vremuri mai bune.

— Şi-ai să te gândeşti tu la mine, 415?

— Tu ştii, Todică, doar, că suntem fraţi de cruce! şoptea

câinele cu botul în perne. Lumea vrea să ne despartă, dar pe fraţii de cruce nimeni nu-i poate despărţi. Tot avem să ne găsim... Sus, este un Dumnezeu şi pentru noi! Acum la culcare... Mâini tu trebue să fii la şcoală, iar eu plec la drum lung.

Câinele se culcă la pcioarele patului. Todică adormi cu mâna peste marginea aşternutului, înfiptă în părul lui 415.

* * *

Atunci, în noaptea aceea, au încercat hoţii să prade casa domnului Bunescu.

Au intrat tiptil, târziu după miezul nopţii. Aveau chei potrivite şi aveau cuţite. Erau hotărîţi să facă moarte de om. Şi poate ar fi făcut moarte de om, dacă n’ar fi fost în casă 415.

În întunerec, câinele s’a ridicat uşor, când a auzit paşi streini. A întins nările. Ghicise bine, era miros strein. A mers prelingânu-şi paşii până la uşă. Dincolo, se auzeau alţi paşi. A aşteptat şi a atins cu botul uşa. Ce noroc! Era numai lipită; nu era închisă în cleampă. A împins-o uşor, uşor. Cu ochii lui buni vedea în întunerec ca ziua. Erau doi streini în sală, care, după mers şi după îmbrăcăminte, se vedeau că nu vin cu gânduri bune. Unul purta un cuţit lung.

Altul un pumn de chei.

S’au oprit. Îşi fac semne. Cel cu cheile încearcă una, pe urmă alta. Celălalt aşteaptă la

spate, să se repeadă, cu tăiuşul cuţitului ridicat.

Ah! Cum s'a svâcnit câinele ca o săgeată şi cum şi-a înfipt colţii în gâtul hoţului care ridicase cuţitul!

Răufăcătorul nici nu a avut vreme să scoată un strigăt de spaimă. Nu înţelegea de unde a apărut diavolul acesta, negru, cu dinţii de fier.

— Nu aşa! mârâi 415. Nu aşa, amice!

Celălalt tâlhar încercă să fugă.

415 culcase unul la pământ. Nu voia să scape pe al doilea. L-a înşfăcat de picior. I-a sărit în cârcă. Hoţul a căzut, răsturnând cuierul cu haine, văietându-se, gemând şi svârcolindu-se.

— Ce este! Ce s'a întâmplat? strigă domnul Bunescu, trântind uşa de perete.

Şi îndată, în prag, rămase cu strigătul înnecat în gâtlej. Ca un fulger îi trecu prin minte gândul că a lăsat revolverul pe mesuţa de noapte. Dar nu mai era nevoie de revolver.

Un tâlhar zăcea jos, în nesimţire. Celălalt cerea iertare. Spunea că se predă, numai ca să-l scape de câinele care stătea cu colţii pe beregată, gata să-i încleşte la cea mai mică mişcare.

Domnul Bunescu abia mai avu tăria să sune la telefon. Poliţia era la colţul străzii. În câteva clipe, năvăliră gardiştii cu arme şi cătuşe.

Acum nu mai era nevoie de 415. El îşi făcuse datoria. Se aşezase modest într'un colţ şi îşi lingea rănile, unde un tâlhar îl lovise în încăierare, cu cuţitul.

— Aşa dar, câinele acesta v'a scăpat? se miră comisarul. Mare noroc! Putea să se întâmple o nenorocire...

— Ar trebui decorat, aşa câine! vorbi râzând un gardist. Hoţii se uitau cu ură la câinele care le stricase tot planul.

Pe urmă convoiul plecă. Hoţii cu mâinile strânse în cătuşe, la spate. Gardiştii, cu revolverele încărcate.

Doamna Bunescu plângea de spaimă. Domnul Bunescu, galben la faţă, se plimba cu paşi mari, dintr'un capăt în altul.

— Şi dacă hoţii întârziau cu o noapte? Dacă veneau mâine noapte, după ce l-am expediat pe 415? întrebă domnul Bunescu.

— Nu-mi mai aduce aminte! îşi acoperi ochii, mama lui Todică. N'ar fi fost nimeni să dea de veste... şi...

Domnul Bunescu deschise uşa dela antret. Chemă:

— 415! Vino aici!

Câinele intră încet, cu ochii în pământ, ca un vinovat. Poate se aştepta să-i ceară socoteală domnul Bunescu, cum a ajuns sus în casă, când locul lui era în bucătărie.

Dar domnul Bunescu nu-l mustră

Se aplecă într'un genunchi, îi netezi părul lui urât şi flo- cos, îl sărută pe frunte.

— Mă ierţţi, 415? M'ai iertat?

Câinele dădea din coadă, nedumerit Nu înţelegea ce tot au oamenii aceştia, de-i cer mereu iertare.

— M'ai iertat?

— Bine. Poftim. Te-am iertat! lătră de câteva ori şi tot nu înţelegea ce are el de iertat.

Domnul Bunescu se ridică în picioare. Vorbi:

— De-acum poţi să te duci în camera lui Todică. Ai să dormi lângă patul lui! Acum, şi mâine seară şi întotdeauna...

— Aşa, da! Înţeleg şi eu! lătră fericit 415.

Şi o zbughi în camera lui Todică, izbind uşa cu fruntea.

Feerie

— **T**ăticule, ce înseamnă *„feerie”?*

Tăticul Suzanei e grăbit. S’a oprit la uşă, cu pălăria pe cap. Face un semn cu mâna:

— Lasă acum, Suzano! N’am timp... Am să-ţi explic altădată...

A închis uşa şi a plecat.

Suzana a rămas între jucăriile ei, cu o mică încruntare între sprâncene. Era o fetiţă cu ochii mari albaştri, cu un năsuc obraznic şi cu părul auriu. O fetiţă voioasă şi vorbăreaţă, măcar că nu are nicio prietenă. Vorbeşte cu jucăriile. Vorbeşte cu păpuşile. Vorbeşte cu Bubico, motanul. Chiar dacă nu-i răspund, răspunde ea pentru dânşii. Prieteniile acestea îi ajung, în camera ei de copil, unde rămâne aproape întotdeauna singură.

Dar, acum, nimeni n’a ştiut să-i răspundă ce e aceea o *„feerie”.*

A auzit pe mămica, ieri, povestind unei cucoane, în salon:

Mămica istorisea despre un bal sau aşa ceva.

Mămica se duce foarte des la baluri. Atunci e îmbrăcată în rochii de mătase, subţiri ca pânza de paianjen. Şi e frumoasă, frumoasă ca o zână! Dar Suzanei nu-i place cum e mămica, în serile când se duce la bal. Uită de dânsa. Abia o întreabă dacă a mâncat, dacă i-e somn, dacă s'a jucat frumos în ziua aceea. O sărută în fugă, cu gândul în altă parte şi pleacă în foşnetul rochiei. În urma ei, rămâne un miros dulce de parfum. Atâta însă nu e destul, ca să ţină de urât Suzanei, în odaia ei de unde e singură, numai cu jucăriile.

Afară e noapte. Se aud trăsuri şi automobile trecând pe stradă. Suzana e singură şi nu poate dormi. Iar noaptea e lungă.

De aceea nu poate ea suferi serile, când mămica se duce la bal.

Ce e aceea un bal şi cum e un bal, nici nu vrea să ştie. Atâta ştie ea, că balul e un duşman al copiilor! Dacă nu ar fi un duşman, n'ar face mamele să vină la el şi să lase copiii singuri, în odăile lor. Să-i lase singuri, noaptea, când încep să învie chipurile de pe zugrăveala pereţilor, de pe covoare şi din cărţi, şi să joace în jurul copiilor speriaţi, ţupăind şi strâmbându-se.

Mămica se vede insă, că are altă părere despre bal.

Ieri povestea unei cucoane, în salon:

— Dragă Ortanso, a fost o adevărată *feerie.* A fost ceva încântător, *feeric!* Da! Acesta este cuvântul cel mai potrivit: o *feerie...*

Mămica rămăsese în jilţul de catifea, cu ochii privind departe. Poate vedea *feeria.*

Tot aşa privea pe gânduri şi cucoana din salon, prietena mămicăi.

Suzana a auzit atunci întâia oară cuvântul *feerie.* Şi i-a plăcut dela început. I s'a părut ceva din basm. Ceva dulce, ca o muzică frumoasă. Ca parfumul dela oglinda mămicăi. Ca o grădină cu flori de mătase şi mere de aur.

Mămica a tras scaunul mai aproape de prietenă şi pove- tea ceva, foarte aprins.

Suzana întrebă:

— Mămico, ce e aceea o *feerie!*

— Cum? Aici erai? întrebă mămica. Du-te în camera ta, şi te joacă!

— Mămico, mă duc. Dar spune-mi mata mai întâi, ce înseamnă *feerie?*

— N'am timp! Altădată...

Şi mămica apăsă pe butonul soneriei. Când veni Lenţa, fata din casă, mămica porunci:

— Du tu pe Suzana în odaia ei!... Nu ţi-am spus că n'are voie să vină în salon decât când o chem eu? De câte ori trebue să-ţi spun un lucru ca să-ţi intre în cap?

Lenţa o târî de mână. În odaie, vorbi răstit:

— N'ai jucării să te joci, aici?... Ce căutai în salon, ca să mă ocărască pe mine coniţa?

— Lenţa! Lenţa, ce e aceea o *feerie?...* întrebă Suzana.

Lenţa se opri cu degetul la gură, cum face ea întotdeauna, când se gândeşte.

Pe urmă, răspunse:

— De unde să ştiu eu ce e aceea *forărie?...*

— *Feerie, nu forărie!* o îndreptă Suzana.

— *Feerie, forărie,* pentru mine tot una e!... De unde vrei să ştiu eu, ce-s aiestea? La noi, la ţară, nu se află mâncare de asta...

— Nu-i mâncare, Lenţo! vorbi cu siguranţă Suzana. Nu-i nici prăjituri, nici altceva de mâncare. E ceva care se vede, nu care se mănâncă.

— Atunci, dacă ştii, de ce mă mai întrebi? se stropşi Lenţa. Ia şi te joacă! Ai atâtea jucării, cât ar ajunge pentru copiii dintr'un întreg târg. Ce-ţi mai trebue *forării* şi istorii de astea?... Nu-ţi mai ajung?...

Aşa vorbeşte întotdeauna Lenţa. Răstit şi prosteşte.

Numai la bucătărie, cu bucătăreasa şi cu şoferul, vorbeşte ea altfel. Atunci stă cu coatele pe masă, şi povesteşte repede, ca o morişcă.

Lenţa a trântit uşa şi s'a dus la bucătărie.

Suzana a rămas cu jucăriile şi cu Bubico, motanul.

Bubico doarme în fundul divanului, pe perne moi.

Suzana îl deşteaptă şi-i gâdilă mustăţile.

Întreabă:

— Bubico, nu ştii cumva mata, ce e aceea o *feerie?*

— Mâr-mâr! toarce Bubico.

Şi se încolăţeşte să doarmă pe cealaltă parte.

— Ia gândeşte-te bine! îl roagă Suzana. Poaţe îţi aduci mata aminte.

— Lasă-mă în pace. Nu ştiu nimic! strâmbă Bubico din musteţi. Mie nu-mi arde de *feerie!*

Nici nu ştiu ce e acea şi nici n’am poftă să ştiu... Eu sunt un motan bătrân, şi-acum mi-e somn.

Suzana a întrebat pe Muţunachi, maimuţoiul cu ochelari. Muţunachi habar n’avea ce e aceea *feerie.*

A întrebat ursul de pâslă, cu ochii galbeni de sticlă. Nu ştia nici el.

A întrebat pe cele trei păpuşi. Păpuşa ei cea dragă Felicia, cea cu rochii de mătase ca rochiile de bal ale mămicăi, n’a ştiut nici dânsa să răspundă.

A închis ochii albaştri ca albastrul cerului şi a suspinat din pieptul ei mic.

Suzana a înţeles ce înseamnă aceasta:

— Nu ştiu! Nu pot să-ţi spun acum...

— Dar ai să te gândeşti? Poate ai să-ţi aduci aminte, Fe- licio... Şi atunci, ai să-mi spui?

— Poate... răspunse păpuşa, deschizând ochii albaştri. Să vedem. Poate...

Celelalte jucării n’au fost în stare să tăgăduiască nici atât. Nici căţelul de lemn. Nici Vasilache, cu haina pestriţă şi cu zurgălăi la scufie şi în vârful pantofilor. Nici oiţele pufoase. Nici muzicantul, cu vioară, care cântă când învârti de resort. Nici mecanismul trenului. Nimeni nu ştie nimic. Nimeni nu auzise ce e aceea o *feerie.*

Suzana începu să se joace mai puţin. Jucăriile rămâneau aruncate în colţurile camerei. În fiecare seară, Lenţa le trântea în dulap, îngrămădindu-le una peste alta.

Spunea:

— Te-ai săturat de jucăriilea acestea, hai? Vrei altele? Nu-ţi mai ajung... Aşa sunt copiii de bogaţi! Nu se mai satură de mofturi.

Suzana nu asculta ce spunea servitoarea. Ce înţelegea Lenţa? Jucările îmbătrânesc şi ele. Când nu ştiu ce e aceea o *feerie,* nu mai ai niciun haz.

Într'o zi, Suzana era în curte. Moş Toma tăia lemne. Suzanei i-a fost întotdeauna drag, moş Toma. Ştie o mulţime de basme. Când o vede, lasă ferăstrăul, se aşează pe-un butuc de lemn, aprinde pipa şi o chiamă la el:

— Duduie Suzano, ia poftim mata să-ţi mai spui eu o istorie cu o pasăre năzdrăvană!

Suzana vine şi se aşează pe genunchii lui. Ascultă şi nu nai poate de bucurie, când pasărea năzdrăvană a pedepsit pe baba cea rea şi sgârcită, şi când a scăpat dela moarte pe Făt-Frumos.

Are şi ea printre jucării o pasăre albastră, cu resorturi pe care le răsuceşti cu cheiţa. Când ai învârtit bine, începe să cânte. Pe urmă sboară şi se aşează jos, uşor, ca o pasăre adevărată.

Dar pasărea ei de tablă văpsită, nu face nici doi bani, pe lângă pasărea năzdrăvană a lui Moş Toma.

Când sfârşeşte de povestit, Moş Toma îşi strânge luleaua în chimir şi o întreabă:

— Ei, ţi-o plăcut, duduiţă Suzană?

— Mai întrebi, Moş Toma?... Numai dumneata ştii poveşti atât de frumoase! Poate eşti dumneata năzdrăvan...

— Mai ştii, duduiţo râde Moş Toma.

Suzana se uită mai de aproape să vadă pe obrazul sbâr- cit al lui Moş Toma, semnele lui de năzdrăvan. Poate e Făt- Frumos, schimbat în tăietor de lemne de-o zână rea... Poate într'o zi, vine pasărea năzdrăvană, îi picură un singur strop de apă neîncepută pe ochi şi Moş Toma se preface la loc, în Făt-Frumos, cu zale şi scut. Atunci au să-i crească şi dinţii.

Moş Toma întreabă:

— De ce te uiţi mata aşa la mine, duduie Suzano?

— Mă uit că n'ai dinţi... De ce n'ai dinţi, Moş Toma?

— Păi să vezi, duduiţă!... Erau urâţi şi negri. Ce-am zis eu? De ce-aş purta adică dinţi urâţi şi negri, când ştiu leacul lor... I-am scos şi i-am sămănat într'un loc, pe care îl cunosc numai eu. Iară la vară, au să crească alţii frumoşi şi albi, de ai să te minunezi şi mata...

Din ziua aceea, Suzana nu se mai îndoieşte că Moş Toma e năzdrăvan.

Acum a venit iar. L-a tocmit tăticu' să taie lemne. Se apropie iarna.

Suzana vine încetişor.

— Moş Toma, am să te întreb ceva...

— Spune, duduiţă, spune! se bucură Moş Toma când o vede, lăsând ferăstrăul la o parte.

— Moş Toma, nu poţi să-mi spui mie ce e aceea o *feerie?*

Moş Toma a rămas cu pipa în mână. Despre aşa ceva n'a auzit.

— Poate vrei să spui, ferărie, duduiţo?.. Ferărie e un fel de cocioabă urîtă şi afumată,

unde nişte ţigani fac potcoave şi scoabe, fac cuie cu ciocanul de te surzesc...

— Nu, fierărie, Moş Toma. *Feerie!*... *Feerie,* asta vreau eu să ştiu.

Moş Toma înalţă nedumerit sprâncenele stufoase. Se minunează grozav:

— Hm! *Fierie?*... Mare istorie trebue să mai fie şi asta. *Fierie?*... Iaca, duduiţo, sunt om bătrân, dar despre aşa ceva încă n'am auzit. O fi vreo drăcie nemţească!... Vreo maşină care umblă singură, de care au scornit oamenii, ca să aducă mai repede sfârşitul lumii.

Moş Toma, aprinde luleaua şi se aşează pe butuc. Vorbeşte:

— Lasă mata *fieriile* aieste drăceşti, şi mai bine vină aicea, să-ţi povestesc eu o întâmplare nouă, cu pasărea năzdrăvană.

— Altădată, Moş Toma... spune Suzana.

Spune şi se duce în casă. Moş Toma, i se pare acum un moşneag urît şi cam leneş, cum spune tăticu'. Poate e chiar un beţiv, cum spune mămica.

Oricum o fi, de un lucru acum Suzana nu se mai îndoieşte. Ştie că nu e năzdrăvan, cum l-a crezut atâta vreme, ca o proastă. Dacă ar fi năzdrăvan, ar putea măcar atâta să-i spună: ce e aceea o *feerie*... E însă un moşneag mincinos şi lăudăros.

Nici el nu-i năzdrăvan şi nici pasărea lui nu-i năzdrăvană.

— Intră în casă, Suzano! E frig şi mă tem că acuşi are să ningă!...

Din uşă, mămica o chiamă în casă. Dar n'are timp să stea cu dânsa. O trimite în camera cu

jucării. În salon a venit altă prietenă a mămichii.

Tot timpul vin şi se duc prietene. Şi mămica, tot timpul pleacă de acasă. Tăticu abia vine la masă şi iar se duce. Suzana stă singură, printre jucăriile ei, de care s'a săturat.

În iarna aceea a început să nigă de vreme. Copacii s'au împodobit cu flori albe, de zăpadă. Toată grădina pare o livadă de pomi de Crăciun.

Anul trecut, mămica îi dădea voie să se joace în omăt. O îmbrăca în haină groasă, cu blănuţă albă la gât. Îi închidea singură şoşonii, îi punea mănuşile de lână. Suzana se juca în fulgii care cădeau încet şi lin; totul era ca într'o poveste frumoasă şi fără sfârşit. Poate ceva, aşa, cum trebue să fie o *feerie.*

Acum, mămica n'are timp. Tăticul vine şi pleacă. În

— Da, ai dreptate, suntem foarte singure şi părăsite.

casa lor, uşile detună trântite în lături. Iar Suzana rămâne închisă în odaia de sus, uitată de toţi, între jucăriile care, şi ele, par triste şi părăsite.

Îi vine să plângă şi nu ştie de ce. A pus scaunul la fereastră, s'a urcat şi priveşte în stradă. Acolo se văd mame, trecând cu copiii

de mână. Altele, cu copiii înfăşuraţi în blănuri, trec în sănii cu zurgălăi. Şi clopoţeii săniilor se aud tot mai slab şi tot mai departe, ca zurgălăii unei sănii vrăjite, din basm.

Suzana coboară. Abia îşi înnăbuşe plânsul.

Păpuşa o aşteaptă, pe pat.

— Felicio, tare mai suntem noi singure pe lume!

Felicia, păpuşa cu ochii albaştri cum era cerul de astă- vară, apleacă pleoapele. Spune:

— Da! ai dreptate... Suntem foarte singure şi părăsite.

— Măcar de-ai şti ce e aceea o *feerie*... îi şopteşte Suzana. Am avea şi noi, *feeria* noastră...

Felicia ridică pleoapele şi o priveşte cu tristeţe în ochi:

— Încă nu e timpul, Suzano.

Felicia nu vrea să răspundă. Şi ochii ei sunt încă mai trişti. Poate e şi ea o păpuşă năzdrăvană, care ştie să citească viitorul. Şi poate ştie că viitorul pentru Suzana, e trist şi scris cu litere negre, într’o carte mare şi groasă şi fără milă.

Iarna s’a înăsprit pe la Crăciun. Viscolul se sbătea chiuind şi şuerând deasupra oraşului. Răscolea troiene şi aşter- nea altele în loc. Sgâlţâia ferestrele noaptea şi se prelingea pe sub uşi, împrăştiind o pulbere îngheţată de zăpadă. Se făcea ziuă târziu şi întunerec de vreme. Lumina era turbure şi posomorîtă. Suzana stătea în faţa focului, printre jucăriile svârlite de jur împrejur.

Privea în flacăra focului. Limbile roşii jucau, se deşirau, se topeau şi iar izbucneau. Era un joc încântător şi sglobiu. Singura veselie în casă. Poate era o feerie în această întrecere săltată a văpăilor.

Dar focul se stingea repede, jarul se înfăşură în cenuşă sură. Lenţa, dela bucătărie, uita să vină cu alte lemne. Casa era pustie. Se lăsa frig. Mămica lipsea. Tăticu nu venea câte-odată nici la masă.

Într'o dimineaţă, Suzana a văzut pe fereastră, un cârd de copii, jucându-se sgomotos în piaţă. Făceau un om de zăpadă. Se băteau cu bulgări. Se alungau, cădeau şi râdeau. Erau mulţi. Fetiţe şi băieţi. Şi erau veseli, cum n'a văzut vreodată copii atât de gălăgioşi şi voioşi. Parcă a lor era toată iarna, zăpada şi strada!

Viscolul încetase. Coborîse un ger grozav, cu cerul sticlos. Cei de afară însă, nici nu-l simţeau.

Suzana descoperi, printre copii, două fetiţe care i-au plăcut îndată. Aşa ar fi vrut şi ea să aibă două prietene. Fără îndoială, că ele ar şti să-i spună ce e aceea o feerie. De altfel, ce-ar fi să coboare, să se ducă la ele şi să le întrebe?

Nimeni n'ar şti nimic. Mămica lipseşte. Tăticul e dus. Lenţa stă la sfat, la bucătărie.

Suzana a îmbrăcat repede paltonul. Nu găsea şoşonii. Nu face nimic! Poate merge şi fără şoşoni. N'o vede nimeni. A deschis uşa. S'a strecurat uşor. A deschis cealaltă uşă. N'a auzit-o nimeni. Şi uşa de afară... Brr! Ce frig e! Ce frig e afară!

S’a dus la fetiţe. Fetiţele n’aveau timp să stea de vorbă. Au prins-o în jocul lor. Dar nu ştiau ce e aceea feerie.

— Feerie? Cum feerie?... Poate aceasta e o lecţie dela intuiţie sau dela gramatică. Lasă acestea! Suntem în vacanţă. Mai bine la joacă acum!.. Vrei tu, să te îngropăm în zăpadă?...

Suzana s’a jucat cum nu s’a jucat niciodată în vieaţă. S’a lăsat îngropată în zăpadă. Pe urmă a alergat târînd o sanie. S’a bătut cu bulgări şi a dat paltonaşul ei, ca să îmbrace un copil de omăt.

Când au plecat toţi, a intrat şi ea în casă. Tiptil, păşind în vărful picioarelor. N’a auzit-o nimeni. N’a băgat nimeni de seamă că a fost plecată. Ce noroc! Repede-repede!

S'a bătut cu bulgări și a dat paltonașul ei, ca să îmbrace un copil de omăt.

Repede-repede, Suzana a schimbat pantofii uzi. Şi-a uscat mâinile şi picioarele la foc. Niciodată n’a petrecut atât de bine! Mâine are să ceară voie dela mămica... Acum e aşa de obosită.

Niciodată n’a fost atât deobosită! Îi ard obrajii. Îi vâjâie urechile. Şi îi clănţăne dinţii. Niciodată nu i-a fost atât de somn!...

* * *

— Coniţă, duduia Suzana n’a vrut să mănânce. S’a culcat aşa! A trebuit s’o desbrac eu...

Lenţa pare foarte supărată că a trebuit ea s’o desbrace şi s’o culce pe Suzana.

Mămica e în haină de bal. Într’o rochie galbenă, pe care i-a adus-o astăzi croitoreasa.

A ascultat ce spune Lenţa, cu gândul în altă parte. În faţa oglinzii, îşi mai potrivea părul.

— Bine, Lenţo, poţi să te duci!... Înainte de a pleca, trec eu să văd ce e cu Suzana.

Înainte de a pleca, într’adevăr, mămica a trecut să vadă ce e cu Suzana.

Fetiţa dormea, gemând prin somn. Obrajii erau învăpăiaţi, părul auriu lipit de sudoare.

— Mi se pare că are febră! spuse mămica. Nu cumva a ieşit pe afară şi a răcit?

— Da unde se poate una ca asta! se jură Lenţa. Am stat tot timpul aici, în odaie.

În sfârşit, avem să vedem mâine.

Mămica se plecă, ferindu-şi rochia să nu o boţească... Se plecă şi sărută copila pe frunte.

Suzana deschise ochii. Şopti:

— Mămico, stai cu mine... Mă tem... Nu te duce...

— Ce vorbă e aceasta? Fii cuminte, dormi...

— Mămico! chemă încă odată, slab, Suzana.

— Ei, ce e? întrebă mămica din uşă.

— Mămico, spune-mi, te rog, ce e aceea *feerie?*...

— N'ai mai sfârşit cu *feeria* ta, Suzano? A ajuns o po-

Da. Aceasta era feeria.

veste... Bine, mâine am să-ţi spun. Să-mi aduci aminte şi am să-ţi spun... Acum, noapte bună! Fii cuminte şi dormi.

Mămica a închis uşa. S'a mai auzit în antret foşnetul rochiilor de mătase. Pe urmă nimic.

Suzana închise ochii. E aşa de mare tăcere în casă! S'a stins şi focul în sobă. A adormit? Nu! A tresărit. Cineva a atins-o pe umăr. A deschis ochii.

— A! tu erai, Felicio?

Păpuşa îi face din cap, semn să vorbească încet. Duce degetul la buze:

— Ssst!

— Ce e, Felicio? Iar am rămas numai noi... Tare mai suntem părăsite şi singure!

— Lasă aceasta, Suzano! Mi-ai cerut să-ţi spun ce e aceea o *feerie*... Atunci nu puteam. Acum a venit timpul... Priveşte!

Suzana se întoarse.

Priveliştea o făcu să se ridice în capul oaselor îşi frecă ochii şi tot nu-i venea să creadă.

— Aceasta e *feeria!* spuse Felicia, păpuşa cu ochii albaştri.

Da! Aceasta era *feeria.*

Niciodată Suzana nu-şi închipuise că poate avea fiinţă pe lume, asemenea minune.

Uşa dulapului se afla dată în lături. Masa trasă la o parte. În mijlocul camerei, pe covor, coborîseră singure toate jucăriile.

Erau ele; le cunoştea! Şi totuşi nu mai erau acele din totdeauna. Nu le-a văzut niciodată aşa.

Acum se jucau singure. Trăiau vieaţa lor, cum n’a ştiut Suzana niciodată că au o vieaţă şi că se pot mişca după pofta şi plăcerea lor, fără să mai aştepte învârtirea de cheiţă.

Întâi sbură pasărea albastră. Cum a crezut ea vreodată, că e pasăre de tablă văpsită? Acum e pasăre adevărată, cu pene muiate în cel mai frumos albastru şi cu ciocul de mărgean. Sbură rotit de câteva ori.

Era, fără îndoială, pasărea năzdrdăvană. Pasărea minunată care deslega toate vrăjile rele.

Se roti deasupra jucăriilor şi deslegă blestemul care le ţi- nea împietrite.

Şi iată, deodată, cum toate jucăriile s’au însufleţit! Trenul a început să fugă repede pe şinele subţiri. Caleaşca de aur s’a mişcat şi şoricuţul vizitiu a dat bici celorlalţi şoricuţi de argint înhămaţi doi câte doi. Automobilul cel roşu a pornit sunând din goarna pitică.

Un fluier subţire. Toţi s’au oprit.

Din caleaeşcă a coborît un paj şi a întins mâna Principesei de dincolo de nori. Din tren s’au dat jos alte păpuşi pe care le cunoaşte. Şi din automobilul roşu, o zână mică-mică, într’o rochie de mătase ca rochiile mămicăi, de bal.

S’au dat jos, şi pe toate le-a primit muzicantul, cu vioara mecanică.

Muzicantul se apleacă, salută, sprijină vioara sub bărbie şi începe să cânte. Dar nu cântecul din totdeauna, scârţâit şi răsucit în resort. O muzică alta, dumnezeiască.

Şi toţi şi toate au început să danseze. Au început să întovărăşească muzica, cu glasuri

argintii. Să se învârte delicat, în vârful pantofilor de mătase, de lac de căprioară.

Perechile lunecă lin. Ursul dansează şi el greoiu, în două labe. Muţunache se dă de-a-tumba, scoate limba, întoarce ochii peste cap şi stârneşte râsul tuturora, cu giumbuşlucurile lui. Îi ţine isonul Vasilache, ţupăind de se clatină clopoţelul din vîrful scufiei. Toţi râd. Ce râs! Ce râs!

Râde şi Suzana. N'a râs niciodată cu atâta poftă.

Pe urmă, muzicantul se opreşte. Se opresc şi păpuşele din dans. Bate din palme.

— Haide, mai departe!

Ce năvală! Şi ce veselie! Şi ce râsete! Toţi dau fuga, se urcă în tren, în automobilul cu resort, în caleaşcă. Trenul fluieră. Vizitiul caleştei pocneşte din biciu. Automobilul strigă din goarnă. Loc. Repede-repede! N'avem timp! Şi pornesc în alt ungher al camerei. Acolo, alt dans şi altă veselie. Şi muzica vioarei e alta. Şi altele sunt giumbuşlucurile lui Muţunachi.

— Da! Aceasta era *feeria* şi ea n'o ştia.

Unde oare se mai duc? Au plecat? Nu. Se opresc în faţa patului. Toţi duc o mânuţă la piepturile lor, fac o reverenţă într'un genunchi şi îşi cer voie:

— Domniţă Suzană, stăpâna noastră, ne dai voie să dansăm şi pentru tine.

Suzana nici nu poate scoate o vorbă, de atâta bucurie şi fericire.

Şi ochii, ochii cei mari ai Suzanei, s'au închis în somnul cel mare şi veşnic.

Face numai din cap:

— Ce întrebare? Dansaţi cât voiţi... Cât de mult! Până mâine dimineaţă. Toată vieaţa! Întotdeauna...

Iar perechile mulţumesc, îşi prind mâinile mici, pornesc în alt dans. Ursul îi face semn, glumeţ, cu ochii lui galbeni, mormăind a veselie. Şi pajul cu pantofi de atlas şi cu bucle negre o invită pe ea, pe Suzana, să danseze cu dânsul.

— Nu ştiu să joc! îşi cere iertare, ruşinată, Suzana.

— Nu face nimic! spune pajul. În *feerie* nu sunt cuvintele acestea: nu ştiu, nu pot. Totul e cu putinţă! *Feeria* e aceasta.

— Bine! Atunci mă cobor! se hotărăşte Suzana, pregătindu-se să se dea jos din pat.

Dar ce este aceasta? Toţi au tăcut. Totul a dispărut. Totul s'a stins.

E un mare întunerec şi deodată s'a făcut atât de frig!

— Felicio, păpuşa mea mică, unde e *feeria* noastră? Vreau *feeria* mea!... Încă odată. Încă, te rog!

Felicia a pus degetul la buze.

Din ochii ei albaştri încep să se rostogolească lacrimi. Abia şopteşte înnăbuşindu-şi plânsul:

— Ssst! Ajunge, Suzano. Totul s'a sfârşit!... De-acum dormi. De-acum totul s'a stins!...

Suzana a mai întins odată braţele ei mici să cheme îndărăt *feeria.*

Dar braţele au căzut. *Feeria* a rămas pierdută pentru totdeauna. Şi ochii, ochii cei mari ai Suzanei, s'au închis în somnul cel mare şi veşnic.

Ba-Ra-Bum-Bosaur

— **Ş**i cum spuneai tu, Nelule, că se numeşte animalul acela?...

Nelu închise ochii şi rosti pe nerăsuflate:

— Barabumbosaur!

Toţi rămaseră cu gurile căscate. Nu mai auziseră despre ceva. Unul mai îndrăsneţ, spuse:

— Prea ne crezi proşti!

Mai prinse şi altul curaj. Era Nicachi, băiatul profesorului de Ştiinţe naturale. Îi dădu pe ceilalţi la o parte şi îşi rosti întrebarea lui, cu tărie:

— Pot să-ţi spun, dragă Nelule, că de data asta nu-ţi mai nerge. Ai întrecut măsura! Nu numai că ai născocit numele... Dar nici nu este pe lume un astfel de animal. L-ai scornit tu!...

— Ba l-am văzut cu ochii mei. Pot jura!

— Ei şi cum era? Cum s’a întâmplat? întrebă Nicachi făcând semn cu ochiul celorlalţi băieţi, să aibă răbdare fiindcă până la sfârşit tot are „să-l înfunde”.

Nelu nu-şi pierdu cumpătul. Dacă îl lăsau să povestească, nu nai era nicio primejdie. Aci se simţea el tare.

Roti ochii şi începu:

— Cum ştiţi, am fost astăvară, cu mama, la mare... Voi aţi fost vreunul la mare?

Prietenii lui Nelu se uitară unul la altul. Nu fuseseră nici- unul la mare. N'o văzuseră decât la cinematograf.

— N'am fost! mărturisiră umiliţi.

Curajul lui Nelu crescu. Dacă era vorba aşa, le putea turna palavrele cele mai gogonate! Ba încă se mai simţi în drept să le dea şi sfaturi.

— Păcat că n'aţi fost... Dacă n'aţi văzut marea, nu ştiţi ce-i frumos pe lume! Trebue să vă duceţi numaidecât...

— Lasă acestea... Spune ce e cu balaurul tău! îl întrerupse Nicachi.

— Nu e balaur! îşi apără Nelu eroul povestirii cu cea mai mare îndârjire. Nu e balaur! Balaurul e aşa, un fel de animal închipuit, din poveşti... Eu vă spun despre ce am văzut cu ochii mei. Un animal în carne şi oase.

— Bine-bine! Nu-i balaur. Spune-ne mai repede ce-i şi cum e şi cum l-ai văzut.

Nelu se aşează pe bancă, fiindcă simţea că povestea are să fie lungă.

Ceilalţi strânseră cerc in jurul lui.

— Unde am rămas?... Da!... Eram cu mama, la mare. Acolo nu mă ţinea nimeni de scurt. Aveam voie să mă plimb cât vreau şi unde vreau. Mă duceam, mai ales, într'un loc al meu... Era departe-departe de toată lumea. Şi

acolo, era o plaje pe care n’o ştia nimeni. Mă scăldam şi după aceea culegeam scoici. Aşa scoici n’am mai văzut niciodată! Unele mari cât farfuriile... Ba chiar poate şi mai mari.

— Poate cât masa? întrebă în batjocură Nicachi, privind cu înţeles la ceilalţi prieteni.

Nelu crezu de cuviinţă să-şi pună frâu. Se apără cu tărie de asemenea presupuneri, că ar face el din ţânţar armăsar.

Spuse, serios:

— Cât masa, nu! Nici nu există scoici cât masa. Asta v’o garantez eu, care am văzut marea şi tot felul de scoici... Mari
şi mici. Albe şi verzi... Despre o scoică mare cât masa însă n’am auzit! Dacă n’am auzit, de ce să vă spun?

Modestia lui Nelu îi câştigă câţiva partizani. Nicachi văzu că pierde câţiva din ai lui. Încrederea povestitorului începea să-i dea avânt.

Istorisi mai departe:

— După ce culegeam scoici, mă culcam în nisip şi mă prăjeam la soare. Mă uitam pe mare şi mă gândeam...

Aci, Nelu avu o idee norocoasă. Căci, ceea ce trebuia ca să-i câştige pe toţi de partea lui, şi să-l lase pe Nicachi singur, cu râsul lui uricios şi cu semnele pe care le tot făcea el a bat- ocură, din coada ochiului.

Spuse, cu un fel de mâhnire:

— Mă gândeam, aşa, la voi... La tine, şi la tine, şi la tine. La toţi!... Mă gândeam şi spuneam: „Păcat că nu sunt şi ei, aci. Ce scoici am mai culege împreună! Ce ne-am mai prăji

la soare, împreună! Ce ne-am mai scălda de trei ori pe zi, împreună! A noastră ar fi plaja şi marea...” Aşa mă gândeam şi-mi părea rău!...

Cercul din jurul lui Nelu se mai strânse încă. Toţi erau gata să creadă, de-acum înainte, orice le-ar fi spus un prieten aşa de bun ca Nelu, care se gândise cu atâta dor la dânşii.

Nicachi rămăsese singur, la o parte. Îşi muşca buzele. Camarazii de şcoală îi întorceau spatele. Nelu îl privea biruitor de pe acum. De mult îi stătea lui in cale, acest Nicachi!

Urmă povestea, mai însufleţit:

— Aşa mă prăjeam eu într’o după amiază, la soare, şi mă gândeam la voi. Trece un ceas, trec două... Când colo, prind de veste că e târziu!... Soarele gata, gata să apună. Fuga încep să-mi strâng scoicile. îmi încalţ sandalele. Caut pălăria. Mă pregătesc să plec... Deodată se aude un vuet din spre mare şi vâjâituri şi se ridică, din senin, nişte valuri cât casa. Eu zic: Ce istorie o mai fi şi asta? Şi aştept. Şi numai ce apare din apă o dihanie uriaşă, scoţând aburi şi fum pe nări. Gâfâia şi venea! Mie, drept să vă spun, mi-a fost frică...

Această mărturisire, spusă din toată inima, fu hotărîtoare pentru toţi.

Dacă Nelu s’ar fi vitejit şi ar fi spus că nu i-a fost frică, atunci, da! Poate istorisirea lui ar fi lăsat oarecare îndoială. Aşa, se vede cât de colo, că e o întâmplare adevărată.

— Mi-a fost frică! continuă Nelu. Nu mi-e ruşine s’o spun. Şi vouă v’ar fi fost frică, să vedeţi ieşind din apă asemenea namilă... Am

înţeles că nu mă bagă în seamă. M’am furişat după o stâncă şi am aşteptat să văd ce face. De acolo, eram la câţiva paşi de animal şi nu-mi scăpa nimic din ochi... Întâi să vă spun cum era.,.

Nelu făcu o pauză. Aceasta mărea nerăbdarea tuturor. Şi toţi înţeleseră că Nelu are nevoie să-şi amintească bine fiecare amănunt, pe care l-a văzut, ca povestirea lui să fie cât mai apropiată de adevăr.

De fapt, Nelu nu-şi încorda gândurile să-şi amintească o întâmplare care n’a fost şi un nimal pe care nu l-a văzut niciodată.

El voia să-şi amintească altceva.

Duminecă, fusese la muzeu cu unchiul Alexe. Acolo se minunase el, de tot soiul de păsări şi animale împăiate, fluturi şi şerpi, peşti şi insecte. L-au minunat mai ales scheletele unor animale mari cât casa. Unchiul Alexe i-a istorisit cum trăiau animalele acelea în alte veacuri. Cum se ridicau din mlăştini şi mâncau frunzele din vârfurile copacilor. I-a spus şi cum se numesc. Nişte nume lungi-lungi de tot şi caraghioase, sfârşite tot cu us şi cu os şi cu um.

După această plimbare la muzeu, i-a dat în gând să-şi înmărmurească prietenii, povestind cum a văzut el asemenea dihanie în carne şi oase. Un nume, aşa de aproape, cam potrivise el. *Ba-Ra-Bum-Bosaur. Barabumbosaur.* Îl ştie de pe rost. L-a scris şi pe o bucată de hârtie. Acum, toată greutatea era să-l şi zugrăvească, după chipul şi asemănarea dihăniilor din muzeu. În sfârşit! Câte ceva dela unul, câte

ceva dela altul tot putea face el un animal înfricoşat.

Începu, aşa dar, să-l zugrăvească mai cu deamănuntul ca la lecţia de intuiţie;

— Să o iau pe rând. Mai întâi capul... Ce să vă spun? Avea un cap, cât un tramvaiu. Şi un bot lung cât de aci, în banca un faţă. Ochii lui străluceau ca focul. Dinţii erau mai mari decât un cap de om. Când rânjea şi clănţănea, mă treceau fiorii. Acuma, gâtul... Gâtul era cât trei vagoane de tren. Şi avea o coamă cu ţepi. Adică ţepi, vorba vine. O ţeapă din coama lui era mai lată ca un satâr de bucătărie. Ceea ce nu mi-am închipuit niciodată că poate exista pe lume, era însă trupul!... În trupul lui, ar fi încăput toată şcoala. Picioarele erau cât tumul bisericii Sfântul Neculai. Cât despde coadă?... Coada nici nu încăpuse pe plajă. O lăsase să spânzure în urma lui, pe mare. Aşa era *Ba-Ra-Bum-Bosaurul.*

— Ţî-ţî-ţî! se mirau toţi, clătinând din cap, cu mâinile la gură.

Nelu se uita triumfător la Nicachi. Partea întâi a povestirii sfârşise cu bine. Namila crescuse în cursul povestirii, de zece ori mai mătăhăloasă decât şi-o închipuise chiar Nelu.

— Şi tu? Tu ce făceai? întrebară toţi cu nelinişte.

— Eu, ce să fac? Stăteam ascuns şi priveam. Pe urmă, am înţeles că am făcut bine... Dacă m'aş fi mişcat, nu mai stăteam eu acum cu voi, să vă povestesc această întâmplare. Praf se alegea de mine!... Stăteam şi priveam... Şi deodată văd că se întoarce pe jumătate.

Simţise că pe mare trecea o barcă de pescari. Se răsuceşte, întinde gâtul, cască gura: cleamp! I-a înghiţit pe toţi, cum înghiţim noi un miez de nucă. Pescarii nici n'au avut vreme să strige. I-a înghiţit cu tot cu barcă. Se vedea cum mergea barca pe gât, de pe dinafară, cum se vede când înghit gânsacii o coajă de pâine. Eu, ce să spun? Am început să simt că mi se moaie picioarele... Mai trece un timp! Iaca doi cai, treceau acasă dela păscut. Cleamp!... Îi înghite şi peaceia. Dragă Nelule, mi-am spus, nu-i de glumă! Dacă te-ai mişcat, vai şi amar de oasele tale!... Pe urmă, iar mai stă şi iar se uită în dreapta şi în stânga. Vede pârâul care se vărsa în mare. Aplecă botul, suge odată şi-am văzut eu cu ochii mei, cum a secat tot izvorul. Rămăsese uscat, parcă n'a fost niciodată apă în el. De frică, abia îmi ţineam răsuflarea. Noroc că acum era sătul! Se mai uită, căscă, mai scoate aburi pe nări şi începe să plece spre locul lui în mare... Când a intrat în mare, apa a început să clocotească şi să crească, mai-mai să-mi ajungă la picioare. A mai clocotit ce-a mai clocotit, şi s'a făcut pe urmă linişte... Nu-mi venea să cred, că am scăpat viu şi teafăr. Am lăsat tot, scoici şi sandale, şi am rupt-o de fugă. Nu m'am oprit până acasă, la mama. Şi nici n'am spus nimănui. Acum istorisesc întâia oară ce am văzut. Am vrut înadins, să o păstrez pentru voi... E un animal despre care nu ştie nimeni că se află pe lume. Stă acolo în fundul mării şi tace. Iese numai unde ştie el, că e un loc ascuns. Iese, înghite un om, zece, o sută, un cal ori altceva, bea un

izvor şi seacă o fântână. Pe urmă, iar nu mai dă semn de vieaţă... Merge pe sub apă şi scoate capul dincolo, pe celălalt mal. Dacă eraţi şi voi cu mine, îl vedeaţi şi voi... Şi aveaţi ce povesti la alţii.

— Şi cum ai spus că se numeşte? întrebă Nicachi.

— *Barabumbosaur!* răspunse repede, sigur de sine, Nelu.

— Mai spune odată, să-l învăţăm şi noi! se rugară prietenii lui Nelu. Spune mai rar. Spune, să spunem după tine.

— Ba ..

— Ba...

— Ra...

— Ra...

— Bum...

— Bum...

— Bosaur.

— Bosaur.

— Barabumbosaur!

— Barabumbosaur. Barabumbosaur! repetară toţi de câteva ori.

— Eşti sigur că aşa se numeşte? întrebă Nicachi.

— Dacă o spun eu, însemnează că ştiu!

— Şi eşti sigur că nimeni n’a mai văzut namila ta? Tarabumbosaurul tău? Eşti sigur că numai tu l-ai văzut?

— Fără îndoială! vorbi cu tărie Nelu.

— Atunci te-aş întreba ceva, dragă Nelule! rosti cu o blândeţe vicleană, Nicachi.

— Poftim! întreabă şi sunt gata să-ţi răspund!

— Te-aş întreba, dragă Nelule! să-mi lămureşti aceasta. Nimeni nu l-a văzut!... Nimeni nu ştie că este pe lume un animal, aşa hămesit şi cumplit cum l-ai văzut numai tu!... Te-aş ruga atunci, să-m ispui, de unde ştii tu aşa de sigur, că se numeşte Barabumbosaur?... Cine ţi-a spus?... Cine i-a pus numele?... Poate s'a recomandat singur?... Poate ţi-a dat un bilet cu numele şi adresa?

Roşu ca para, Nelu nu ştia ce să răspundă. La aceasta nu se gândise.

— Eşti un prost! Habar n'ai!

Atât găsi el de spus.

— Cu acestea, tot nu mi-ai răspuns, dragă Nelule! Tocmai fiindcă sunt prost şi fiindcă n'am habar, te-aş ruga să mă lămureşti. Tu ştii toate, eşti deştept, ai văzut toate... Ei, ce-mi răspunzi?

— Răspund că eşi un prost şi că nu stau de vorbă cu proştii!

Nicachi începu să râdă. Dar râsul acesta nu plăcea de fel prietenilor care tremuraseră ascultând peripeţiile animalului cumplit, Barabumbosaur. De ce se amesteca Nicachi? Aşa e el întotdeauna, strică plăcerea şi jocul tuturor.

Se iscă o mare ceartă. Se încleştară pumni... Din încă-
ierare, Nicachi eşi cu obrazul sgâriat, cu hainele sfâşiate şi cu un smoc de păr smuls.

De departe, fără pălărie, sburlit, plin de sânge şi de praf, Nicachi se mai întoarse şi strigă:

— Nu există Tarabumbosaurul vostru! Sunteţi nişte proşti! Îşi bate joc de voi!

Cei mai înfocaţi partizani ai Barabumbosaurului aruncară cu pietre după necredincios. Una îl lovi în piept. Căzu, dar se ridică şi fugi mai departe.

— Bine i-aţi făcut! aprobă Nelu.

— Şi încă a scăpat ieftin! rostiră ceilalţi.

* * *

A doua zi, Nicachi nu veni la şcoală. Unii spuneau că e bolnav. Alţii socoteau că şi aceasta ar fi o pedeapsă meritată, pentru unul care din încăpăţânare, nu vrea să creadă ceea ce un prieten ca Nelu a văzut cu ochii lui.

Dar şi unii şi alţii nu mai vorbeau decât de Barabumbo- saur. Pe tabelă, Stoian, desenatorul clasei, îi făcu în cretă, chipul înfricoşat, după descripţia lui Nelu. În caietul de gramatică, la analiza frazei, colegii lui Nelu scriau exemple ca acestea: ,,Barabumbosaurul este un animal foarte fioros. Nimeni, în afară de Nelu, nu poate şti cât de fioros animal este Barabumbosaurul, deoarece nimeni nu l-a văzut. Barabum- bosaurul mănâncă mult şi e lacom, fiindcă e mare. Picioarele omului sunt mai mici decât o măsea de Barabumbosaur”.

Acasă, copiii întrebau părinţii şi servitorii, dacă au auzit vreodată de Barabumbosaur.

Nimeni nu auzise. Dovada cea mai bună, că Nelu avea dreptate.

Dar Nelu era fericit. Născocise un animal. O închipuire a lui dăduse fiinţă unei dihănii înfricoşate. Şi toţi vorbeau numai despre această închipuire. Credeau în ea. Sufereau pentru ea. Unii o descriau. Alţi o desenau. Ceilalţi o dădeau de exemplu.

Nelu se hotărî, când va fi mare, să scrie o carte despre Barabumbosaur. Atunci toată lumea are să ştie şi despre numele lui. Are să-l salute şi are să-l respecte.

Cu aceste gânduri pline de falâ, se culcă seara, după ce-şi termină lecţia. Stinse lumina şi adormi îndată. Dar nu dormi mult.

Cineva deschise şi intră în vârful degetelor.

— Cine e? Ce este?

Nelu se deşteptase, strigând speriat.

— Ssst! Pentru numele lui Dumnezeu, vorbeşte mai în- cet! spuse cel care intra.

Lui Nelu nu-i venea să-şi creadă ochilor.

Era Nicachi.

Răsuci butonul luminii electrice şi acum venea lângă pat. Era cu hainele murdare de praf, sgâriat şi cu părul smuls. Aşa cum îl văzuse pentru cea din urmă dată, când băieţii îl alungaseră cu pietre.

Dar avea o mutră plină de groază, cum n’a mai văzut Nelu în vieaţă.

Nicachi se aşează pe marginea patului.

Apucă mâna lui Nelu şi spuse, gâfâind:

— Dragă Nelule, ai avut dreptate!... Tu spuneai adevărul, şi eu, ca un încăpăţânat, nu voiam să-l cred... Recunosc acum... Recunosc,

fiindcă am văzut cu ochii mei animalul tău cel grovav. Barabumbosaur.

— Cum asta? Unde?

Nelu întrebă, ridicându-se în capul oaselor. Acum nu-i venea lui să creadă.

— Unde?... vorbi Nicachi. Unde vrei tu să fie în altă parte, decât aci, în oraş.

— Nu se poate! rosti Nelu cu hotărîre. Nu se poate să fie aici în oraş, fiindcă...

Era să spună: „Fiindcă nu există. Fiindcă aşa animal n'a existat niciodată. L-am născocit eu...”

Dar îşi dădu seama că nu poate spune aceasta. Şi sfârşi fraza începută:

— Nu poate să fie aci, în oraş, fiindcă Barabumbosaurul stă numai la mare, în apă.

Nicachi râse amar.

— Nu, dragă Nelule! Numai aici, n'ai avut tu dreptate. Înţeleg că n'aveai de unde să ştii... Dar nu stă numai în mare. E aci... Şi are să fie vai şi amar de noi...

— De ce, vai şi amar de noi? întrebă Nelu cu supărare.

El ştie că nu există un animal fioros Barabumbosaur. Deci n'avea de ce se teme de dânsul.

Dar Nicachi vorbi plin de spaimă:

— Tu ai dormit. De aceea nu ştii ce-a făcut. Nu ştii ce face... E prăpăd în urma lui! Am venit la tine, să-ţi spun şi să fugim.

— Ba eu nu fug de loc. Nu mă tem! N'am de ce mă teme... Să poftească!

Nelu se arătă viteaz, fiindcă el credea într'adevăr, că n'are de ce se teme. Cum să se teamă de o născocire a lui?

— Nu vorbi aşa! îl sfătui Nicachi. Nu ştii nimic. N'ai văzut. Nu-ţi închipueşti... Îmbracă-te şi hai să fugim!... Dacă ar aunge aici, sfarmă tot, dărâmă tot. Hai, îmbracă-te!

Nelu stătu la gânduri. Mare istorie mai e şi aceasta! Se hotărî să se îmbrace.

Spuse:

— Mă îmbrac şi merg. Dar merg, numai ca să văd şi eu, cum se poate aşa ceva... Înţelegi, Nicachi? Merg ca să văd, nu ca să fugim...

— Bine bine! Haide mai repede. Când ai să vezi, ai să fugi singur.

Nelu se îmbrăcă. Ieşiră amândoi in stradă, păşind, pe culoar în vârful picioarelor.

Pe strada lui Nelu era întunerec şi pustiu.

Dar cum se apropiară de centrul oraşului, se vedea bine că se petrece ceva neobişnuit. Tramvaiele, automobilele şi trăsurile goneau. Oamenii fugeau cu capul gol. O lumină mare ca de foc, se ridica deasupra caselor.

— Fugiţi! Ascundeţi-vă! Vine! E sfârşitul pământului! strigau toţi alergând.

Nelu mergea înainte fără fricâ. Nicachi îl trase de mână:

— Hai să fugim. Tu nu ştii. N'ai văzut...

— Lasă-mă! strigă Nelu, pierzându-şi răbdarea. De ce să fugim? Toţi sunt nişte fricoşi şi nişte proşti.

Dar abia spuse cuvintele acestea şi glasul i se stinse în gâtlej. Din capătul străzii apăruse, în piaţă, namila lui, Barabumbosaur.

Da! Era animalul cel înfricoşat. Aşa cum îl zugrăvise el, din închipuirea lui.

Dar era încă mai înfricoşat şi încă mai furios.

Scotea fum, aburi şi pară pe nări. Păşea cu labele lui cât clopotniţa de biserică, turtind sub picioare, oameni, trăsuri şi tramvaie. Cu botul dărâma casele înainte. Cu coada mătura sfărmăturile. Un muget cumplit cutremură oraşul...

În urmă, ruinele se aprindeau. Era o pălălaie de sfârşit de lume.

— Fugiţi!... Vine!... Ascundeţi-vă!...

Oamenii mici, ca furnicile, fugeau împiedecându-se... Cădeau, se ridicau, şi porneau mai departe. Mame cu copilaşii de mână. Bătrânii târându-se în cârji. Femei despletite. Copii urlând de spaimă.

Iar după toţi, gonea păşind peste case şi mugind, animalul cel fioros, Barabumbosaur.

Inima lui Nelu se făcuse cât un purice.

Nu înţelegea cum s’a putut întâmpla minunea aceasta
plină de groază. Dar nu mai era timp să afle şi să-şi explice.

Dihania cea cumplită, Barabumbosaur, scoase un răcnet.

Îl văzuse pe Nelu. Parcă pe el îl căuta. Căci abia l-a văzut şi i-a lăsat pe ceilalţi. S’a întors spre el şi împroşcă pe nări un nor de fum şi de flăcări şi de aburi.

— Să fugim! Să fugim, Nicachi! strigă Nelu îngrozit, apucând-o la goană.

Şi începu să fugă îndărăt, pe străzi întunecoase şi pustii.

Din urmă, Barabumbosaurul venea însă avan. Dărâma case, strivea sub labe statui şi tramvaie, răsturna cu pieptul bisericile.

Alături de Nelu, fugeau oameni pe care nu i-a văzut niciodată. Ici-colo, mai recunoştea şi câte un domn sau o cucoană, pe care îi ştia din alte zile, de pe stradă.

Atunci erau îmbrăcaţi în haine ca lumea, mergeau încet şi fără grijă, la treburile lor. Acum, desbrăcaţi, treziţi din somn, cu capul gol, alergau răcnind şi văitându-se, în ghiarele spaimei.

— Unde e copilul meu?

— A rămas mama paralizată acasă...

— Unde e sora mea? N'aţi văzut pe sora mea?... Sora mea!

Întrebau şi se tânguiau din fugă, dar n'aveau răgaz să se oprească. Îi ajungea din urmă fiara care împrăştia pustiire şi groază.

Un domn mic, cu ochelari, se opri gâfâind şi spuse, arătând cu degetul spre Nelu:

— Uitaţi-vă! Fuge! Din cauza lui s'au întâmplat toate! Pe el îl caută Barabumbosaurul!... Din pricina acestui ticălos, îndurăm toată nenorocirea noastră... Opriţi-l!... Daţi-l Bara- bumbosarului şi are să ne lase în pace...

Ceilalţi se opriseră şi ei.

Nelu simţi că s'a sfârşit de data aceasta cu dânsul.

— Să-l oprim! îi ţinu calea un bătrân, ridicând cârja. Din pricina ticălosului acestuia, mi-au murit nepoţeii mei...

...Se rostogoli şi se trezi în camera lui, căzut jos, cu ligheanul de tablă în braţe.

— Şi ai mei. Copilaşii mei! se văieta o femeie.

Nelu coti pe sub mâinile lor întinse, lovi în dreapta şi în stânga, răsturnă bătrânul cu cârja şi fugi mai departe.

În urmă, Barabumbosaurul lupta să dărâme cu pieptul Palatul Prefecturii, care îi stătea în cale.

— Opriţi-l! Aruncaţi-l fiarei, ca să scăpăm oraşul! Să ne scăpăm copiii! Să ne scăpăm vieaţa!...

Toţi strigau, toţi fugeau după Nelu; iar Nelu, gâfâind, alerga tot înainte, simţind că puterile îl lasă.

— Vino pe aici!... Să ne ascundem pe aici şi să scurtăm drumul! vorbi cu răsuflarea tăiată, Nicachi.

Intrară într'un gang întunecos şi fugiră spre altă stradă.

— Cunosc drumul. Este alt gang. Au să ne piardă urma... şopti Nicachi.

Nelu ar fi vrut să prindă mâna lui Nicachi şi să-i arate toată recunoştinţa lui. Să-i ceară iertare. Din cauza lui, Nicachi îndurase baţjocura, bătaia şi fusese alungat cu pietre. Şi în loc să-i poarte ură, Nicachi venise să-i scape vieaţa cu preţul vieţii lui.

Acestea le simţea Nelu, dar nu era acum timp să le spună. Cum nu era timp să înţeleagă, lucrul neînţeles. De unde a apărut acest fioros Barabumbosaur, să împrăştie jalea şi prăpădul?

Până ieri, era numai o închipuire a lui Nelu. Şi iată că ieşise din închipuirea sa, în carne şi

oase, să sfarme, să dărâme şi să ucidă. Da! Aveau dreptate oamenii de adineauri. Mamele şi copiii, bătrânii şi femeile. Aveau dreptate, când strigau că din pricina lui, a născocirii lui Nelu, se întâmplă prăpădul oraşului.

Amândoi se opriseră în gang, să-şi tragă suflarea. Pe stradă, în capătul gangului, se vedea în lumina focurilor, oamenii fugind, ţipând, văietându-se.

— Să intrăm în curte. Este alt gang. Dăm în altă stradă...

Nicachi porni înainte. Nelu după dânsul.

Dar abia au ajuns în celălalt capăt de stradă, că apăru Baraburabosaurul, dărâmând zidurile cu pieptul.

— Înapoi să fugim înapoi! strigă Ninachi.

Era prea târziu. Poarta gangului se închisese grea în faţa lor.

Şi Nicachi nu mai avu când să spună o vorbă.

Deasupra capului, căzu ca un ciocan uriaş, laba fiarei. Se auzi numai un trosnet de oase şi ţâşni de sub labă, o împroşcare de sânge.

— Bietul Nicachi!

Atât avu timp să gândească Nelu. În aceeaşi clipă, botul fiarei cumplite, botul Barabumbosaurului, se aplecă spre el. Îl prinse de un picior şi îi făcu vânt. În sus, în aer, peste case şi acoperişuri.

Nelu sbură în văzduh, ca o jucărie aruncată de un copil pe casă, se rostogoli de câteva ori şi căzu într’un vuiet asurzitor, pe un acoperiş de tablă. Oasele îi trosniră, sângele năvăli... Nelu simţi o durere înfricoşătoare, pe urmă din

nou se rostogoli ca o minge, pe acoperişul de tablă...

...Se rostogoli şi se trezi în camera lui, căzut jos, cu ligheanul de tablă în braţe. Asudat, tremurând, clănţănind din dinţi, numai în cămaşa de noapte, strângea în braţe ligheanul de tablă.

Se luminase de ziuă. Totul fusese un vis. Un vis urît şi alt nimic.

Dar niciodată, Nelu nu şi-a putut explica, în ce chip a ajuns el din pat, în faţa ligheanului. Ce căuta? Şi cum de a căzut peste lighean?

— Astăzi, mă duc la Nicachi! se hotărî Nelu. Dacă e bolnav, îi duc fructe şi flori. Îi spun tot şi-i cer iertare.

Îi spun că n'a existat niciodată, că nu există niciun Barabumbosaur. De altfel, el ştie mai bine ca mine!

Pe mesuţa de noapte se afla bucata de hârtie scrisă de mâna lui Nelu. Hârtia cu numele închipuit, al animalului închipuit, Barabumbosaur.

Nelu o rupse în bucăţi mici, mici de tot. Şi o aruncă pe fereastră, afară.

Vântul împrăştie fluturii albi de hârtie.

Şi astfel Barabumbosaurul dispăru de pe lume cum apăruse.

Poveste de Crăciun

Ascultă...

Ascultă cum văjăe viscolul în întunerec.

Afară e noapte. Afară e urgia lui Dumnezeu!

Zăpada adusă de vânt, s'a înălţat până la fereastră. Alt vânt o ia şi o duce mai departe. O rostogoleşte peste nămeţi. O alungă peste acoperişuri, o împrăştie pe câmpuri pustii. E o zăpadă măruntă şi îngheţată, care înţeapă obrajii ca vârfurile de ac.

Ascultă...

Ai auzit? În întunerec, viscolul parcă se văietă. Parcă se sbate. Acum chiue. Adineauri şuiera. Acuşi se va izbi din nou în fereastră, gata s'o spargă, gata s'o smulgă.

Toţi ne-am strâns în jurul sobei.

Toţi privim în jarul cel roşu şi ne e frică să întoarcem ochii îndărăt, spre fereastră.

E atât de cald şi de bine aici! Şi e atât de spăimântătoare urgia lui Dumnezeu, de afară, din noapte şi din viscol!

Vai de cei rătăciţi în întunerec!

Ascultă...

Parcă plângea cineva. Parcă se vaietă. Parcă acum cere ajutor...

Nu! N'a fost glas omenesc. E numai vaietul vântului vâ- jâind în vârteje de viscol.

Ascultă...

Ascultă atunci, să-ţi povestesc o întâmplare a unor copii, dintr'o noapte ca aceasta:

Erau doi. Şi erau foarte săraci.

Doi copii înalţi cât două cisme.

Doi fraţi gemeni. O fetiţă şi un băiat.

Pe fetiţă o chema Lia. Pe băiat, Sandu.

Mamă n'aveau. Tată n'aveau. Amândoi părinţii lor muriseră de-o boală rea, în aceeaşi zi.

Îi creştea, acum, o bunică bătrână, slabă, şi săracă şi săracă, şi săracă...

Abia aveau cu ce-şi cumpăra o pâine. Şi abia aveau cu ce aprinde un foc în vatră, odată la două zile.

Bunica era bună şi blândă, cum sunt bunicile din poveşti. Dar ce-i folosea bunătatea şi blândeţea, căci lumea cealaltă era rea şi nu se îndura de o bunicuţă săracă şi de doi nepoţi orfani?

— Bunicuţo! întrebă Sandu. Bunicuţo, este adevărat că sunt copii care beau în fiecare dimnieaţă lapte cald?...

Bunicuţa se făcea că nu aude. Scormonea cu un vreasc în cenuşa rece din vatră. Cum ar fi vrut ea să le dea şi lor, măcar Dumineca, un pahar de lapte cald.

— Bunicuţo! întreba Lia. Cine le dă haine noi şi frumoase la fetiţe? Am văzut astăzi pe

stradă o fetiţă cu un paltonaş alb şi gros de blană... Eu n’am avut niciodată o hăinuţă nouă...

Bunicuţa se prefăcu că n’a auzit. Se uita în pământ. Nu-i venea să ridice ochii şi să vadă rochiţa veche şi cârpită a Liei.

— Bunicuţo... Bunicuţo, mata ai spus că fiecare copil are un înger bun. Un înger care îl păzeşte şi-i poartă de grijă... Noi, de ce n’avem un înger al nostru? Pe noi, de ce ne-a părăsit îngeraşul cel bun şi ne-a uitat şi s’a dus să îngrijească de
alţi copii? Nu suntem noi cuminţi?... Nu te ascsultăm noi?

Bunicuţa ofta.

Ce putea să le spună copiilor? Erau ascultători şi cu- ninţi. Nu-i supăra cu nimic bătrâneţile. Dar nici ea nu putea înţelege, de ce îngerul de pază al copiilor, i-a părăsit.

Şi aşa a trecut vremea.

A venit iarna. A început să ningă. Întâi cu fulgi mari şi noi. Pe urmă a început să viscolească. Iar în bordeiul bunicuţei s’a făcut întunerec şi frig. Copiii se strângeau lângă vatră. Dar vatra era goală şi rece. Şi noaptea, ghemuiţi unul în altul, Lia şi Sandu clănţăneau de ger şi ascultau cum chiuie viscolul afară.

Într’o dimineaţă, Sandu a văzut un om trecând pe stradă. Un om care ducea un brăduţ într’o sanie.

— Bunicuţo? întrebă el. Bunicuţo, de ce-au tăiat bradul?

Ce vor să facă oamenii cu bradul tăiat?

— Acesta e pentru pomul de Crăciun! spuse bunica. Peste două zile e Crăciunul... Mâine e ajunul.

Sandu şi Lia au rămas pe gânduri. Ei nu ştiau ce e aceea Crăciun şi nici pom de Crăciun.

Întrebă Lia:

— Cum adică, bunicuţo? Cum au să facă un pom de Crăciun? Ce înseamnă Crăciun?

Bunicuţa se uita în cenuşa îngheţată din vatră cu ochii ei bâtrâni şi slabi. Vorbi, fără să ridice privirea:

— Crăciunul e o sărbătoare creştină... E ziua când s'a născut Domnul nostru Isus Hristos. Dar e mai ales sărbătoarea copiilor. Atunci vine Moş Crăciun... Un moş mai bătrân ca toţi bunicii din lume... Un moş bun, cu barba albă, până în pământ... Un moş care iubeşte copiii. În casele unde sunt copii, toţi aşteaptă cu un brad cum aţi văzut voi astăzi pe stradă. Bradul acela e împodobit cu lumânările aprinse, cu hârtie poleită, cu nuci de aur şi cu portocale... Moş Crăciun se uită pe fereastră. El îi cunoaşte pe toţi copiii. Ştie cât de
cuminte a fost fiecare şi ce isprăvi a făcut tot anul. Mai ştie şi ce-i place fiecărui copil... Pe urmă bate în uşă şi intră. Din traista lui scoate pentru fiecare, tot soiul de bunătăţi şi de daruri... Pe urmă, după ce-i bucură pe aceştia, trece la altă casă, unde e alt pom şi unde sunt alţi copii... Şi aşe merge din casă în casă, până când se face ziuă...

Lia şi Sandu ascultau, suflându-şi în pumnii îngheţaţi de ger.

Ascultau şi nu le venea să creadă asemenea minune.

Sandu întrebă:

— Şi la noi, n’are să vie Moş Crăciun?

— Noi am fost cuminţi şi ascultăm tot anul... adăogă Lia.

Bunicuţa nu voia să-i mintă. Ea ştia că Moş Crăciun nu intră într’o casă unde e atât de întunerec şi frig.

Bunicuţa tuşi. De două zile tuşea.

— De ce nu răspunzi, bunicuţo? întrebă Lia. La noi, n’are să vină?

— În iarna aceasta nu cred!... spuse Bunicuţa. N’avem pom. N’am avut cu ce să cumpărăm un pom... El se duce numai în casele unde îl aşteaptă copiii cu un pom.

— Aceasta nu-i drept! rosti Sandu, încruntându-şi sprâncenele lui mici.

— Dragii mei! oftă bunicuţa. Pentru copii săraci multe lucruri pe lume nu sunt drepte...

Pe urmă, bunicuţa începu să tuşească mai tare. Se înnă- duşea şi avea lacrimi în ochi. Se târî la pat.

Spuse:

— Eu nu mă simt bine astăzi, copiii mei... Aveţi pâine acolo... Pâine goală, neagră şi amară... E tot ce-am putut căpăta, pe ce-am împletit eu toată săptămâna. Poate mâine are să fie mai bine! Am împletit nişte mânuşi pentru o cucoană bună şi mi-a spus să mă duc mâine la dânsa... Şi poate cu banii aceia, dela

ea, am să vă pot cumpăra lapte şi pâine... Acum mi-e rău. Culcaţi-vă şi voi!...

Copii au rupt pâinea cea neagră, veche şi amară. Au mâncat prin întunerec şi s'au culcat pe patul de scânduri.

A doua zi, bunicuţa nu mai putea vorbi. Numai tuşea şi răsufla greu.

Lia şi Sandu ţinură sfat, lângă vatra de foc. Sandu luase o hotărîre:

— Eu mă duc înaintea lui Moş Crăciun!... Mă duc şi-l aştept în stradă... Când îl văd, îl trag de haină şi îl rog frumos să vină la noi... Nu-i cer să ne aducă daruri şi nuci de aur... Să vină să vadă ce are bunicuţa noastră... El e bătrân şi învăţat. Trebue să ştie leacuri... Pe urmă, dacă bunicuţa se face sănătoasă, se duce ea la cucoana cea bună şi vine acasă cu lapte, cu pâine albă şi cu lemne de foc...

— Atunci merg şi eu cu tine! spune Lia. Îl rugăm amândoi. Are să se îndure de noi. El ştie că am fost cuminţi şi ascultători...

— Bunicuţo, noi plecăm...

Bunicuţa nu auzea. Tuşea şi gemea...

Lia şi Sandu se ajutară unul pe altul să-şi înfăşure şi să-şi îmbunbie hăinuţele lor sărace. Apoi, ieşiră tiptil.

Abia au putut să închidă uşa la loc. Aşa o smulgea viscolul cu toată puterea. Împinseră amândoi cu spatele. În sfârşit au izbutit.

Afară, în stradă, vântul ridicase nămeţi cât casa. Şi viscolul începu să-i izbească în ochi cu zăpadă măruntă şi îngheţată, care înţeapă ca vârfurile de ac.

— Eu spun, să căutăm casa unde a dus omul de ieri, brăduţul! zise Lia. Îl aşteptăm pe Moş Crăciun afară, la uşă... Când are să vină, îl oprim şi îl rugăm...

— Nu! se împotrivi Sandu. Eu cred că e mai bine să-i ieşim înainte la marginea oraşului... Mergem acolo şi-i ieşim în cale... Îl rugăm să vină întâi la noi...

— Bine, dacă zici tu!... se supuse Lia.

Şi au pornit prin viscol spre marginea oraşului. Luptau cu troienele, se înfundau până la brâu în zăpadă, lunecau şi iar se ridicau. Vântul se năpustea să-i arunce jos.

— Eu nu mai pot de frig! scânci Lia. Mi-au îngheţat mâinile.

— Bate-le tare de umeri. Aşa cum fac eu! spuse Sandu.

...Şi au pornit prin viscol...

Băiatul îşi bătea mâinile îngheţate, izbindu-le să desmor- ţească sângele, aşa cum a văzut că fac birjarii şi tăietorii de lemne.

Au mers un timp. Casele nu se mai vedeau din viscolul cumplit. Începură să se rărească. Se apropiau de marginea oraşului. Încă o casă. Încă una.

Pe urmă, de acolo înainte, se întindea şoseaua pe câmpuri.

Dar şoseaua nu se mai vedea. Se înălţau stâlpii de telegraf şi sârmele. Drumul era ascuns sub zăpadă. Iar viscolul vâjâia mai înfricoşat. Aici era el stăpân. Mătura valuri de
omăt, le rostogolea şi le ridica în troiene mai mari decât casa.

Cei doi copii înnotau în zăpadă până la brâu.

— Eu nu mai pot. Să ne oprim aci! vorbi Lia.

Era lângă un tufiş negru şi uscat.

Sârmele de telegraf tremurau deasupra. În ele gemea vântul ca nişte coarde întinse.

— Şi dacă nu vine Moş Crăciun pe drumul acesta? se gândi cu îngrijorare Lia. Dacă intră în oraş pe altă stradă?...

— Aşa ceva nu se poate! rosti Sandu. Pe aici e şoseaua care vine dela Bucureşti... Acolo sunt prăvălii mari.. De acolo trebue să vie.

— Dacă zici tu, aşa e! spuse Lia.

Pe urmă scânci strângându-se lângă Sandu:

— Mi-e frică şi mi-e frig... Începe să se facă seară... Dacă nu vine Moş Crăciun?

— Nu se poate să nu vină! Ţi-o spun eu. Să ştii că mai întâi s’a oprit în celălalt oraş. Întâi împarte daruri le copiii de acolo...

O pasăre neagră sbură prin viscol, croncănind în jurul lor.

Lia spuse:

— Poate că e o pasăre măiastră? Poate înţelege limba oamenilor? Hai să o rugăm!...

— Pasăre neagră! Pasăre măiastră! Sboară înaintea lui Moş Crăciun şi spune-i că l-am rugat să vină mai repede... Că noi suntem doi copilaşi săraci şi n’avem haine groase pe noi... Roagă-l să vină mai repede, că bunicuţa e foarte bolnavă!... Haide, pasăre neagră! Haide, grăbeşte, pasăre bună!

Dar pasărea neagră nu era o pasăre bună. Ea croncăni în jurul copiilor, pe urmă sbură.

Sbură nu spre partea de unde avea să vină Moş Crăciun.

Sbură croncănind, spre cuiburile unde se aflau alţi corbi, să ducă vestea că pe drum se află doi copilaşi care au să moară întroieniţi, de ger.

— Aceasta nu-i pasăre bună!... Nu-i pasăre măiastră! spuse Lia. E o pasărea rea... Are s’o pedepsească Dumnezeu şi Moş Crăciun... Mi-e frig şi mi-e frică...

— Începe să-mi fie şi mie frig!... mărturisi Sandu.

— Ssst! Taci! ridică Lia degetul îngheţat. Mi se pare că aud zurgălăi de sanie. Vine!

Sandu sări în picioare şi întoarse urechea.

În viscol parcă se aeuzau clopoţeii dela o sanie. Parcă se apropiau veseli: cling-cling...

Pe urmă, deodată au stat şi nu s’a mai auzit nimic alt decât mugetul viscolului.

Poate sania a apucat pe alt drum. Poate nici n’a fost o sanie. Poate a fost numai o părere.

— Nu vine!

Sandu se strânse lângă Lia.

— Mie mi-e frică.

— Şi mie, frig...

— Haidem înapoi acasă.

— Nu pot să merg. Mi-au îngheţat picioarele.

Lia se ridică şi căzu.

Noaptea venea repede. Un întunerec albastru şi îngheţat.

— Haide să ne încălzim, unul în braţele celuilalt!

Se strânseră în braţe.

— Tu de ce plângi?...

Sandu întoarse faţa să nu i se vadă lacrimile care îngheţau curgând pe obraz.

— Asculţi? Parcă e iarăşi sania...

Nu, nu se auzise nicio sanie.

— Mi-e somn! spuse Lia.

— Şi mie! mărturisi Sandu.

— Să adormim aci. Are să ne găsească Moş Crăciun. Are să se oprească şi are să ne ducă în braţe, cu el...

Pleoapele căzură pe ochi.

— Parcă se face o lumină mare! îngână prin somn Lia.

— Da! Se face o lumină mare... murmură Sandu.

— Şi îngerul... Îngeraşul nostru. Îl vezi ce aripi mari şi albe are?... E îngeraşul nostru cel bun... Ne-a văzut...

— Haide, să ne încălzim, unul în braţele celuilalt!

— Da. Ne-a văzut şi ne are de-acum în paza lui...

— Ne-a luat sub aripa lui...

— Ce aripi calde şi bune are!

— Niciodată nu mi-a fost mai cald!...
— Niciodată nu mi-a fost mai bine!
— Ne-a acoperit cu aripile lui.
— Da! Ne-a acoperit sub aripa lui...

Viscolul suflă cu putere şi-i acoperi sub un troian greu şi rece de zăpadă. Ii acoperi pentru totdeauna... Doi copii mici şi săraci. Doi copii ai nimănui. Doi copii care nu făcuseră niciodată niciun rău...

Ascultă...

Ascultă cum vâjâe viscolul afară, izbind în fereastră.

Aşa era o noapte şi atunci. Aşa era un viscol şi atunci.

Dar povestea nu v'am spus-o toată.

Acum trebue să ştiţi şi de ce n'a venit Moş Crăciun în noaptea aceea, la vreme.

Era adevărat. Aşa cum crezuse Sandu şi Lia. Moş Crăciun se afla în celălalt oraş şi se pregătea de drum.

Mai avea de mers într'o singură casă. O casă înaltă şi bogată, cu ferestre luminate şi cu un pom de Crăciun, cum n'au văzut Lia şi Sandu niciodată. Cum n'au să mai vadă de acum niciodată.

Moş Crăciun ştia bine că fetiţa din casă n'a fost nici prea cuminte şi că nici n'a prea făcut vreodată, cuiva, vreun bine.

Era o fetiţă alintată şi năzuroasă şi rea.

Nu-i plăceau rochiţele, oricât erau ele de frumoase. Voia intotdeauna altele. Lepăda jucăriile, dar nu voia să le dăruiască la alţi copii trăiţi în lipsuri. Îi era ciudă când i se părea că

o prietenă are o jucărie mai rară ca a ei, ori o rochiţă mai frumoasă ca ei, ori pantofi mai lăcuiţi decât ai ei.

Bătea în picioare la slugi. Plângea din nimica toată şi în privinţa răutăţii nu o întrecea nimeni.

Moş Crăciun o lăsase în urmă. Stătuse la îndoială, dacă să mai treacă anul acesta pe la dânsa, sau să o lase fără daruri şi jucării.

Pe urmă, fiind el iertător şi bun, a spus:

— Mă mai duc anul acesta... Am să-i dau poveţe odată cu darurile. Iar la anul, dacă nu m'o asculta, nici nu vreau să mai trec prin faţa casei.

A intrat. Bradul din mijlocul salonului era cel mai frumos pom de Crăciun, pe care l-a văzut Moş Crăciun vreodată. Căci părinţii fetiţei erau bogaţi şi o iubeau, cu toată răutatea şi mofturile alintatei odrasle.

Fetiţa ieşi înainte, cu rochia ei scumpă şi albă. Începu să bată nerăbdătoare din picior:

— Ce mi-ai adus, Moşule?

Bătrânul cu pletele şi cu barba albă, desfăcu traista şi scoase darurile lui.

Căluţi cu clopoţei de argint.

— Căluţi am! spuse fetiţa cea mofturoasă. Altceva!

Nuci poleite.

— Nucile sunt pentru copii săraci! le împinse cu dispreţ fetiţa.

Maimuţe şi câini de pâslă.

— Mi-ai adus anul trecut...

Îngeri de porţelan.

— Nu-mi plac!

Un papagal care vorbeşte când îl strângi de burtă.

— Am eu un papagal mai frumos!

Cuburi de piatră pentru făcut căsuţe.

— Vreau altceva! bătu din picior fetiţa cea nemulţumită.

— Eu nu ştiu ce vrei şi văd că nici nu te poate mulţumi nimica! a dojenit-o Moş Crăciun cu mâhnire. N'am timp să-ţi ascult mofturile tale. Mă ţii aci şi sunt obosit. Am fost într'o sută de oraşe şi mai am de mers într'o sută... Asinul de afară, care îmi poartă poverile, a îngenunchiat de osteneală şi înghiaţă de frig. Pretutindeni unde am fost, am împărţit mai-muţe şi câini de carton, zaharicale şi pocnitori, portocale şi cărţi cu scoarţele poleite... Toţi copiii sau mulţumit şi nu se mai saturau privindu-le, strângându-le la piept şi jucându-se cu ele. Tu nu te mulţumeşti! Mă ţii aci, şi alţi copii mă aşteaptă.

— Nu-mi pasă de alţii! bătu fetiţa din picior.

— Sunt copii săraci, pentru care jucăriile lepădate de tine, ar însemna cea mai mare bucurie...

— Aceia sunt nişte proşti! strâmbă fetiţa cu desgust, din buze.

— Gândeşte-te, că dacă alţii n'au să aibă daruri în noaptea aceasta, are să fie din pricina ta! Am întârziat aici şi tu i-ai lipsit de o fericire.

— N'au decât! ridică ochii ei cenuşii, fetiţa cea răutăcioasă.

Bătrânul clătină din cap. O privi peste ochelarii cu rama groasă, cu o mare întristare.

Spuse:

— Fetiţo, fetiţo! Eu ştiu ce meriţi tu şi pedeapsa are să fie dela Dumnezeu... Nu-ţi doresc să te văd la anul şi în ceilalţi şi întotdeauna.

— Dacă n'ai decât aşa daruri, poţi nici să nu mai vii!

Aşa vorbi fetiţa şi-i întoarse spatele.

Moş Crăciun îşi strânse mâhnit jucăriile în desagă. Porni mai departe, cu asinul lui ostenit şi bătrân, încărcat de povară.

În noaptea aceea a găsit copiii îngheţaţi.

Era prea târziu.

Sufletele lor au fost strânse şi încălzite, sub aripa îngerului alb.

Dar de atunci, bătrânul cu barba şi cu pletele albe, trece în fiecare noapte de Crăciun, pe la fereastra fetiţei răutăcioase.

Trece, se uită pe fereastră, nu intră şi porneşte mai departe, clătinând din cap.

El vede în fiecare an, că pedeapsa lui Dumnezeu a fost tot mai aprigă.

Părinţii fetiţei au murit de amarurile pe care i le făcea o copilă atât de năzuroasă şi aspidă. A rămas singură. Nimeni nu i-a mai aşezat în mijlocul salonului, un pom frumos, cu nuci poleite şi lumânările colorate. Slugile n'o iubesc. Toată lumea o ocoleşte. Stă singură şi nu-şi găseşte loc în casa mare şi pustie. Când chiuie viscolul afară, n'are lângă cine se strânge. Se teme şi nu-i nimeni să-i spună că nu sunt hoţii afară. Ea crede că sunt hoţii care vor să vină şi să-i fure jucăriile.

E numai vântul. Se teme însă şi de vânt.

Noaptea visează că vin cei doi copii îngheţaţi şi că o pipăie în aşternut, cu degetele lor mici şi reci.

Se trezeşte ţipând.

Nu e nimeni să-i spună că a fost numai un vis.

Toţi fug de ea. Toţi îi ocolesc casa.

Ascultă...

Aşa se aude şi la ferestrele ei.

Voi sunteţi aci. Ştiţi că e numai vântul şi alt nimic.

Dar ea e acolo, singură, n’are lângă cine se strânge. Îi e frică de noapte, de vânt, de oameni. Moş Crăciun trece ca pe lângă o casă pustie.

Toţi trec ca pe lângă o casă pustie.

Şi e singură, are să rămână singură, până ce va fi bătrână şi gârbovită, să asculte cum geme crivăţul afară.

Parcă plânge cineva. Parcă se vaietă. Parcă acum cere ajutor.

Ascultă...

Asaltul dela Griviţa

Gică Episcopescu spune poeziile, cum nu le mai spune nimeni. Are el, aşa, un dar al lui. Un dar născut.

Încă de când era mic cât un gândac, îl chema Madam Episcopescu în salon, să uimească mosafirii. Şi Gică, într'adevăr, îi uimea. Abia învăţase el a rosti bine cuvintele şi el declama poeziile mai frumos ca la un teatru. N'aştepta să fie rugat de multe ori. Nici nu era el, de altfel, un băiat cu mofturi, care aşteaptă să fie rugat de multe ori.

Păşea în mijlocul salonului, lângă pian. Arunca o privire în dreapta şi în stânga, aşteptând să se facă linişte. Îşi pipăia părul retezat pe frunte. Îşi potrivea hăinuţa de catifea.

Apoi, când se făcea tăcere, îşi dregea glasul şi începea:

CÂINELE SOLDATULUI

Lănit în bătaie, soldatul căzuse
Şi'n puţine zile chinuit muli
Depalte de muma cale îl clescuse
Şi cale-l iubi...

Când ajungea la sfârşit, îi tremura glasul. Părea grozav de nemângâiat în soarta câinelui Azor. Oricine, auzindu-l, ar fi crezut că Azor a fost un câine cu care Gică se jucase toată vieaţa. Un câine scump, care a murit şi pe care îl plângea şi acuma.

Musafirii aplaudau şi strigau cu admiraţie:

— Bravo, Gică! Admirabil. Ai fost mai bine ca Dumineca trecută.

Pe urmă, se întorceau spre mama lui Gică şi spuneau:

— Are copilul acesta un talent cum n'am mai văzut în vieaţa noastră. Are să ajungă om mare! Când o fi deputat ori ministru, la discursurile lui au să plângă şi pietrele.

Gică se îngâmfa ca un păun. Madam Episcopescu îi des- mierda părul şi îl săruta pe frunte.

De-atunci, Gică a mai crescut. A fost dat la şcoală. A învăţat carte. Odată cu el, i-a crescut şi faima. E băiatul care recită cel mai frumos din toată şcoala! De aceea nici nu se poate serbare fără Gică.

Acum, l-a chemat „Domnul" în cancelarie şi i-a spus să pregătească pentru Zece Mai o poezie lungă. *Peneş Curcanul.*

Toată săptămâna, Gică a învăţat şi a repetat. O ştie cu ochii închişi. Poate s'o spună şi trezit din somn.

Dar nu-i destul să ştii o poezie pe derost. Secretul e să spui poezia cu toate marafeturile ei. Să ridici glasul când porneşti la asalt. Să-l cobori, când moare un camarad de arme. Să

duci mâna la inimă, când cade unul lovit la piept.

Nu e uşor!

Adică pentru alţii, nu e uşor.

Pentru Gică, e o joacă!

Gică s'a gândit să facă mai mult. Altceva nou. A căpătat un costum de ostaş. Aşa cum aveau dorobanţii cei adevăraţi. Cu opinci şi cu căciulă pe-o ureche. A căpătat şi-o puşcă de salon, la care a legat un fel de baionetă. Aşa, pare intr'adevăr, *Peneş Curcanul.*

Hainele stau întinse pe pat. Pregătite pentru a doua zi. Serbarea e mâine. Toţ ai casei lipsesc. E linişte şi cald. Bo- ţocan, căţelul, doarme cu botul pe labe. Motocică, pisoiul, îşi spală mustăţile la fereastră.

Gică se uită la haine. Le-a încercat ieri. Le-a încercat şi astăzi dimineaţă. Îi vin bine. Parcă sunt pe măsura lui.

Dar le-ar mai încerca încă odată. Nu fiindcă poate el a mai crescut de astăzi dimineaţă. Nici fiindcă hainele, poate, au mai scăzut.

Le-ar mai încerca, să facă o repetiţie în faţa oglinzii.

— Tu ce zici, Boţocan?

Boţocan deschide ochii somnoroşi. Strâmbă din bot, supărat că i-a turburat somnul pentru fleacuri.

Ce mă întrebi? parcă spune. N'ai decât să le încerci, dacă ţi-a venit poftă. Cine te opreşte?

Într'adevăr, nimeni nu-l opreşte. Gică îşi leapădă hainele de şcolar. Îmbracă uniforma lui Peneş Curcanul. Îşi înnoadă aţele opincilor. Îşi aşează cuşma cu pana pe-o ureche. Apucă

puşca de ţeavă, şi rezemat în ea, se uită în oglindă ca la fotograf.

Se uită, şi-i place şi lui cum îl arată oglinda.

De când a fost scrisă poezia *Peneş Curcanul,* mulţi copii au spus-o, la multe serbări. Niciunul însă, n'a fost ca Gică Episcopescu.

Aceasta o vede. I-o spune oglinda.

Îl mai întreabă şi pe Boţocan:

— Spune şi tu, Boţocan?...

Boţocan deschide numai un ochiu şi aprobă. Un *Peneş Curcanul,* atât de măreţ, n'a mai văzut Boţocan de când e el pe lume. O poate spune, pe cuvântul lui, de câine cinstit.

Gică Episcopescu râde cu dispreţ:

— Stai, amice Boţocan! Încă n'ai văzut nimic. Hai! Scoală să-ţi arăt cum spun eu isprăvile lui Peneş Curcanul! Aici e tot meşteşugul... Aici, nu mă întrece nimeni!

Boţocan vede că nu-i rost de dormit în după amiaza aceasta. Se ridică şi sprjinit în coadă, aşteaptă.

— Poftim! Să te vedem, domnule Gică, de ce mi te tot lauzi!

Gică s'a aşezat în faţa oglinzii. Îşi potriveşte căciula. Aşa! Ba nu! Parcă aşa e mai bine... În sfârşit, a găsit cum îi sta mai frumos. Pe-o ureche şi pe-o sprinceană.

Îndepărtează puşca, întinde un picior înainte.

Puşca o ţine în mâna stângă. Dreapta e liberă, ca să poată face gesturi.

Tuşeşte. Începe:

Plecat-am nouă din Vaslui
Şi cu sergentul zece...
Şi nu era, zău, nimănui,
În piept inima rece.
Voioşi ca şoimul cel uşor
Ce sboară de pe munte...

Când spuse, ridicând mâna: „Ce sboară de pe munte”, o muscă bâzâi în tavan şi se aşează pe nasul lui Gică.

Gică întrerupse poezia să alunge musca. Musca sburâ: bzzzzz! Făcu o rotocoală largă, se înălţă sus şi se întoarse tot pe nas. Îi plăcea, se vede, nasul lui Gică!

Gică o alungă iar. Musca renunţă o clipă la nas şi se aşează pe ceafă.

— O dau naibii de muscă! rosti Gică.

Şi continuă poezia:

Aveau chiar pene la picior,
Ş’aveam şi pene ‘n frunte.

În oglindă, Gică văzu că n’are numai pene în frunte. Avea şi o muscă în frunte.

Venise musca la loc. Gică îşi trase o palmă pe frunte, să turtească musca. Se alesese însă numai cu palma. Musca sburase: bzzzzz!

Sburâ, şi pe urmă nu se mai auzi.

Pușca o ținea în mână stângă. Dreapta e liberă ca să poată face gesturi. Tușește. Începe :

— Plecat-am nouă din Vaslui...

Gică răsuflă. Îşi luă din nou poziţia în faţa oglinzii şi rosti poezia mai departe.

. . . . . .

Apoi în treacăt ne ntreba,
De mergem la vreo nuntă?
Noi răspundeam în hohot: Ba,
Sburăm la luptă cruntă!...

Bzzzzzz!

Când musca a auzit: „Ba! Sburăm la luptă cruntă” — a luat-o şi ea la sbor.

Pesemne că îi era teamă să nu spună lumea că ea stă ascunsă şi trândăveşte, atunci când cei nouă dorobanţi şi sergentul zece, sburau la luptă cruntă.

Şi s’a pus atunci, să le arate tuturor cum ştie ea să sboare. Bzzzz! Bzzz! Aripile bâzâie la urechea lui Gică, pe sub nasul lui, în jurul capului. Bzzz. Musca s’a aşezat lipicioasă, din nou, pe nas. Gică îşi dă un pumn în nas. Noroc că n’a dat prea tare! L-ar fi podidit sângele. Aşa, l-au podidit numai lacrimile.

Dar musca iar a sburat. Bzzz-bzzz! De pe nas pe mesuţa din faţa oglinzii. Acolo unde e paharul cu apă şi linguriţa de dulceaţă. Bzzz. Se aşează şi iar sboară. Bzzz!

Gică are deodată o inspiraţie de adevărat luptător.

Îşi scoate cuşma. Face un pas îndărăt, îşi face vânt şi izbeşte vitejeşte din toate puterile. Bzzz. Musca a sburat în tavan. Dar paharul s’a spart.

Apa curge gârlă.

Gică se scarpină în cap. Acum nu mai avea cuşma pe cap şi se putea scărpina în voie. Scarpină-te în cap, Gică, şi pune-te să strângi ţăndările! Şterge apa! Afurisită muscă!

Şi muştei, parcă nici nu-i pasă. Bzzz. Sboară în jurul isprăvii, bzzz în jurul lui Gică, bzzz se aşează pe obraz, bzzz îl gâdilă în nări, Bzzz-bzzzz!

Boţocan stă şi priveşte nepăsător.

Gică fierbe de ciudă. Se preface că nu vede musca; pe urmă, deodată, pe neaşteptate, paf!

Își scoate cușma. Face un pas îndărăt... și izbește vitejește din toate puterile. Bzzzz.

încearcă s’o strivească sub palmă. Aşi! Musca e mai repede ca el. Era aici, pe obrazul

lui. Acum e pe oglindă. Şi de pe oglindă, pe lampă. Bzzz. N’o ajunge nicio lovitură. Ca şi curcanii din poezie, e o muscă fără moarte. O muscă, cu ,,şapte vieţi în pieptu-i de aramă!”

În sfârşit s’a potolit. A ostenit. Din nou e linişte.

Lui Gică nu-i vine să creadă. Se uită în tavan, pe pereţi, pe raftul de cărţi, pe globul lămpii, pe masă. Musca nicăieri. O fi sburat afară! A scăpat de ea.

Gică răsuflă. Îşi şterge sudoarea. Îşi aşează cuşma la loc, pe-o ureche, apucă puşca şi în faţa oglinzii, începe ridicând mâna:

Făcând trei cruci, noi am răspuns:
Amin şi Doamne-ajută!
Apoi la fugă am împins
Spre-a turcilor redută.
Alelei! Doamne, cum sburau
Voinicii toţi, cu mine!

Bzzz! Bzzz!

Alelei! Doamne, cum sbură şi musca din redută!

Stătuse, se vede, ascunsă şi se odihnise. Acum, cu puteri proaspete, sbura bâzâind mai ascuţit din aripi ca adineaori, făcând rotocoale şi ţopăind prin văzduh. Era acum pe nasul lui Gică. Acum pe ureche. Acum în tavan. Acum îndărăt şi pe mână. Pe urmă iar pe nas. Nu! Era hotărît. Musca asta îşi bate joc de Gică şi mai ales de nasul lui Gică. Îşi bate joc de Peneş-Curcanul.

Bzzz-bzzzz!

— Nu mai merge! Îţi arăt eu ţie! ameninţă Gică scos din răbdări.

Lăsă poezia la o parte şi se hotărî să-i arate el muscoiului.

Duşmanul îşi bătea joc de el. Duşmanul trebue răpus.

Gică înşfăcă prosopul şi porni la luptă cruntă.

Lovea în dreapta. Lovea în stânga. Se răsucea în călcâie şi lovea în tavan. Se pleca şi lovea sub pat. Intre sobă. Deasupra oglinzii. Bzzzz!

Musca era întotdeauna, exact acolo unde nu o ajungeau loviturile lui Gică. Bzzz. Musca se înalţă în tavan. Bzzz. Gică se urcă pe masă. Bzzz. Acum musca e jos, pe linguriţa de dulceaţă. Bzzz. Când Gică a sărit jos, musca s'a aşezat pe sobă. Bzzz. Acum e aici şi acum dincolo. Bzzz. E pretutindeni şi nu e nicăieri.

Dar mai ales e pe nasul lui Gică.

Iar Gică, orbit de mânie, nu mai ştie unde loveşte. Nebun, aruncă şervetul în tavan, pe lampă, după sobă. Bzzz. Musca înainte. Gică după ea. Goana l-a stârnit şi pe Boţocan din nepăsarea lui. A sărit şi el. Se repede acum după Gică, lătrând şi sgrepţărându-se. Gică alunecă jos, Boţocan sare deasupra.

Un şir întreg s'abate în loc
Dar altul îi ia rândul.

Da. Numai Boţocan lipsea. Acum a intrat şi el în luptă. Aleargă. Latră. Se urcă pe pat. Răstoarnă cana cu apă, Ura! Gică rostogoleşte călimara cu prosopul. Ura! Înainte! Ura! Împroşcă pete de cerneală pe pereţi. Ura! Înainte. Ura!

Nici Motocică, pisoiul, nu mai poate sta la o parte. Şi-a încovoiat spinarea îşi sburleşte părul şi scuipă. Se repede printre picioare. Gică se împiedecă. Boţocan sare peste el. Bzzz. Bzzz. Musca e sus şi iar e jos şi iar e pe nasul lui Gică. Bzzz! Boţocan latră, Motocică scuipă, musca sboară şi Gică izbeşte, sare, răstoarnă scaune, se repede pe masă, aleargă nebuneşte în asalt.

Prin foc, prin spăngi, prin gloanţe, prin fum,
Prin mii de baionete,
Urcăm, luptăm... iată-ne acum
Sus, sus, la parapete!

Sus, sus! Gică nu e pe parapete. Dar e sus, pe masă, pentru a zecea oară. Şi musca e în tavan. Alah! Alah! Răcneşte Gică, trăgând cu şervetu ’n tavan. Alah! Alah! Şi musca: Bzzz! Şi lampa: Zang! Zang, sare lampa în bucăţi.

Încă un pas. Ura ’nainte! Ura! Gică a făcut încă un pas în focul asaltului. A făcut un singur pas, alături de masă şi s’a rostogolit jos. Dar ura! Căzând, Gică a prins musca sub şervet şi musca zace acum la pământ, strivită în redută.

Boţocan dă din coadă şi latră victorios. Gică geme, fluturând şervetul ca un stindard. Nu se poate ridica. I-a amorţit piciorul. Dar ce-are a face? Inamicul a fost înfrânt. Sfârşitul bătăliei e al lor.

Ura! Măreţ se nalţă în vânt
Stindardul României!
Noi insă zăcem la pământ

Căzuţi pradă urgiei.

. . . . . .

Seara, când Madam Episcopescu s’a întors acasă, şi-a pus mâinile în cap.

Din pragul uşii, nu putea înţelege ce-a fost. Foc? Au prădat hoţii? Lampa spartă. Cana şi paharele ţăndări. Cerneala răsturnată pe masă. Alte pete de cerneelă pe pereţi. Un lac de apă pe jos. Şi peste toată această urgie, scaune răsturnate, hârburi, cărţi cu foile rupte, caiete şi bucăţi de cârpă.

Costumul lui Peneş Curcanul era sdrenţuit în bătălie, plin de praf, de cerneală, de apă, de sânge.

Iar Peneş Curcanul, cu un cucui cât un cartof în tâmplă, cu vânătăi pe obraz şi cu părul sburlit, stetea pe un scaun şi privea cu bărbia în pumn; privea de pe redută câmpul însângerat de luptă.

— Pentru numele lui Dumnezeu! se sperie Madam Episcopescu. Ce înseamnă aceasta, Gică? Ce s’a întâmplat? Ce-a fost? Ce e halul acesta?

— O muscă, mămico! spuse Gică.

— Cum o muscă? Pe cine vrei tu să prosteşti? Cum vrei
să cred eu, că o muscă a venit şi a răsturnat scaunele? O muscă a spart paharul, cana şi lampa? O muscă a vărsat cerneala? Cine a mai văzut aşa ceva? De când o muscă e cât coşcogea armăsarul? Cui vrei să-i spui tu basmele acestea?

— Mămico, nu vreau să spun basme. Nu le-a răsturnat musca. Eu. Eu şi cu Boţocan. Dar din pricina muştii. Ne-am luptat cu o muscă.

Pe urmă, după un timp, adăogă cu mândrie:

— Dar tot noi am doborît-o!

Madam Episcopescu se uită pe rând, la Gică, la Boţocan

Acum Gică e culcat în pat.

şi la vraiştea din odaie. Tot nu înţelegea cum o muscă a putut să facă atâtea isprăvi. Crezu o clipă că băiatul ei şi-a pierdut minţile. Mai înainte, spusese că o muscă a răsturnat scaunele, a spart lampa, paharele, cana, a împroşcat cu cerneală pereţii. Acum, Gică spune că s'a bătut cu o muscă. Ba încă mai era mândru, că a... doborît-o.

— Gică, spune ce e cu tine? întrebă cu blândeţe Madam Episcopescu, plină de îngrijorare, cum ar rosti unui bolnav. Ce-a fost? Nu te înţeleg, copile!

Gică izbucni în plâns. Numai târziu, când se potoli, putu să povestească amănunţit cum a fost asaltul dela Griviţa, prin foc, prin spăngi, prin gloanţe, prin fum, prin mii de baionete.

* * *

Acum, Gică e culcat în pat. Madam Episcopescu i-a spălat rănile. L-a legat. I-a dat ceaiu. L-a învelit cu plapoma până la bărbie, ca pe-un rănit în cruntă bătălie, ce este.

Gică vrea să adoarmă, dar nu poate. În gând îi vin mereu bucăţi din poezie:

Apoi când iarăşi ne-am trezit
Din noaptea cea amară
Colo pe răni, eu am găsit
Virtutea militară.

Gică îşi pipăie cuiul. Acolo nu e *Virtutea militară.* E o compresă cu apă rece, cu oţet şi cu felii de cartofi. *Virtutea cartofală!*